

WYBRANE AKTY NORMATYWNE Z ZAKRESU REGULAMINU MUSZTRY I CEREMONIAŁU POLICYJNEGO

wyboru dokonali i wstępem opatrzyli

**Maciej Marciniak
Artur Duszak**

Słupsk 2014
Szkola Policji w Słupsku

Materiał dydaktyczny opracowany w Szkole Policji w Słupsku do użytku wewnętrznego Policji – może być reprodukowany przez policjantów przygotowujących się do realizacji zadań służbowych. Materiału nie wolno reprodukować ani wykorzystywać w innych celach lub dla innych podmiotów zewnętrznych bez zgody Wydawcy.

Według stanu prawnego na listopad 2014 r.

Wydawnictwo Szkoły Policji w Słupsku
Opracowanie techniczne: *Grażyna Szot*
Projekt okładki: *Marcin Jedynak*

Szkoła Policji w Słupsku, 76–200 Słupsk, ul. Kilińskiego 42
www.slupsk.szkolapolicji.gov.pl
e-mail: spslupsk@slupsk.szkolapolicji.gov.pl
Słupsk 2014

Spis treści

Wstęp	5
<i>Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000 z późn. zm.)</i>	7
<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 października 1999 r. w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji (Dz. U. Nr 97, poz. 1136)</i>	15
<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 maja 2013 r. w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów (Dz. U. z 2013 r., poz. 644)</i>	28
<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. Nr 90, poz. 738)</i>	34
<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części (Dz. U. Nr 130, poz. 1398)</i>	77
<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 stycznia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części (Dz. U. Nr 11, poz. 63)</i>	78
<i>Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 listopada 1992 r. w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń (Dz. U. Nr 90, poz. 452)</i>	79
<i>Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom (Dz. U. Nr 67, poz. 804)</i>	90
<i>Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji (Dz. Urz. KGP z 2013 r., poz. 99)</i>	98
<i>Wyciąg z Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.)</i>	104
<i>Zarządzenie nr 1 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 stycznia 2002 r. w sprawie ceremoniału ślubowania policjanta (Dz. Urz. MSWiA Nr 1, poz. 1)</i>	105
<i>Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (Dz. Urz. KGP Nr 15, poz. 119)</i>	109
<i>Zarządzenie nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz. Urz. KGP Nr 1, poz. 3)</i>	121

Wstęp

Decyzja komendanta głównego Policji o wdrożeniu prac w zakresie wypracowania, ujednolicenia i wdrożenia do użytku służbowego ogółu zasad postępowania w trakcie oficjalnych i formalnych uroczystości policyjnych, bądź z udziałem przedstawicieli Policji, stanowi kolejny krok w budowaniu tożsamości formacji, etosu zawodowego oraz kreowania wizerunku Policji i instytucji państwa. Wprowadzenie do użytku służbowego *Zarządzenia nr 122 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie ceremoniału policyjnego* było początkiem procesu, który poprzez systemowo realizowane szkolenie i doskonalenie umiejętności oraz konsekwentne przestrzeganie opisanych w nim zasad buduje właściwe kompetencje zawodowe, postrzegane jako wiedza i umiejętności, ale także, a może przede wszystkim, jako właściwa postawa wobec noszonego munduru, symboli państwa i oznaczeń formacji, dumy z przynależności do organizacji i poszanowania historycznego dziedzictwa.

Naturalnym następstwem tego stanu rzeczy było podjęcie kolejnych działań, które uwieńczyło wprowadzenie do użytku służbowego *Zarządzenia nr 7 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie regulaminu musztry w Policji*.

Mając świadomość faktu rozproszenia wielu specyficznych regulacji, które są stosowane przy wykorzystywaniu postanowień *Ceremoniału policyjnego* i *Regulaminu musztry w Policji*, autorzy wyodrębnili spośród wielu przepisów funkcjonujących w Policji zapisy, które ułatwią proces wdrażania i stosowania ww. aktów.

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji Rozdział 5. Służba w Policji

Art. 25. 1. Służbę w Policji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, który nie był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotów jest się podporządkować, a także dający rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

(...)

Art. 27. 1. Przed podjęciem służby policjant składa ślubowanie według następującej roty:

„Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dyscypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnic związanych ze służbą, honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej.”.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, ceremoniał ślubowania, uwzględniając warunki, tryb i termin składania ślubowania przez policjantów, organy uprawnione do przyjmowania ślubowania, przebieg i sposób dokumentowania ślubowania oraz wzór formularza aktu ślubowania.

Ustawa
z dnia 31 stycznia 1980 r.
o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej
oraz o pieczęciach państwowych
(tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000 z późn. zm.)

Wstęp (uchylony)

Art. 1. 1. Orzeł biały, biało-czerwone barwy i „Mazurek Dąbrowskiego” są symbolami Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Otaczanie tych symboli czcią i szacunkiem jest prawem i obowiązkiem każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej oraz wszystkich organów państwowych, instytucji i organizacji.

3. Symbole Rzeczypospolitej Polskiej pozostają pod szczególną ochroną prawa, przewidzianą w odrębnych przepisach.

Art. 2. 1. Godłem Rzeczypospolitej Polskiej jest wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy.

2. Wzór godła Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr 1.

Art. 2a. Wizerunku orła ustalonego dla godła używają:

- 1) organy władzy państwowej;
- 2) organy administracji rządowej;
- 3) gminy, związki międzygminne oraz ich organy;
- 4) powiaty, związki powiatów oraz ich organy;
- 5) samorządy województw oraz ich organy;
- 6) sądy, prokuratury i komornicy sądowi;
- 7) samorządowe kolegia odwoławcze;
- 8) regionalne izby obrachunkowe;
- 9) jednostki organizacyjne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) jednostki organizacyjne Policji, Straży Granicznej, Służby Celnej, Państwowej Straży Pożarnej i Obrony Cywilnej Kraju;
- 11) jednostki organizacyjne Służby Więziennej;
- 12) szkoły publiczne, szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych, państwowe szkoły wyższe, niepaństwowe szkoły wyższe;
- 13) inne podmioty, jeżeli przepisy szczególne uprawniają je do używania wizerunku orła.

Art. 3. 1. Godło Rzeczypospolitej Polskiej umieszcza się w szczególności w pomieszczeniach urzędowych i salach posiedzeń, salach wykładowych i lekcyjnych należących do:

1) organów państwowych;

1a) organów gmin, powiatów, samorządów województw oraz związków jednostek samorządu terytorialnego;

1b) klubów, kół i zespołów poselskich, senackich i parlamentarnych oraz biur poselskich, senatorskich i poselsko-senatorskich;

2) jednostek Sił Zbrojnych;

3) szkół i placówek oświatowo-wychowawczych;

4) przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych oraz innych oficjalnych przedstawicielstw i misji za granicą.

1a. Na budynkach siedzib podmiotów, o których mowa w art. 2a, umieszcza się urzędowe tablice z godłem Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędowe tablice z napisem nazwy tego podmiotu.

1b. Urzędowa tablica z godłem ma kształt owalny w układzie pionowym, obwódkę biało-czerwoną i tło szare, na którym znajduje się godło Rzeczypospolitej Polskiej. Urzędowa tablica z napisem jest prostokątna w układzie poziomym, ma tło czerwone, a litery napisu białe.

2. Godło Rzeczypospolitej Polskiej można umieszczać w innych miejscach niż wymienione w ust. 1, z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.

3. Jednostki organizacyjne wymienione w ust. 1 pkt 4, w wypadkach przewidzianych w prawie i zwyczajach międzynarodowych, umieszczają godło Rzeczypospolitej Polskiej także na obiektach stanowiących ich siedziby urzędowe.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory oraz wymiary urzędowych tablic z godłem Rzeczypospolitej Polskiej i napisem, a także sposób ich umieszczania na budynkach siedzib podmiotów, o których mowa w art. 2a, biorąc pod uwagę czytelność i estetykę tablic oraz funkcjonalność ich umieszczania.

Art. 3a. Godło Rzeczypospolitej Polskiej umieszcza się na stroju reprezentacji kraju, na stroju reprezentacji olimpijskiej oraz na stroju reprezentacji paraolimpijskiej, na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.), z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.

Art. 4. 1. Barwami Rzeczypospolitej Polskiej są kolory biały i czerwony, ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego, a dolny koloru czerwonego.

2. Przy umieszczaniu barw Rzeczypospolitej Polskiej w układzie pionowym kolor biały umieszcza się po lewej stronie płaszczyzny oglądanej z przodu.

3. Wzór barw Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr 2.

Art. 5. 1. Barwy Rzeczypospolitej Polskiej stanowią składniki flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Każdy ma prawo używać barw Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności w celu podkreślenia znaczenia uroczystości, świąt lub innych wydarzeń, z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.

3. (uchylony).

Art. 6. 1. Flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej jest prostokątny płat tkaniny o barwach Rzeczypospolitej Polskiej, umieszczony na maszcie.

2. Flagą państwową Rzeczypospolitej Polskiej jest także flaga określona w ust. 1, z umieszczonym pośrodku białego pasa godłem Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Wzory flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej i flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr 3.

Art. 6a. Ustanawia się dzień 2 maja Dniem Flagi Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 7. 1. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej podnosi się na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi siedziby urzędowe albo miejsce obrad:

- 1) Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) Rady Ministrów oraz Prezesa Rady Ministrów;
- 5) organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego – w czasie ich sesji;
- 6) organów administracji rządowej i innych organów państwowych oraz państwowych

jednostek organizacyjnych, a także organów jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych – z okazji uroczystości oraz rocznic i świąt państwowych.

2. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą również polskie statki żeglugi śródlądowej.

3. Flagę państwową Rzeczypospolitej Polskiej zaleca się podnosić lub umieszczać na budynkach mieszkalnych lub przed budynkami mieszkalnymi oraz na budynkach lub przed budynkami, w których prowadzi się działalność gospodarczą lub w innych miejscach niż wymienione w ust. 1 i 2 – z okazji świąt i rocznic państwowych oraz innych uroczystości o zasięgu państwowym lub lokalnym, z uwzględnieniem art. 1 ust. 2.

Art. 8. 1. Flagę państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą:

1) przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne oraz inne oficjalne przedstawicielstwa i misje za granicą na budynkach lub przed budynkami ich siedzib urzędowych, a także kierownicy tych przedstawicielstw, urzędów i misji na swych rezydencjach i środkach komunikacji – w wypadkach przewidzianych w prawie i zwyczajach międzynarodowych;

2) cywilne lotniska i lądowiska;

3) cywilne samoloty komunikacyjne podczas lotów za granicą;

4) kapitanaty (bosmanaty) portów – na budynkach lub przed budynkami stanowiącymi ich siedziby urzędowe.

2. Minister właściwy do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczególne zasady dotyczące postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uwzględniając praktykę i zwyczaje istniejące w państwie przyjmującym, określając sytuacje, w których podnoszenie flagi państwowej jest obowiązkowe, oraz określając szczególne jej usytuowanie.

3. *Minister Transportu i Gospodarki Morskiej* określi sposób podnoszenia flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej na cywilnych lotniskach i lądowiskach oraz na cywilnych samolotach komunikacyjnych podczas lotów za granicą.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, sposób używania flagi państwowej z godłem Rzeczypospolitej Polskiej przez oddziały i jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej podczas oficjalnych uroczystości poza granicami państwa oraz w kontaktach międzynarodowych na teryto-

rium Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając charakter uroczystości.

Akty wykonawcze

Art. 9. 1. Flagę państwową z godłem Rzeczypospolitej Polskiej podnoszą polskie statki morskie jako banderę, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi; ponadto do bandery stosuje się prawo i zwyczaje międzynarodowe.

2. Statki morskie pełniące specjalną służbę państwową podnoszą także flagę oznaczającą pełnienie tej służby.

3. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej ustala wzory flag na oznaczenie pełnionej specjalnej służby państwowej oraz okoliczności i warunki ich podnoszenia.

Akty wykonawcze

Art. 10. Przepisy wydane na podstawie ustawy mogą przewidywać obowiązek podnoszenia flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej także w innych wypadkach niż określone w art. 7–9.

Art. 11. 1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić żałobę narodową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Rozporządzenie w szczególności powinno określać przyczyny wprowadzenia oraz czas trwania żałoby narodowej, uwzględniając uwarunkowania kulturowe i historyczne oraz przyjęte w tym zakresie zwyczaje.

2. W czasie trwania żałoby narodowej flagę państwową opuszcza się do połowy masztu.

Akty wykonawcze

Art. 12. 1. Hymnem państwowym Rzeczypospolitej Polskiej jest „Mazurek Dąbrowskiego”.

2. Tekst literacki hymnu państwowego zawiera załącznik nr 4.

3. Tekst muzyczny hymnu państwowego w układach: na jeden głos, na fortepian oraz na głos i fortepian zawiera załącznik nr 5.

4. *Minister Kultury i Sztuki* zatwierdza tekst muzyczny hymnu państwowego w układach: na zespoły chórálne, instrumentalne i instrumentalno-wokalne.

Art. 13. 1. Hymn państwowy wykonuje się lub odtwarza publicznie w układach, o których mowa w art. 12.

2. Publicznie hymn państwowy wykonuje się lub odtwarza w szczególności w czasie uroczystości oraz świąt i rocznic państwowych.

3. (uchylony).

Art. 14. 1. Podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu państwowego obowiązuje za-

chowanie powagi i spokoju. Osoby obecne podczas publicznego wykonywania lub odtwarzania hymnu stoją w postawie wyrażającej szacunek, a ponadto mężczyźni w ubraniach cywilnych – zdejmują nakrycia głowy, zaś osoby w umundurowaniu obejmującym nakrycie głowy, niebędące w zorganizowanej grupie – oddają honory przez salutowanie. Poczty sztandarowe podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu oddają honory przez pochylenie sztandaru.

2. Przepisy wydane na podstawie ustawy określają zachowanie się osób w umundurowaniu, występujących w zorganizowanej grupie.

Art. 15. Godło i barwy Rzeczypospolitej Polskiej są umieszczane, a hymn Rzeczypospolitej Polskiej wykonywany lub odtwarzany w sposób zapewniający im należną część i szacunek.

Art. 16. 1. Symbole Rzeczypospolitej Polskiej nie mogą być umieszczane na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego.

2. Dozwolone jest umieszczanie na przedmiotach przeznaczonych do obrotu handlowego godła lub barw Rzeczypospolitej Polskiej w formie stylizowanej lub artystycznie przetworzonej.

Art. 16a. Pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 77 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Rzeczpospolita Polska”.

Art. 16b. 1. Pieczęcią Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 62 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej”.

2. Pieczęcią Senatu Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 62 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Senat Rzeczypospolitej Polskiej”.

3. Pieczęcią Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła średnicy 62 mm, zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis „Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej”.

Art. 16c. 1. Urzędową pieczęcią jest metalowa, tłoczona pieczęć okrągła zawierająca pośrodku wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, a w otoku napis odpowiadający nazwie podmiotu uprawnionego do używania urzędowej pieczęci.

2. Urzędową pieczęcią gminy, powiatu, samorządu województwa lub związku jednostek samorządu terytorialnego może być również pieczęć, o której mowa w ust. 1, zawierająca pośrodku, zamiast wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, odpowiednio herb gminy, powiatu lub województwa. Odcisk pieczęci z herbem nie może być umieszczany na dokumentach urzędowych w sprawach z zakresu administracji rządowej.

Dodany przez art. 1 pkt 4 ustawy wymienionej jako druga w odnośniku 1.

3. Urzędowej pieczęci używają podmioty, o których mowa w art. 2a.

Orzeczenia

Art. 16d. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wymiary oraz sposób używania i strzeżenia urzędowych pieczęci, a także tryb zamawiania i sposób wyrobu urzędowych pieczęci oraz nadzór nad ich wyrobem, uwzględniając w szczególności konieczność zapobieżenia utracie urzędowych pieczęci przez uprawnione podmioty.

Akty wykonawcze

Art. 17. 1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze rozporządzenia:

1) wydaje przepisy przewidziane w art. 10 oraz art. 14 ust. 2,

2) może ustalać zasady obchodów świąt i rocznic państwowych oraz innych uroczystości o zasięgu państwowym lub lokalnym – biorąc pod uwagę uwarunkowania kulturowe i historyczne oraz przyjęte w tym zakresie zwyczaje, kierując się w szczególności potrzebami społeczności lokalnych.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, sposób i okoliczności stosowania symboli Rzeczypospolitej Polskiej w jednostkach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając rodzaj jednostki Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18. Traci moc dekret z dnia 7 grudnia 1955 r. o godle i barwach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. Nr 47, poz. 314, z 1956 r. Nr 7, poz. 43 oraz z 1957 r. Nr 10, poz. 42) w części dotyczącej godła i barw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

**Załączniki do ustawy
z dnia 31 stycznia 1980 r.**

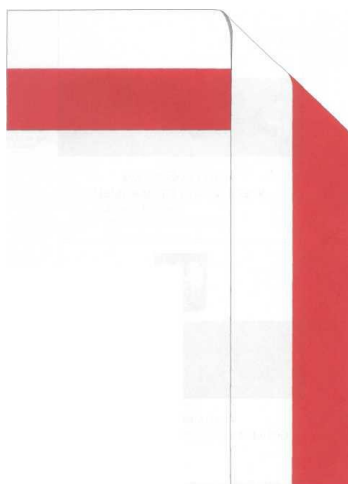
Załącznik nr 1

Godło Rzeczypospolitej Polskiej

UWAGA: Biel i czerwień zgodnie z barwami RP

Załącznik nr 2

Barwy Rzeczypospolitej Polskiej

Współrzędne trójchromatyczne barw x , y , ich składowa Y oraz dopuszczalna różnica barwy ΔE w przestrzeni barw CIE 1976 (L^* u^* v^*) ustalona według wzoru CIELUV przy iluminacji C i geometrii pomiarowej d/0

Barwa	x	y	Y	ΔE
biała	0,315	0,320	82,0	4,0
czerwona	0,570	0,305	16,0	8,0

Załącznik nr 3

Flaga Państwowa Rzeczypospolitej Polskiej

Stosunek szerokości flagi do jej długości — wynosi 5:8

Flaga Państwowa z Godłem Rzeczypospolitej Polskiej

Stosunek wysokości godła do szerokości flagi — wynosi 2:5

UWAGA: Biel i czerwień zgodnie z barwami RP

Załącznik nr 4

„Mazurek Dąbrowskiego” Słowa: Józef Wybicki, 1797 r.

*Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.*

*Marsz, marsz Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.*

*Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.*

Marsz, marsz ...

*Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.*

Marsz, marsz ...

*Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany —
Słuchaj jeno,
pono nasi Biją w tarabany.*

Marsz, marsz ...

Hymn państwowy Rzeczypospolitej Polskiej

GŁOS

„Mazurek Dąbrowskiego” Słowa: Józef Wybicki, 1797 r. Autor melodii nieznany

Jesz-cze Pol-ska nie zgi-nę - ta -, kie-dy my! zy - je - my. Co nam ob - ca
 prze-moc wzię - ta -, szą-błą od - bie - rze - my. Marsz, marsz Dą - bro - wski,
 z zie-mi wło-skiej do Pol-ski. Za two-im prze - wo - dem złą-czym się z na - ra - dem.

FORTEPIAN
 Harmonizacja: Kazimierz Sikorski

Hymn państwowy Rzeczypospolitej Polskiej

GŁOS I FORTEPIAN

Harmonizacja: Kazimierz Sikorski

Jeszcze Pol-ska nie zgi-nę - ła -, kie - dy my ży - je - my.

The first system of the musical score for 'Mazurek Dąbrowski'. It features a vocal line in G major and 3/4 time, and a piano accompaniment. The lyrics are 'Jeszcze Pol-ska nie zgi-nę - ła -, kie - dy my ży - je - my.'

Co nam ob - ca prze-moc wzię - ła sza - łą, od - bie - rze - my.

The second system of the musical score. The lyrics are 'Co nam ob - ca prze-moc wzię - ła sza - łą, od - bie - rze - my.'

Marsz, marsz Dą - bro - wski, z zie-mi wło - skiej do Pol - ski.

The third system of the musical score. The lyrics are 'Marsz, marsz Dą - bro - wski, z zie-mi wło - skiej do Pol - ski.'

Za two-im prze-wa - dem zia - czym się z na - ra - dem, - ra - dem.

The fourth system of the musical score, ending with a double bar line and repeat signs. The lyrics are 'Za two-im prze-wa - dem zia - czym się z na - ra - dem, - ra - dem.'

Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 21 października 1999 r.
w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru
jednostkom organizacyjnym Policji
(Dz. U. Nr 97, poz. 1136)

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163 i Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 59, poz. 269 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 449, Nr 88, poz. 554, Nr 106, poz. 680, Nr 123, poz. 779 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668) zarządza się, co następuje:

§ 1. Sztandar jednostki organizacyjnej Policji, zwanej dalej „jednostką”, składa się z płata, głowicy, drzewca i szarfy.

§ 2. 1. Płatem sztandaru jest tkanina w kształcie kwadratu o boku długości 100 cm, barwy karmazynu polskiego po stronie głównej a barwy granatowej po stronie odwrotnej. Jeden bok płata jest wszyty w białą skórę, przymocowaną do drzewca 7 gwoździami z białego metalu po każdej stronie płata. Boki płata, z wyjątkiem boku przytwierdzonego do drzewca, są obszyte srebrną frędzlą szerokości 5 cm.

2. Na stronie głównej płata sztandaru znajduje się wizerunek orła białego o wysokości 47 cm, ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, haftowany srebrnym szychem, a korona, dziób i szpony – haftowane złotym szychem. Pod godłem umieszczony jest łukiem napis „OJCZYŻNA I PRAWO” haftowany srebrnym szychem. Litera mają wysokość 7 cm.

3. Wzór strony głównej płata sztandaru określają załączniki nr 1 i 1a do rozporządzenia.

4. Wzory haftu wizerunku orła i napisu na stronie głównej płata sztandaru określają załączniki nr 2 i 2a do rozporządzenia.

5. Na stronie odwrotnej płata sztandaru pośrodku jest umieszczona haftowana srebrnym szychem ośmioramienna gwiazda. Gwiazda ma wysokość 50–55 cm. W poprzek gwiazdy jest umieszczona rozwinięta wstęga o barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Nad wstęgą, pośrodku gwiazdy jest umieszczona tarcza herbowa o wysokości 25 cm o obrzeżu haftowanym złotym szychem. Dokoła gwiazdy jest umieszczona nazwa jednostki. Litera o wysokości 5–7 cm są haftowane srebrnym szychem. W rogach płata sztandaru są umieszczone wieńce laurowo-dębowe o wysokości 20 cm haftowane srebrnym szychem. W utworzonych przez nie polach znajdują się miejsca, w których umieszcza się, z zastrze-

żeniem ust. 6, wizerunek patrona Policji, nazwę fundatora sztandaru oraz oznaczenie rodzajów służb.

6. Na sztandarze Komendy Głównej Policji w polu tarczy herbowej jest umieszczony patron Policji św. Michał Archanioł w półpancerzu, tunice, trzewikach, trzymający w prawym ramieniu miecz płomienisty skierowany do góry, a w lewym ramieniu wagę. Tarcza herbowa jest barwy błękitnej, aureola wokół głowy, miecz i waga są barwy złotej, półpancerz i skrzydła – barwy srebrnej, tunika jest barwy czerwonej, włosy – barwy srebrnej, twarz, ręce i nogi są barwy cielistej.

7. Na sztandarach innych jednostek w polu tarczy herbowej jest umieszczony herb właściwego samorządu terytorialnego. Wizerunek patrona Policji, o którym mowa w ust. 6, jest umieszczony w polu wieńca laurowo-dębowego znajdującego się w górnym rogu płata przy drzewcu.

8. Wzory strony odwrotnej płata sztandaru określają załączniki nr 3, 3a, 4 i 4a do rozporządzenia.

§ 3. 1. Głowica sztandaru, wykonana z białego metalu, składa się z godła Rzeczypospolitej Polskiej, w którym wizerunek orła umieszczony jest w polu heraldycznym, podstawy w formie puszki oraz tulei mocującej głowicę do drzewca. Wysokość głowicy bez tulei wynosi 25 cm, a wraz z tuleją – 40 cm.

2. Na przedniej ścianie podstawy głowicy, zgodnej ze stroną główną płata sztandaru, umieszczone są daty 1919 i 1999 – na sztandarze Komendy Głównej Policji, a na sztandarach innych jednostek – ich nazwa; na ścianie tylnej podstawy znajduje się napis „POLICJA”. Cyfry i litera są polerowane, wewnętrzne pola przedniej i tylnej ściany podstawy są grostkowane i oksydowane.

3. Wewnątrz podstawy głowicy jest umieszczony zminiaturyzowany akt nadania sztandaru jednostki.

4. Wzór głowicy sztandaru określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Drzewce sztandaru o średnicy 4 cm i długości 200 cm jest wykonane z drewna toczonego. Drzewce jest dwudzielne, połączone tuleją z metalu białego. Na górnym końcu drzewca jest osadzona głowica, dolnym brzegiem tulei dochodząca do górnego brzegu płata, na dolnym stożkowe okucie z metalu białego.

2. Wzór drzewca sztandaru określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

3. Na drzewcu umieszcza się gwoździe honorowe w dniu wręczenia sztandaru.

4. Na drzewcu mogą być umieszczane gwoździe pamiątkowe upamiętniające inne ważne wydarzenia.

5. Wzory gwoździ, o których mowa w ust. 3 i 4, określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Szarfa o barwach Rzeczypospolitej Polskiej, o szerokości 15 cm, jest zawiązana w kokardę i umieszczona na tulei głowicy po stronie głównej płata sztandaru. Jej oba końce dochodzą do dolnego brzegu płata i są zakończone frędzlą barwy srebrnej, taką jak płat sztandaru.

2. Wzór szarfy sztandaru jednostki określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Sztandar nadawany jest komendom Policji i szkołom policyjnym.

2. Sztandar może być nadany również innej, niż wymienione w ust. 1, jednostce na wniosek kierownika tej jednostki, zaopiniowany przez Komendanta Głównego Policji.

§ 7. 1. Sztandar jednostce nadaje minister właściwy do spraw wewnętrznych aktem nadania, na wniosek kierownika jednostki, zaopiniowany przez Komendanta Głównego Policji.

2. Sztandar wraz z aktem nadania wręcza jednostce minister właściwy do spraw wewnętrznych lub w jego imieniu Komendant Główny Policji albo inna upoważniona osoba.

3. Wręczenie sztandaru odbywa się w formie uroczystej ustalonej w ceremoniale policyjnym.

4. Wzór aktu nadania sztandaru określa załącznik nr 9 do rozporządzenia.

§ 8. 1. W czasie wręczenia sztandaru wbija się w drzewce sztandaru gwoździe honorowe; mogą być także wbijane gwoździe pamiątkowe.

2. Do wbijania gwoździ honorowych są zapraszani przedstawiciele organów państwowych, minister właściwy do spraw wewnętrznych,

Komendant Główny Policji bądź ich przedstawiciele, przedstawiciele właściwych samorządów terytorialnych i fundatora sztandaru oraz kierownik jednostki, przedstawiciele oficerów, aspirantów, podoficerów i szeregowych Policji z jednostki, której wręcza się sztandar; do wbijania gwoździ można także zaprosić przedstawicieli zaproszonych na uroczystość wręczenia sztandaru organizacji oraz miejscowego społeczeństwa.

3. Gwoździe pamiątkowe mogą zawierać napisy z datami i wydarzeniami odnoszącymi się do historii i tradycji jednostki.

4. Kierownik jednostki występuje drogą służbową do ministra właściwego do spraw wewnętrznych z wnioskiem o wyrażenie zgody na wbicie gwoździ pamiątkowych.

5. Uroczystość wbijania gwoździ pamiątkowych przebiega zgodnie z ceremoniałem policyjnym.

§ 9. 1. Sztandar może być ufundowany za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w akcie nadania sztandaru wymienia się fundatora.

§ 10. 1. Barwny projekt sztandaru w skali 1:3, wraz z opisem i uzasadnieniem proponowanych symboli dotyczących herbów, emblematów i cyfr, a także wykazem gwoździ honorowych i pamiątkowych, wraz z treścią napisów na nich zamieszczonych, kierownik jednostki przedstawia drogą służbową ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

2. Projekt, o którym mowa w ust. 1, przechowywany jest w archiwum Komendy Głównej Policji.

§ 11. Zgodę na ufundowanie sztandaru i jego zatwierdzony projekt doręcza się fundatorowi za pośrednictwem zainteresowanego kierownika jednostki.

§ 12. O wykonaniu sztandaru według zatwierdzonego projektu Komendant Główny Policji zawiadamia ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

§ 13. 1. Właściwa komórka organizacyjna urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych sporządza akt wręczenia sztandaru.

2. Wzór aktu wręczenia określa załącznik nr 10 do rozporządzenia.

§ 14. Sztandar jednostki jest przechowywany w miejscu zapewniającym jego ochronę przed utratą i zniszczeniem oraz jego należyte honorowanie.

§ 15. 1. W przypadku likwidacji jednostki lub nadania jej sztandaru nowego wzoru, kierownik jednostki przekazuje dotychczasowy sztandar wraz z aktem nadania do Komendy Głównej Policji.

2. Z przekazania sztandaru sporządza się protokół, którego jeden egzemplarz pozostaje w jednostce, a po jednym egzemplarzu przekazuje się do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Komendy Głównej Policji.

3. Protokół, o którym mowa w ust. 2, zawiera opis sztandaru, ewentualnych uszkodzeń, wzmiankę o przekazaniu aktu nadania i wręczenia sztandaru oraz podpisy osoby przekazującej i przyjmującej. Do protokołu dołącza się zarys dziejów sztandaru.

4. Dotychczasowy sztandar, za zezwoleniem Komendanta Głównego Policji, może być wypożyczony jednostce wyłącznie w celu umieszczenia go w sali historii i tradycji.

5. Przy przekazaniu sztandaru stosuje się ceremoniał policyjny.

§ 16. 1. Ewidencję sztandarów nadawanych jednostkom prowadzi urząd obsługujący ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. Wzór księgi ewidencji nadanych sztandarów określa załącznik nr 11 do rozporządzenia.

§ 17. Jednostki, którym nadano sztandary przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują te sztandary na mocy dotychczasowych aktów nadania.

§ 18. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 października 1996 r. w sprawie wzoru i trybu nadawania sztandaru jednostkom organizacyjnym Policji (Dz. U. Nr 133, poz. 624).

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

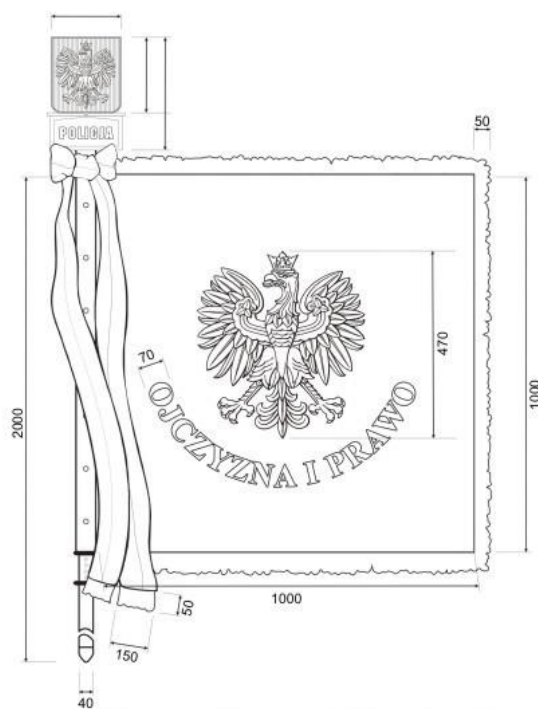
**Załączniki do rozporządzenia Ministra
Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 21 października 1999 r. (poz. 1136)**

Załącznik nr 1

Strona główna płata sztandaru

Załącznik nr 1a

Strona główna płata sztandaru

Załącznik nr 2

Wzór haftu wizerunku orła

Załącznik nr 2a

**OJCZYZNA
I PRAWO**

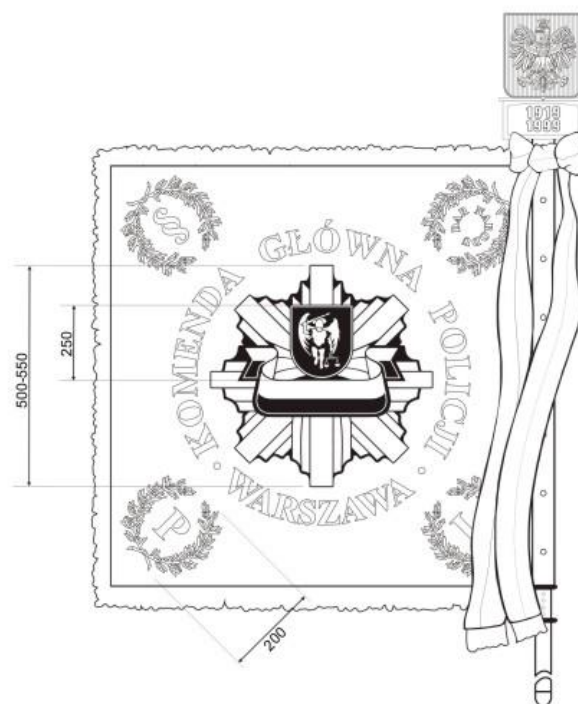
Wzór haftu napisu na stronie głównej płata sztandaru

Załącznik nr 3

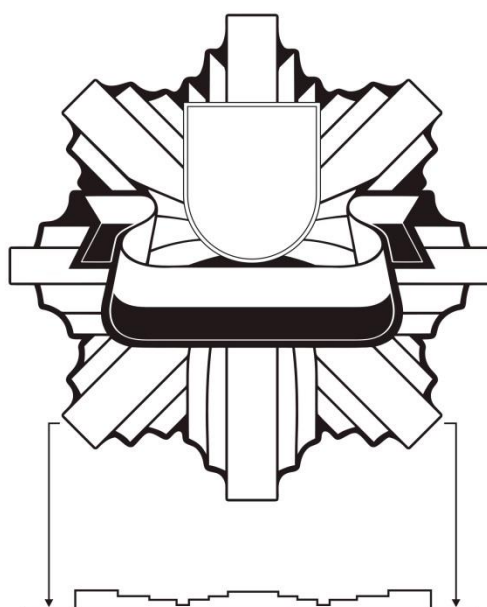
Strona odwrotna płata sztandaru

Załącznik nr 3a

Strona odwrotna płata sztandaru

Załącznik nr 4

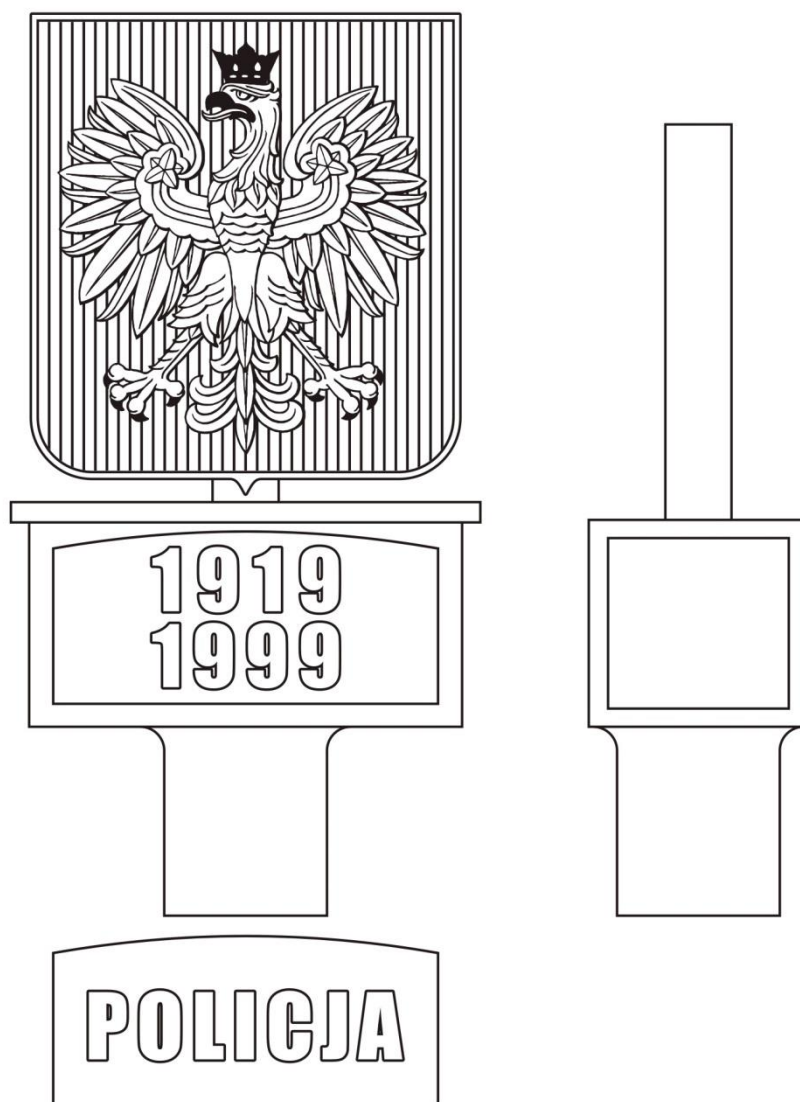
Wzór haftu „gwiazdy”

Załącznik nr 4a

Wzór haftu wieńca laurowo-dębowego

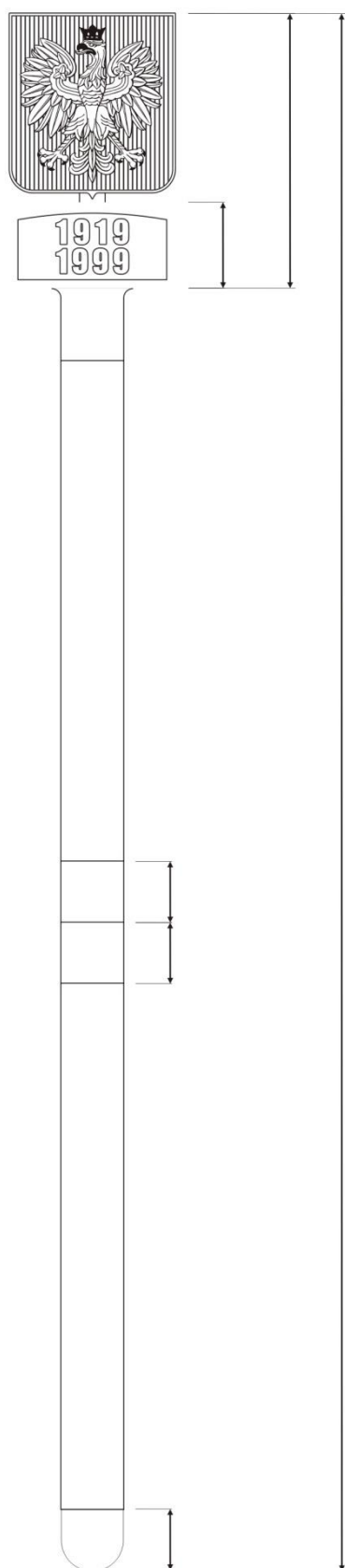
Załącznik nr 5

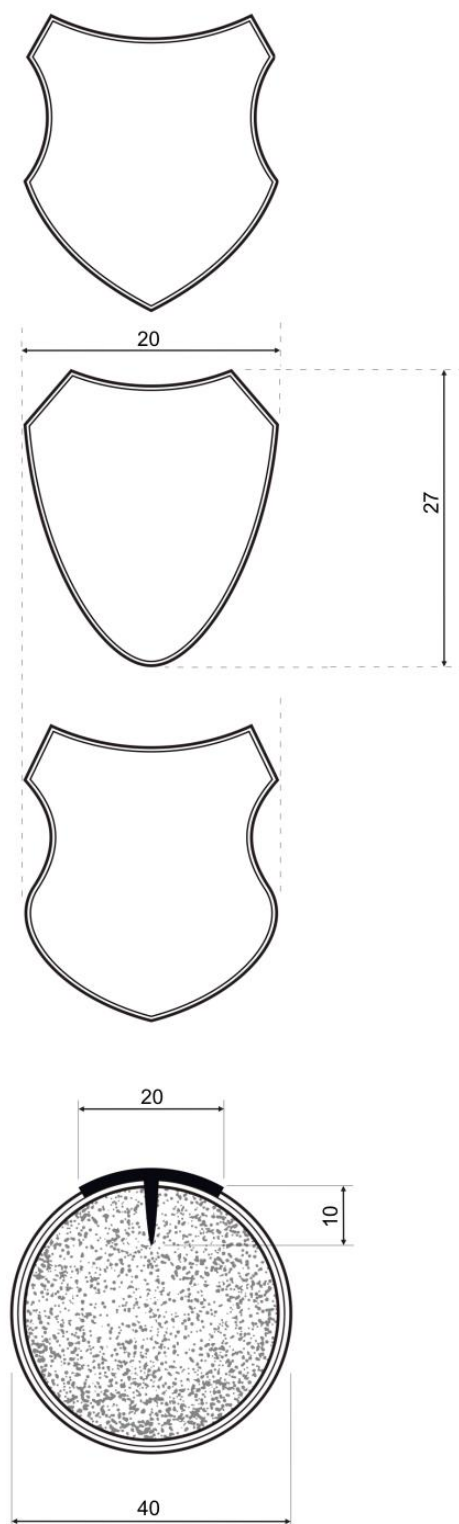
Strona odwrotna puszki

Głowica sztandaru

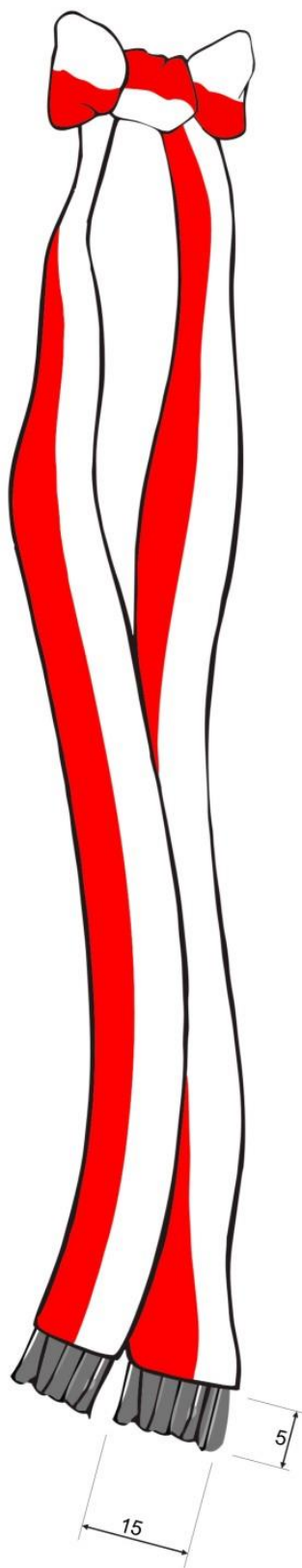
Załącznik nr 6

Drzewce sztandaru

Gwoździe honorowe i pamiątkowe

Szarfa do sztandaru jednostki policyjnej

MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

**AKT
NADANIA SZTANDARU NR.....**

z dnia..... 199.....r.

.....
(pełna nazwa jednostki, której nadany jest sztandar)

Na podstawie art.12 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 z późn. zm.)
stosownie do wniosku złożonego przez

.....
(stanowisko, stopień, imię i nazwisko osoby, która złożyła wniosek)

z dniem..... 199.....r. nadaje.....
(pełna nazwa jednostki, której nadawany jest sztandar)

sztandar

który został ufundowany przez:

.....
(nazwa fundatorów)

.....
(podpis Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji)

**AKT
WRĘCZENIA SZTANDARU**

W dniu
(dzień, miesiąc, rok)

W
(nazwa miejscowości)

.....
(stanowisko służbowe, stopień policyjny, imię i nazwisko wręczającego)

wręczył

**Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
(w imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji)***

.....
(imię i nazwisko Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji)

.....
(pełna nazwa jednostki Policji)

komendantowi (dowódcy)
(jednostka Policji)

.....
(stopień, imię i nazwisko komendanta - dowódcy)

.....
(podpis komendanta - dowódcy)

.....
(podpis wręczającego)

Załącznik nr 11
KSIĘGA EWIDENCJI SZTANDARÓW

Lp.	Pełna nazwa jednostki Policji	Podległość jednostki	Fundator sztandaru	Data i numer aktu nadania sztandaru przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji	Data i miejsce wręczenia sztandaru	Stanowisko służbowe, imię i nazwisko osoby wręczającej i przyjmującej sztandar	Symbole, herby, emblematy i daty wyhaftowane na sztandarze	Ordery		Adnotacje o zmianie podległości i nazwy jednostki	Adnotacje o zdaniu sztandaru do archiwum (muzeum) i nr protokołu
								nazwa orderu i numer nadania	data i miejsce dekoracji		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

UWAGA: W załączeniu do każdego wpisu w księdze przechowuje się odpisy: aktu nadania sztandaru, zgody Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na ufundowanie sztandaru i jego wzór, egzemplarze aktu wręczenia oraz opis sztandaru.

**Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych
z dnia 14 maja 2013 r.
w sprawie szczegółowych praw i obowiązków
oraz przebiegu służby policjantów
(Dz. U. z 2013 r., poz. 644)**

Na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, ze zm.) zarządza się, co następuje:

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

§ 1. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) ustawa – ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- 2) jednostka organizacyjna Policji – komendę, komisariat, komisariat specjalistyczny, oddział i samodzielny pododdział prewencji Policji, pododdział antyterrorystyczny Policji, Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie, szkołę policyjną, ośrodek szkolenia Policji i instytut badawczy;
- 3) komórka organizacyjna właściwa w sprawach osobowych – komórkę organizacyjną właściwą do spraw kadr w Komendzie Głównej Policji, Komendzie Stołecznej Policji, komendzie wojewódzkiej Policji, komendzie powiatowej, miejskiej i rejonowej Policji, instytucie badawczym, Wyższej Szkole Policji w Szczytnie oraz szkole policyjnej;
- 4) sprawy osobowe – sprawy związane z nawiązaniem, zmianą i rozwiązaniem stosunku służbowego oraz wynikającymi z jego treści prawami i obowiązkami policjantów;
- 5) przełożony właściwy w sprawach osobowych – przełożonego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ustawy;
- 6) bezpośredni przełożony – osobę zajmującą stanowisko kierownicze bezpośrednio wyższe od stanowiska zajmowanego przez policjanta, poczynając od stanowiska kierownika rewiru dzielnicowych (równorzędnego) lub dowódcy plutonu;
- 7) droga służbowa – tryb zwracania się policjanta w sprawie osobowej lub innej sprawie wynikającej ze stosunku służbowego do przełożonego uprawnionego do jej załatwienia za pośrednictwem bezpośredniego przełożonego;
- 8) ustanie stosunku służbowego – rozwiązanie stosunku służbowego w związku ze zwolnieniem policjanta ze służby lub jego śmiercią.

§ 2. 1. Policjant składa wniosek w sprawie osobowej drogą służbową, z wyjątkiem przypadków określonych w odrębnych przepisach.

2. Bezpośredni przełożony przesyła w terminie 7 dni wyższemu przełożonemu wniosek w sprawie osobowej wraz z opinią dotyczącą sposobu jej załatwienia, jeżeli nie jest właściwy do załatwienia tej sprawy.

3. Jeżeli policjant składa osobiście pisemny wniosek w sprawie osobowej, przyjmujący wniosek potwierdza jego otrzymanie, umieszczając na oryginale i na kopii datę jego otrzymania oraz czytelny podpis.

4. O sposobie załatwienia wniosku w sprawie osobowej należy zawiadomić policjanta w terminie 30 dni od dnia jego złożenia, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

§ 3. 1. Sprawy osobowe policjantów dotyczą w szczególności:

- 1) przyjęcia do służby w Policji oraz zwolnienia z tej służby;
- 2) mianowania, wyznaczenia lub powołania na stanowisko służbowe, zwolnienia lub odwołania z tego stanowiska oraz należnego na nim uposażenia;
- 3) skracania okresu służby przygotowawczej policjanta, zwalniania go z odbywania tej służby lub przedłużania okresu tej służby;
- 4) okresowego opiniowania policjantów;
- 5) przenoszenia lub delegowania do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości;
- 6) delegowania do pełnienia służby poza granicami państwa;
- 7) oddelegowania do pełnienia zadań służbowych poza Policją;
- 8) powierzania pełnienia obowiązków służbowych na innym stanowisku w tej samej miejscowości;
- 9) zawieszania w czynnościach służbowych;
- 10) mianowania na stopnie policyjne, obniżania stopni policyjnych i ich przywracania;
- 11) udzielania zezwolenia na podjęcie zajęcia zarobkowego poza służbą;

12) udzielania urlopów i zwolnienia od zajęć służbowych;

13) ustalania prawa do nagrody rocznej;

14) udzielania wyróżnień, przyznawania nagród motywacyjnych oraz wykonywania kar dyscyplinarnych.

2. Kierownik komórki organizacyjnej właściwej w sprawach osobowych albo osoba wyznaczona przez przełożonego właściwego w sprawach osobowych przygotowuje sprawy osobowe do załatwienia lub zaopiniowania przez przełożonego właściwego w sprawach osobowych.

3. Sprawy osobowe załatwia się na piśmie w formie rozkazu personalnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

4. Formy rozkazu personalnego nie stosuje się do udzielania urlopów i zwolnienia od zajęć służbowych.

Rozdział 2

Szczegółowe prawa i obowiązki policjantów

§ 4. 1. Policjantowi przysługuje zwolnienie od zajęć służbowych w razie konieczności osobistego sprawowania opieki nad:

1) dzieckiem do ukończenia 8 lat w przypadku:

a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, przedszkola lub szkoły, do której dziecko uczęszcza,

b) porodu lub choroby małżonka stale opiekującego się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi sprawowanie opieki,

c) pobytu małżonka policjanta stale opiekującego się dzieckiem w zamkniętym zakładzie opieki zdrowotnej;

2) chorym dzieckiem do ukończenia 14 lat;

3) małżonkiem, rodzicami, teściami, dziadkami, wnukami, rodzeństwem oraz dziećmi w wieku ponad 14 lat (własnymi lub małżonką, przysposobionymi lub przyjętymi na wychowanie w ramach rodziny zastępczej), jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z policjantem w okresie sprawowania opieki.

2. Zwolnienie od zajęć służbowych przysługuje przez okres niezbędny do osobistego sprawowania opieki, nie dłużej jednak niż:

1) 60 dni w roku kalendarzowym – jeżeli opieka jest sprawowana nad dziećmi, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2;

2) 14 dni w roku kalendarzowym – jeżeli opieka jest sprawowana nad innymi członkami rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 3.

3. Podstawę udzielenia zwolnienia od zajęć służbowych stanowi:

1) w przypadku wymienionym w ust. 1 pkt 1 lit. a – pisemne oświadczenie policjanta;

2) w przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 1 lit. b i c – zaświadczenie lekarskie o porodzie, chorobie lub pobycie małżonka w zamkniętym zakładzie opieki zdrowotnej;

3) w przypadkach wymienionych w ust. 1 pkt 2 i 3 – zaświadczenie lekarskie o konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny.

§ 5. 1. Łączny okres zwolnienia od zajęć służbowych w przypadku konieczności osobistego sprawowania opieki nad dziećmi i innymi członkami rodziny nie może przekroczyć 60 dni w roku kalendarzowym.

2. Przepisy ust. 1 i § 4 ust. 2 stosuje się niezależnie od liczby dzieci i innych członków rodziny wymagających opieki. W razie wykorzystania części zwolnienia od zajęć służbowych przez jedno z rodziców, drugiemu przysługuje tylko zwolnienie uzupełniające.

§ 6. Jeżeli oboje rodzice pełnią służbę w Policji, z uprawnienia do zwolnienia od zajęć służbowych z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem może korzystać jedno z nich. Przepis stosuje się odpowiednio do opiekunów dziecka.

§ 7. Policjanta oddającego honorowo krew zwalnia się z zajęć służbowych na czas oznaczony przez stację krwiodawstwa w celu oddania krwi oraz na czas niezbędny do przeprowadzenia zleconych przez stację krwiodawstwa okresowych badań lekarskich, jeżeli nie mogą one być wykonane w czasie wolnym od służby.

§ 8. Policjantowi wychowującemu przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat przysługuje w ciągu roku kalendarzowego zwolnienie od zajęć służbowych w wymiarze 2 dni.

§ 9. Policjanta zwalnia się od zajęć służbowych w przypadku wezwania do stawienia się przed organem właściwym w sprawach powszechnego obowiązku obrony, Policją, prokuraturą, organem prowadzącym postępowanie administracyjne, sądowe lub w sprawie o wykroczenie – w charakterze strony lub świadka – w postępowaniu prowadzonym przed tymi organami.

§ 10. 1. Policjantowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe i wykształcenie ogólne poza jednostkami organizacyjnymi Policji, na podstawie skierowania przełożonego właściwego w sprawach osobowych, przysługuje zwolnienie od zajęć służbowych z części dnia służby nieprzekraczające 5 godzin tygodniowo, jeżeli

czas służby nie pozwala na punktualne przybycie na zajęcie.

2. Policjantowi podnoszącemu kwalifikacje zawodowe i wykształcenie ogólne poza jednostkami organizacyjnymi Policji bez skierowania przełożony właściwy w sprawach osobowych może udzielić zwolnienia od zajęć służbowych z części dnia służby w wymiarze i na warunkach, o których mowa w ust. 1, jeżeli przemawia za tym interes służby, a w szczególności gdy poziom i kierunek kształcenia odpowiada wymaganiom na stanowisku służbowym zajmowanym przez policjanta lub planowanym do objęcia.

§ 11. Policjant przed rozpoczęciem urlopu wypoczynkowego i dodatkowego jest obowiązany pisemnie zawiadomić bezpośredniego przełożonego o przewidywanym miejscu pobytu i sposobie nawiązania z nim kontaktu podczas urlopu.

§ 12. Policjant zawieszony w czynnościach służbowych jest obowiązany stawić się w jednostce organizacyjnej Policji na wezwanie przełożonego właściwego w sprawach osobowych kierownika jednostki organizacyjnej Policji, w której pełni służbę, albo osób przez nich wyznaczonych.

§ 13. Policjant jest obowiązany niezwłocznie, jednakże nie później niż w terminie 7 dni od zaistnienia zdarzenia, poinformować w pisemnym raporcie drogą służbową przełożonego właściwego w sprawach osobowych o:

- 1) zmianie lub ustaleniu pisowni nazwiska lub imienia;
- 2) zmianie stanu cywilnego;
- 3) wszczęciu i zakończeniu postępowania karnego lub postępowania karnego skarbowego przeciwko niemu, małżonkowi lub dzieciom pozostającym na jego utrzymaniu;
- 4) ukaraniu za wykroczenie;
- 5) utracie uprawnienia lub prawa wykonywania zawodu lub czynności, które pozostają w bezpośrednim związku z zajmowanym stanowiskiem służbowym;
- 6) zmianie adresu miejsca zamieszkania;
- 7) urodzeniu się dziecka, przysposobieniu dziecka lub przyjęciu dziecka na wychowanie;
- 8) innych przypadkach, jeżeli przepisy odrębne tak stanowią.

§ 14. 1. Policjant podlega badaniom określonym w przepisach o służbie medycyny pracy w zakresie i terminie wskazanym przez przełożonego właściwego w sprawach osobowych.

2. Policjant skierowany do komisji lekarskiej podległej ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, zwanej dalej „komisją lekar-

ską”, w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby jest obowiązany bez zbędnej zwłoki poddać się badaniom lekarskim zleconym przez komisję lekarską.

3. Przełożony właściwy w sprawach osobowych umożliwia policjantowi dostęp do badań, o których mowa w ust. 1 i 2.

§ 15. 1. Policjant jest obowiązany uprzedzić bezpośredniego przełożonego o niemożności stawienia się do służby lub spóźnieniu z przyczyny z góry wiadomej lub możliwej do przewidzenia oraz określić przewidywany czas trwania nieobecności.

2. W razie niestawienia się do służby lub spóźnienia z innej przyczyny niż określona w ust. 1, policjant jest obowiązany poinformować bezpośredniego przełożonego tego samego dnia o przyczynie nieobecności w służbie i przewidywanym czasie jej trwania lub przyczynie spóźnienia.

3. W razie zaistnienia przyczyny uniemożliwiającej dopełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 2, policjant jest obowiązany poinformować o przyczynie nieobecności w służbie i przewidywanym czasie jej trwania lub przyczynie spóźnienia niezwłocznie po ustaniu tej przyczyny.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1–3, policjant jest obowiązany poinformować bezpośredniego przełożonego osobiście lub za pośrednictwem innej osoby, używając środka łączności lub drogą pocztową. Za datę przekazania informacji drogą pocztową uważa się datę stempla pocztowego.

§ 16. Policjant w służbie kandydackiej może opuścić miejsce służbowego zakwaterowania po uzyskaniu zezwolenia bezpośredniego przełożonego.

§ 17. 1. Podstawę usprawiedliwienia nieobecności w służbie z powodu choroby stanowi zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby, które policjant przekazuje bezpośredniemu przełożonemu nie później niż w terminie 7 dni od dnia zaprzestania służby z powodu choroby.

2. W razie zaistnienia przyczyny uniemożliwiającej dopełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, policjant jest obowiązany przekazać zaświadczenie lekarskie o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby niezwłocznie po ustaniu tej przyczyny.

§ 18. 1. Policjant rozlicza się z otrzymanego wyposażenia oraz obowiązków służbowych w przypadkach:

- 1) zwolnienia ze służby;

2) przeniesienia do pełnienia służby w innej miejscowości lub innej jednostce organizacyjnej Policji;

3) delegowania do pełnienia służby poza granicami państwa;

4) oddelegowania do pełnienia zadań służbowych poza Policją;

5) zawieszenia w czynnościach służbowych;

6) udzielenia urlopu wychowawczego lub bezpłatnego;

7) innych niż wymienione w pkt 1–6, wynikających z potrzeb służby.

2. Potwierdzeniem rozliczenia się z otrzymanego wyposażenia i obowiązków służbowych jest karta obiegu.

3. Z obowiązku, o którym mowa w ust. 1, policjanta rozlicza bezpośredni przełożony, który w karcie obiegowej określa zakres i termin rozliczenia.

4. Po bezskutecznym upływie terminu rozliczenia w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, rozliczenia dokonuje bezpośredni przełożony policjanta.

Rozdział 3 Przebieg służby policjantów

§ 19. 1. Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku służbowego następuje przez wydanie rozkazu personalnego odpowiednio o mianowaniu, wyznaczeniu lub powołaniu na stanowisko służbowe, przeniesieniu, zwolnieniu lub odwołaniu z tego stanowiska albo o zwolnieniu ze służby.

2. Do postępowania w sprawach osobowych dotyczących nawiązania, zmiany i rozwiązania stosunku służbowego w zakresie nieuregulowanym rozporządzeniem stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

§ 20. 1. Rozkaz personalny o mianowaniu policjanta na stanowisko służbowe powinien w szczególności zawierać:

1) oznaczenie przełożonego właściwego w sprawach osobowych;

2) datę wydania rozkazu personalnego;

3) podstawę prawną;

4) stopień policyjny, nazwisko i imię policjanta, imię ojca oraz numer identyfikacyjny;

5) datę zwolnienia z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego oraz datę mianowania na nowe stanowisko służbowe;

6) nazwę stanowiska służbowego oraz jednostki organizacyjnej Policji;

7) grupę zaszeregowania stanowiska służbowego oraz przyznane dodatki do uposażenia,

a także wysokość miesięcznych stawek uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia, jeżeli mają one charakter uznaniowy;

8) uzasadnienie faktyczne i prawne mianowania na stanowisko służbowe;

9) pouczenie o przysługujących policjantowi środkach odwoławczych;

10) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby wydającej rozkaz personalny.

2. W przypadku mianowania na stanowisko służbowe w związku z nawiązaniem stosunku służbowego rozkaz personalny o mianowaniu na to stanowisko powinien także określać:

1) datę, od której liczy się początek służby;

2) podstawę mianowania na stopień policyjny.

3. W przypadku mianowania policjanta na stanowisko służbowe bez zmiany składników uposażenia przepisu ust. 1 pkt 7 nie stosuje się.

4. Do rozkazu personalnego o przeniesieniu policjanta na niższe stanowisko służbowe albo powołaniu na stanowisko służbowe przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 21. 1. Kierownik komórki organizacyjnej Policji właściwej w sprawach osobowych lub upoważniona przez niego osoba zapoznaje policjanta nowo przyjętego do służby z przepisami określającymi prawa i obowiązki oraz odpowiedzialność dyscyplinarną policjantów, a także przepisami w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej Policji lub upoważniony przez niego kierownik komórki organizacyjnej miejsca pełnienia służby policjanta zapoznaje go z przepisami regulującymi sposób pełnienia służby.

3. Policjant potwierdza fakt zapoznania się z przepisami, o których mowa w ust. 1 i 2, czytelnym podpisem oraz datą. Potwierdzenie włącza się do akt osobowych policjanta.

§ 22. Rozkaz personalny o zwolnieniu policjanta ze służby powinien w szczególności zawierać:

1) oznaczenie przełożonego właściwego w sprawach osobowych;

2) datę wydania rozkazu personalnego;

3) podstawę prawną i datę zwolnienia ze służby;

4) stopień policyjny, nazwisko i imię policjanta, imię ojca oraz numer identyfikacyjny;

5) nazwę stanowiska służbowego oraz jednostki organizacyjnej Policji;

6) uzasadnienie faktyczne i prawne zwolnienia ze służby;

7) pouczenie o przysługujących policjantowi środkach odwoławczych;

8) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby uprawnionej do wydania rozkazu personalnego.

§ 23. Kopię rozkazu personalnego wraz z potwierdzeniem jego doręczenia włącza się do akt osobowych policjanta.

§ 24. Przełożony właściwy w sprawach osobowych po otrzymaniu ostatecznego orzeczenia komisji lekarskiej o trwałej niezdolności do służby policjanta niezwłocznie zwalnia go od zajęć służbowych na okres do dnia zwolnienia ze służby.

Rozdział 4

Świadectwo służby i opinia o służbie

§ 25. 1. Przełożony właściwy w sprawach osobowych lub osoba przez niego upoważniona wydaje świadectwo służby bezpośrednio policjantowi albo osobie przez niego upoważnionej na piśmie, w dniu zwolnienia ze służby. Odbierający świadectwo służby potwierdza ten fakt na kopii czytelnym podpisem oraz datą.

2. Jeżeli wydanie świadectwa służby w dniu zwolnienia ze służby nie jest możliwe, przełożony właściwy w sprawach osobowych nie później niż w ciągu 7 dni od dnia zwolnienia ze służby przesyła je policjantowi albo osobie przez niego upoważnionej, za pośrednictwem poczty lub doręcza w inny sposób.

3. Świadectwo służby zawiera informacje niezbędne do ustalenia uprawnień wynikających ze stosunku służbowego i uprawnień z ubezpieczenia społecznego, dotyczące:

1) charakteru służby (kandydacka, kontraktowa, przygotowawcza lub stała) oraz okresu jej pełnienia, a także nazwę jednostki organizacyjnej Policji;

2) zajmowanego ostatnio stanowiska służbowego lub pełnionych funkcji;

3) ustania stosunku służbowego, w tym podstawy prawnej zwolnienia ze służby;

4) liczby dni urlopu wypoczynkowego lub dodatkowego wykorzystanego przez policjanta, przysługującego za rok kalendarzowy, w którym ustał stosunek służbowy;

5) okresu korzystania z urlopu bezpłatnego i podstawy prawnej jego udzielenia;

6) urlopu wychowawczego wykorzystanego w okresie służby oraz okresu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem po zwolnieniu ze służby ze względu na ważny interes służby albo likwidację jednostki organizacyjnej Poli-

cji lub jej reorganizację połączoną ze zmniejszeniem obsady etatowej, jeżeli przeniesienie do innej jednostki lub na niższe stanowisko nie jest możliwe, a także przysługujących z tego tytułu uprawnień na podstawie art. 44a ustawy;

7) wykorzystania w roku kalendarzowym, w którym ustał stosunek służbowy, zwolnienia od zajęć służbowych o którym mowa w § 8;

8) potrąceń z uposażenia na zasadach określonych w art. 127 ustawy;

9) okresu otrzymywania świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 117 ust. 3 ustawy;

10) uprawnień związanych z przywróceniem do służby na podstawie art. 42 ust. 1 ustawy;

11) uprawnień przysługujących policjantowi na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy.

4. W świadectwie służby zamieszcza się także informacje o wysokości i składnikach uposażenia oraz o uzyskanych kwalifikacjach, jeżeli policjant złożył w tej sprawie pisemny wniosek co najmniej 7 dni przed zwolnieniem ze służby. W razie złożenia wniosku już po zwolnieniu ze służby wydaje się nowe świadectwo służby w terminie 7 dni od dnia złożenia tego wniosku.

5. Kopię świadectwa służby przechowuje się w aktach osobowych policjanta. W uzasadnionych przypadkach przełożony, o którym mowa w ust. 1, wydaje odpis tego świadectwa.

6. Wzór formularza świadectwa służby stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 26. Świadectwo służby wydaje się bez względu na rozliczenie się policjanta z obowiązków służbowych.

§ 27. Przełożony właściwy w sprawach osobowych w przypadku ustania stosunku służbowego z powodu śmierci policjanta niezwłocznie wydaje świadectwo służby i włącza je do akt osobowych policjanta. Świadectwo służby wydaje się członkowi rodziny policjanta, o którym mowa w art. 77 ust. 1 ustawy, lub osobie będącej spadkobiercą policjanta, na ich pisemny wniosek.

§ 28. 1. Policjant zwolniony ze służby może złożyć wniosek o sprostowanie świadectwa służby w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania. Wniosek składa się przełożonemu właściwemu w sprawach osobowych, który wydał świadectwo służby.

2. Przełożony właściwy w sprawach osobowych, uwzględniając wniosek o sprostowanie świadectwa służby, wydaje nowe świadectwo służby w terminie 7 dni od dnia otrzymania

wniosku. Odmowa sprostowania świadectwa służby wymaga pisemnego uzasadnienia.

§ 29. Przełożony właściwy w sprawach osobowych w przypadkach, o których mowa w § 25 ust. 4 i § 28 ust. 2, najpóźniej w dniu wydania nowego świadectwa służby, usuwa z akt osobowych policjanta poprzednio sporządzone świadectwo służby i niszczy je wraz z wcześniej wydanym egzemplarzem.

§ 30. Przełożony właściwy w sprawach osobowych w przypadku zmiany rozkazu personalnego o zwolnieniu ze służby wydaje nowe świadectwo służby, jeżeli zmiany te mają wpływ na treść wcześniej wydanego świadectwa. Przepisy § 25 ust. 1, § 27 oraz § 29 stosuje się odpowiednio.

§ 31. 1. Na pisemny wniosek policjanta kierownik komórki organizacyjnej właściwej w sprawach osobowych lub upoważniona przez niego osoba przygotowuje niezwłocznie, w oparciu o akta osobowe policjanta, opinię o służbie, zwaną dalej „opinią”.

2. Wzór opinii stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Opinię wydaje przełożony właściwy w sprawach osobowych.

4. Opinia powinna w szczególności zawierać:

1) stopień, imię, nazwisko, imię ojca, datę i miejsce urodzenia;

2) okres służby;

3) kwalifikacje i wykształcenie;

4) nazwę jednostki organizacyjnej Policji i ostatnio zajmowane stanowisko służbowe oraz ocenę wywiązywania się z obowiązków służbowych;

5) szczególne osiągnięcia zawodowe, nagrody i wyróżnienia, a także order i odznaczenia uzyskane w okresie służby;

6) naruszenia dyscypliny służbowej i kary, które nie zostały zatarte;

7) pouczenie o prawie do złożenia odwołania.

§ 32. 1. Policjant, który nie zgadza się z treścią opinii, może w terminie 7 dni od daty otrzymania opinii wnieść na piśmie odwołanie do wyższego przełożonego za pośrednictwem przełożonego właściwego w sprawach osobowych, który wydał opinię. W przypadku wydania opinii przez Komendanta Głównego Policji, od opinii takiej służy odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. Przełożony właściwy w sprawach osobowych, który wydał opinię, może uwzględnić odwołanie i wydać nową opinię. W przypadku nieuwzględnienia odwołania przełożony przesyła je wyższemu przełożonemu wraz z opinią oraz własnym stanowiskiem w sprawie.

3. Wyższy przełożony w terminie miesiąca od dnia wniesienia odwołania:

1) uwzględnia odwołanie i uchyla opinię w całości lub w części oraz nakazuje przełożonemu właściwemu w sprawach osobowych, który wydał zaskarżoną opinię, wydanie nowej opinii, określając w pisemnym wystąpieniu, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy jej wydaniu, albo

2) nie uwzględnia odwołania.

4. Odmowa uwzględnienia odwołania wymaga pisemnego uzasadnienia.

5. W przypadku wydania nowej opinii przełożony właściwy w sprawach osobowych, który wydał opinię, niszczy poprzednio sporządzoną opinię.

Rozdział 5 Przepisy końcowe

§ 33. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 września 2002 r. w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów (Dz. U. Nr 151, poz. 1261).

§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 20 maja 2009 r.
w sprawie umundurowania policjantów
(Dz. U. Nr 90, poz. 738)

Rozdział 1
Przepis ogólny

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) umundurowanie, dystynkcje i znaki identyfikacyjne policjantów;
- 2) zasady i sposób noszenia umundurowania oraz orderów, odznaczeń, medali i odznak;
- 3) normy umundurowania.

Rozdział 2
Umundurowanie policjantów

§ 2. Umundurowanie policjantów składa się z ubiorów: służbowego, wyjściowego, galowego i ćwiczebnego.

§ 3. 1. Wzory ubioru służbowego policjanta określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Wzory ubioru wyjściowego policjanta określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Wzór ubioru galowego policjanta określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

4. Wzory ubioru ćwiczebnego policjanta określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 4. 1. Beret w kolorze granatowym, z wizerunkiem orła, noszą policjanci pododdziałów antyterrorystycznych Policji i komórek minersko-pirotechnicznych:

- 1) z oznakami stopni – do ubioru służbowego i wyjściowego;
- 2) bez oznak stopni – do ubioru ćwiczebnego.

2. Beret nosi się lekko przechylony na prawe ucho. Dolna jego krawędź powinna znajdować się na wysokości około 4 cm nad brwią. Prawą krawędź denka beretu opuszcza się w dół nieco ku tyłowi, tak aby nie przysłaniała ucha.

§ 5. 1. Czapka gabardynowa jest w kolorze błękitnoszarym z otokiem w kolorze ciemnoniebieskim. Z przodu na czapce znajduje się wizerunek orła w kolorze srebrnym, z napisem „POLICJA”, haftowany metodą mechaniczną, na szarobłękitnym tle. Na czapkę policjanci komórek organizacyjnych ruchu drogowego nakładają pokrowiec w kolorze białym. Rozmiar czapki powinien odpowiadać obwodowi głowy. Rondo czapki powinno zawierać usztywniacz, zapewniający regularny owal. Czapkę nosi się prosto nałożoną na głowę.

Krawędź daszka powinna znajdować się na wysokości około 3 cm nad linią brwi.

2. Czapka letnia służbowa z daszkiem typu sportowego jest w kolorze ciemnogrnatowym. Z przodu na czapce umieszcza się wizerunek orła w kolorze srebrnym z napisem „POLICJA”, haftowany metodą mechaniczną, na ciemnogrnatowym tle. Na klinach bocznych czapki w ich dolnej części są umieszczone odbłaskowe napisy „POLICJA” w kolorze srebrnym, wykonane metodą wgrzewania w materiał. Czapkę letnią nosi się prosto nałożoną na głowę. Krawędź daszka powinna znajdować się na wysokości około 3 cm nad linią brwi.

3. Czapka ćwiczebna z daszkiem typu sportowego jest w kolorze czarnym. Z przodu na czapce znajduje się wizerunek orła w kolorze srebrnym z napisem „POLICJA”, haftowany metodą mechaniczną, na czarnym tle. Czapkę ćwiczebną nosi się prosto nałożoną na głowę. Krawędź daszka powinna znajdować się na wysokości około 3 cm nad linią brwi.

4. Czapka zimowa służbowa typu sportowego jest wykonana z polaru w kolorze ciemnogrnatowym z wykończeniem z dzianiny w tym samym kolorze. Z przodu na czapce umieszcza się wizerunek orła w kolorze srebrnym z napisem „POLICJA”, haftowany metodą mechaniczną, na ciemnogrnatowym tle. Czapka posiada doszyty nauszник z polaru, który w zależności od warunków atmosferycznych może być wysunięty lub schowany do wewnątrz. Czapkę zimową nosi się prosto nałożoną na głowę. Dolna krawędź czapki powinna znajdować się na wysokości około 3 cm nad linią brwi.

§ 6. 1. Guziki zewnętrzne do przedmiotów umundurowania z wizerunkiem orła są wykonane z tworzywa sztucznego w kolorze błękitnoszarym lub czarnym.

2. Guziki wewnętrzne kryte są wykonane bez wizerunku orła.

§ 7. 1. Kurtka gabardynowa wyjściowa jest w kolorze błękitnoszarym, jednorzędowa z wykładanym kołnierzem i kłapami, zapinana z przodu na cztery guziki. Na ramionach kurtki są umieszczone naramienniki. Kurtka męska ma naszyte na piersiach i po bokach poniżej linii pasa kieszenie nakładane z fałdkami i kłapkami. Kurtka damska ma tylko kieszenie dolne cięte z kłapkami. Rękawy są

gładkie bez mankietów. Długość kurtki powinna być taka, aby w pozycji siedzącej dolna jej krawędź sięgała do płaszczyzny siedzenia, a krawędź rękawów do nasady kciuka. Kurtkę nosi się z koszulą wyjściową i krawatem.

2. Kurtka gabardynowa galowa jest w kolorze błękitnoszarym, dwurzędowa z wykładanym kołnierzem i klapami. Na ramionach kurtki są umieszczone naramienniki. Po bokach kurtki poniżej linii pasa są kieszenie cięte wykończone patkami. Rękawy są gładkie bez mankietów. Długość kurtki powinna być taka, aby w pozycji siedzącej dolna jej krawędź sięgała do płaszczyzny siedzenia, a krawędź rękawów do nasady kciuka. Kurtkę galową nosi się z koszulą wyjściową i krawatem.

3. Kurtka służbowa letnia jest w kolorze ciemnogranatowym. Kurtka jest zapinana na zamek błyskawiczny kryty podwójną plisą zapinaną na napy. Kurtka posiada dopinany na zamek błyskawiczny kaptur z daszkiem. W szwach bocznych kurtki znajdują się rozcięcia zapinane na zamek błyskawiczny, przystosowane do wkładania i wyjmowania broni służbowej. Na ramionach kurtki są umieszczone naramienniki. Na lewej i prawej piersi wszyte są kieszenie wpuszczane, zapinane na zamki błyskawiczne, przykryte karczkiem stanowiącym patki kieszeni. Dół patek jest wykończony wypustką odblaskową w kolorze srebrnym. Na dole kurtki umieszczone są symetrycznie kieszenie wpuszczane z patkami zapinanymi taśmą samoszczepną. Patki są wykończone taśmą wypustową odblaskową w kolorze srebrnym. Na lewym rękawie, w górnej części, naszyta jest kieszeń z mieszkami i klapką zapinaną taśmą samoszczepną. Na plecach i na patce górnej lewej kieszeni umieszczony jest odblaskowy napis „POLICJA” w kolorze srebrnym, wykonany metodą wgrzewania w materiał.

4. Kurtka służbowa zimowa z podpinką i ocieplaczem z polaru jest w kolorze ciemnogranatowym. Kurtka jest zapinana na zamek błyskawiczny, kryty podwójną plisą zapinaną na napy. Kurtka posiada dopinany na zamek błyskawiczny kaptur z daszkiem. W szwach bocznych kurtki znajdują się rozcięcia zapinane na zamek błyskawiczny, przystosowane do wkładania i wyjmowania broni służbowej. Na ramionach kurtki są umieszczone naramienniki. Na lewej i prawej piersi są naszyte kieszenie nakładane z patką, zapinane taśmą samoszczepną. Dół patek jest wykończony wypustką odblaskową w kolorze srebrnym. Na dole przodu kurtki są naszyte dwie kieszenie nakładane z patkami zapinanymi na napy. Na lewym rękawie pomiędzy łokciem a barkiem jest naszyta kieszeń nakładana z patką zapinaną taśmą samoszczepną, z wykończeniem wypustką odblaskową. Na plecach i patce lewej górnej kieszeni umieszczo-

ny jest odblaskowy napis „POLICJA” w kolorze srebrnym, wykonany metodą wgrzewania w materiał. Na patkach kieszeni i dole kurtki są przyszyte od wewnątrz listwy z taśmami odblaskowymi, które po odpięciu zwiększają widoczność policjanta. Ocieplacz z polaru posiada naszyte naramienniki i może stanowić samodzielny element umundurowania. Ocieplacz po odpięciu rękawów może być używany jako kamizelka.

5. Kurtka ćwiczebna z podpinką i kamizelką jest wykonana z tkaniny nieprzemakalnej w kolorze czarnym. Kurtka jest zapinana z przodu na zamek błyskawiczny przykryty listwą zapinaną na napy. Kurtka posiada dwie boczne kieszenie. Na ramionach kurtki są umieszczone naramienniki. Kołnier jest z tkaniny zasadniczej, a do niego jest dopinany podkołnierzyk z dzianiny i kaptur. Na plecach znajduje się napis „POLICJA” w kolorze czarnym na żółtym odblaskowym tle. Kamizelka jest wykonana z pikowanej włókniny z nakładanymi z przodu kieszeniami, zapinana na zamek błyskawiczny, kołnier jest wykonany z dzianiny. Na plecach jest naszyty foliowany napis „POLICJA” w kolorze czarnym na żółtym odblaskowym tle.

§ 8. 1. Kamizelka ostrzegawcza jest wykonana z dzianiny z elementami odblaskowymi w kolorze żółtym, zapinana z przodu na klamrę zaciskową. Na górnej części pleców jest naszyty duży napis „POLICJA” w kolorze czarnym na żółtym odblaskowym tle. Dopuszcza się uzupełnienie napisu o drugi człon z nazwą specjalizacji lub funkcji. Na górnym lewym przodzie jest naszyty napis „POLICJA” w kolorze czarnym na żółtym odblaskowym tle, na prawym górnym przodzie – pas z taśmą odblaskowej. W dolnej części kamizelki na całym obwodzie są dwa pasy z taśmą odblaskowej.

2. Kamizelkę, o której mowa w ust. 1, nosi się na przedmiotach umundurowania służbowego i ćwiczebnego w trakcie wykonywania zadań na drogach, w celu poprawienia widoczności policjanta.

3. Kamizelkę, o której mowa w ust. 1, można nosić na przedmiotach umundurowania służbowego i ćwiczebnego w trakcie wykonywania zadań innych niż wymienione w ust. 2, w celu poprawienia widoczności policjanta.

4. Dopuszcza się noszenie przez policjanta kamizelki, o której mowa w ust. 1, do ubioru cywilnego podczas wykonywania zadań służbowych.

§ 9. 1. Koszuła służbowa i koszuła służbowa letnia są w kolorze ciemnogranatowym. Na lewym rogu kołnierzyka znajduje się napis „POLICJA” w kolorze srebrnym, haftowany metodą mechaniczną. Na ramionach koszul

są umieszczone naramienniki. Na przodach koszul są naszyte dwie nakładane kieszenie z patkami zapinanymi na guzik. Nad lewą kieszenią jest umieszczony odblaskowy napis „POLICJA” w kolorze srebrnym, wykonany metodą wgrzewania w materiał. Koszule nosi się bez krawata.

2. Koszula wyjściowa jest w kolorze białym. Do kurtki wyjściowej lub galowej nosi się koszulę z krawatem, tak aby górna krawędź kołnierzyka wystawała nieco ponad kołnierz kurtki.

3. Koszulę wyjściową letnią w kolorze białym nosi się z krawatem. Na ramionach koszuli są umieszczone naramienniki. Na przodach koszuli są naszyte nakładane dwie kieszenie z patkami. Dopuszcza się noszenie spinki do krawata w kolorze srebrnym.

4. Koszulka polo z krótkim rękawem jest w kolorze ciemnogrnatowym. Kołnierz jest wykonany z dzianiny bawełnianej, zapinanie na 3 guziki. Na ramionach są umieszczone naramienniki. Z przodu po lewej stronie jest naszyta kieszeń zewnętrzna z patką zapinaną na guzik. Na plecach, nad patką kieszeni i na obu rękawach znajduje się napis „POLICJA” w kolorze srebrnym.

5. Koszulka z krótkim rękawem T-shirt jest wykonana z dzianiny bawełnianej w kolorze ciemnogrnatowym. Na plecach, obu rękawach i na wysokości odpowiadającej lewej górnej kieszeni jest umieszczony napis „POLICJA” w kolorze srebrnym.

6. Koszulka z krótkim rękawem i napisem „POLICJA” jest w kolorze czarnym. Napis „POLICJA” umieszczony na plecach jest w kolorze żółtym.

§ 10. Krawat w kolorze granatowym nosi się wiązany podwójnym węzłem. Węzeł powinien ściśle przylegać do kołnierzyka koszuli.

§ 11. Kombinezon ochronny letni, dwuczęściowy, w kolorze czarnym jest wykonany z tkaniny nieprzemakalnej. Bluza ma kryte zapinanie przodu na zamek błyskawiczny. Na przodach znajdują się kieszenie nakładane z patkami, dwie na piersiach i dwie w dolnej części bluzy. Na patce górnej lewej kieszeni naszyty jest mały odblaskowy napis „POLICJA”. Na ramionach są naszyte naramienniki. Dół bluzy i rękawów jest wykończony ściągaczem. W bokach bluzy są zamki błyskawiczne. Kaptur jest dopinany na guziki. Na plecach znajduje się napis „POLICJA” na żółtym odblaskowym tle. Spodnie typu ogrodniczki na szelki, w przodzie jest zamek błyskawiczny, w szwach bocznych – dwie kieszenie. Na prawym boku na wysokości uda jest naszyta kieszeń z patką. Na wysokości kolan dokoła nogawek naszyta jest taśma odblaskowa w kolorze żółtym. Dół nogawek jest prosty.

Kombinezon ochronny letni nosi się do ubioru ćwiczebnego w czasie niesprzyjających warunków atmosferycznych.

§ 12. Mundur ćwiczebny wykonany jest z tkaniny w kolorze czarnym. Bluza ma zapinanie jednorzędowe kryte. W pasie na plecach jest zmarszczona guma. Na ramionach bluzy są umieszczone naramienniki. Na przodach są naszyte cztery kieszenie, dwie na piersiach i dwie w dolnej części bluzy. W bokach poniżej pasa znajdują się dwie kieszenie zapinane na zamek błyskawiczny. Rękawy są zakończone mankietami. Na lewym rękawie są dwie małe kieszenie z patkami. Na patce górnej kieszeni jest naszyty emblemat z napisem „POLICJA” w kolorze czarnym na żółtym odblaskowym tle. Na plecach bluzy jest naszyty napis „POLICJA” w kolorze czarnym na żółtym odblaskowym tle. Spodnie na szelki mają dwie cięte boczne kieszenie. Na nogawkach są naszyte po dwie kieszenie z przodu i z tyłu. Dół nogawek spodni jest zakończony tunelem z gumą. Mundur ćwiczebny składa się z bluzy i spodni w tym samym odcieniu. Bluzę nosi się z kołnierzem i klapami wyłożonymi. Długość bluzy po winna być taka, aby w pozycji siedzącej dolna krawędź sięgała do płaszczyzny siedzenia, a krawędź rękawów do nasady dłoni. Spodnie nosi się włożone do butów.

§ 13. 1. Obuwie jest koloru czarnego. Wierzchy obuwia nie mogą być ozdobnie wyszywane, wytłaczane ani dziurkowane.

2. Półbuty męskie wyjściowe są z przodu sznurowane.

3. Półbuty służbowe są sznurowane. Cholewki półbutów są zakończone kołnierzem, wypełnionym pianką, a podeszwy półbutów są antypoślizgowe.

4. Trzewiki służbowe, z cholewkami okrywającymi do połowy łydki nóg, są z przodu sznurowane.

5. Trzewiki-botki ocieplane męskie, z cholewkami okrywającymi kostki nóg, są zapinane na zamki błyskawiczne umieszczone w bokach cholewek od wewnętrznych stron nóg.

6. Półbuty damskie wyjściowe są bez zapinania. Obcas typu „słupek” powinien mieć wysokość od 5 do 7 cm.

7. Trzewiki-botki ocieplane damskie, z cholewkami okrywającymi kostki nóg, są zapinane na zamki błyskawiczne umieszczone w bokach cholewek od wewnętrznych stron nóg.

8. Buty z wysokimi cholewkami są bez zapinania.

§ 14. Płaszcz wyjściowy całoroczny jest w kolorze błękitnoszarym, dwurzędowy z wykładanym kołnierzem i wylogami. Ma wydłużony karczek z przodu i z tyłu. Płaszcz jest

zapinany na trzy guziki. Na ramionach są umieszczone naramienniki. Rękawy gładkie są zakończone patką. Pasek w płaszczu jest zapinany z przodu na klamerkę. Płaszcz całoroczny nosi się do ubioru wyjściowego i galowego. Odległość od podstawy do dolnej krawędzi płaszcza powinna wynosić, w zależności od wzrostu, 42–52 cm. Dolna granica odległości odnosi się do niskiego, a górna – do wysokiego wzrostu. Rękawy płaszcza powinny zakrywać rękawy kurtki, nie sięgając przy opuszczonej ręce dalej niż do nasady palców dłoni. Klamra po zapięciu paska powinna znajdować się na wysokości linii guzików płaszcza.

§ 15. 1. Pas główny w kolorze czarnym jest wykonany z tkaniny syntetycznej. Pas składa się z dwóch elementów: pasa właściwego i pasa wewnętrznego, który zapobiega przesuwaniu się elementów wyposażenia umieszczonych na pasie właściwym. Pas główny nosi się zawsze do ubioru służbowego, ćwiczebnego i wyjściowego z koszulką letnią:

1) w podtrzymywaczach spodni – do ubioru służbowego, ubioru ćwiczebnego – przy występowaniu w spodniach ćwiczebnych z koszulką z krótkim rękawem i napisem „POLICJA” oraz przy występowaniu w koszuli letniej wyjściowej;

2) w podtrzymywaczach kurtek – na kurtce ćwiczebnej z podpinką i kamizelką oraz na mundurze ćwiczebnym.

2. Policjanci, którzy pełnią służbę w komórkach organizacyjnych właściwych do spraw ruchu drogowego, noszą pas główny skórzany w kolorze białym.

3. Pasek do spodni w kolorze czarnym z tkaniny syntetycznej nosi się w podtrzymywaczach spodni.

§ 16. Półgolf jest w kolorze ciemnogrnatowym. Na ściągaczu pod szyją jest umieszczony napis „POLICJA” w kolorze srebrnym, wykonany metodą haftu komputerowego. Półgolf jest przeznaczony do użytkowania w okresie jesienno-zimowym jako ocieplenie pod kurtkę lub sweter.

§ 17. Rajstopy damskie są koloru beżowego.

§ 18. Rękawiczki skórzane letnie i zimowe są koloru czarnego. Rękawiczki zimowe są ocieplane.

§ 19. 1. Spodnie służbowe letnie do półbutów są w kolorze ciemnogrnatowym. Nogawki spodni są szerokie i proste. W przednich częściach nogawek znajdują się kieszenie boczne (skośne) wpuszczane, a z tyłu kieszeń wpuszczana z wypustką zapinaną na guzik. Wzdłuż szwów bocznych na całej długości jest wszyta lamówka odbłaskowa w kolorze srebrnym.

2. Spodnie służbowe letnie do trzewików są w kolorze ciemnogrnatowym. Na dole spodni jest wszyta patka umożliwiająca regulację szerokości dołu nogawek. Wzdłuż szwów bocznych na całej długości spodni jest wszyta lamówka odbłaskowa w kolorze srebrnym. W przedniej części spodni na wysokości kolan znajdują się wzmocnienia z tkaniny zasadniczej. Na bokach nogawek są naszyte kieszenie z patkami zapinanymi na napy. Na patkach jest umieszczony napis „POLICJA” w kolorze srebrnym.

3. Spodnie służbowe zimowe są w kolorze ciemnogrnatowym. Spodnie mają odpinaną podpinkę. Wzdłuż szwów bocznych na całej długości jest wszyta lamówka odbłaskowa w kolorze srebrnym. Na bokach nogawek są naszyte kieszenie z patkami zapinanymi na napy. Na patkach jest umieszczony napis „POLICJA” w kolorze srebrnym.

4. Spodnie wyjściowe i letnie są w kolorze ciemnogrnatowym, bez mankietów. Szerokość nogawek u dołu uzależniona jest od rozmiaru spodni, czyli długości i obwodu pasa. W przednich częściach nogawek kieszenie boczne są z wypustką. W prawej tylnej części nogawki jest cięta kieszeń z klapką zapinaną na guzik. W pasek spodni są wszyte podtrzymywacze. Po bokach paska są naszyte ściągacze zapinane na guzik. Spodnie powinny sięgać z tyłu dolną krawędzią nogawek 2–2,5 cm powyżej obcasa.

5. Spodnie wyjściowe generalnego inspektora Policji i nadinspektora Policji mają przy bocznych szwach naszyte lampasy o szerokości 2,5 cm każdy i wypustki w kolorze ciemnoniebieskim. Dolna krawędź nogawek powinna sięgać 2–2,5 cm powyżej obcasa.

6. Spodnie noszone do butów z cholewami – bryczesy, dla generalnego inspektora Policji i nadinspektora Policji, są w kolorze ciemnogrnatowym. Przy bocznych szwach są naszyte lampasy o szerokości 2,5 cm każdy i wypustki w kolorze ciemnoniebieskim.

7. Spódnice w kolorze ciemnogrnatowym zakłada się do ubioru wyjściowego i galowego. Dolna krawędź spódnicy powinna sięgać między 5 cm powyżej kolan a 5 cm poniżej kolan.

§ 20. Sweter w kolorze ciemnogrnatowym jest wykonany z dzianiny, wzmocniony tkaniną na barkach i łokciach. Z tej samej tkaniny są naszyte naramienniki oraz kieszeń z patką na lewej piersi. Na patce jest umieszczony napis „POLICJA” w kolorze srebrnym. Sweter nosi się wyłożony na pas do ubioru służbowego. W okresie zimowym może być noszony jako element ocieplający pod okrycia wierzchnie.

§ 21. Szalik letni i zimowy w kolorze ciemnoniebieskim nosi się pod płaszczem, tak aby

jego górna krawędź wystawała nieco ponad kołnierz. W zależności od warunków atmosferycznych szalik zimowy może zakrywać całkowicie odsłoniętą część piersi między klapami płaszcza.

§ 22. Skarpetki letnie i zimowe są koloru czarnego lub ciemnogrnatowego.

§ 23. 1. Sznur galowy jest koloru srebrnogatowego. Nosi się go na prawym ramieniu, przypinając do guzika przyszytego w tym celu pod naramiennikiem kurtki wyjściowej lub galowej.

2. Sznur galowy generalnego inspektora Policji i nadinspektora Policji składa się z:

1) pojedynczego sznura w kształcie pętli przewieszonego przez ramię pod naramiennikiem i ułożonego pionowo pod pachą rękawa;

2) splecionego odcinka w formie warkocza z dwoma pojedynczymi sznurkami po obu jego stronach, zakończonych metalowym wisiorkiem, ułożonego na prawym przodzie kurtki wyjściowej i przypiętego do drugiego od góry guzika przodu;

3) splecionego odcinka w formie warkocza zakończonych metalowym wisiorkiem, przewieszonego od naramiennika przez tył kurtki wyjściowej pod prawą pachę rękawa i przypiętego na górny guzik przodu.

3. Sznur galowy oficera starszego Policji i oficera młodszego Policji składa się z:

1) pojedynczego sznura w kształcie pętli przewieszonego przez ramię pod naramiennikiem i ułożonego pionowo pod pachą rękawa;

2) splecionego odcinka w formie warkocza z jednym pojedynczym sznurkiem na dole warkocza, zakończonych metalowym wisiorkiem, ułożonego na prawym przodzie kurtki wyjściowej i przypiętego do górnego guzika przodu kurtki wyjściowej.

4. Sznur galowy aspiranta Policji tworzy spleciony odcinek w formie warkocza i ułożony przy nim jeden pojedynczy sznurek, zakończony metalowym wisiorkiem i przypięty do górnego guzika przodu kurtki wyjściowej.

5. Sznur galowy podoficera Policji tworzy spleciony odcinek w formie warkocza zakończony metalowym wisiorkiem, przypięty do górnego guzika przodu kurtki wyjściowej.

6. Do kurtki galowej generalnego inspektora Policji i nadinspektora Policji, oficera starszego Policji, oficera młodszego Policji, aspiranta Policji i podoficera Policji nosi się sznury galowe, o których mowa w ust. 2–5.

7. Do kurtki galowej części (odcinki) sznura galowego zakończone metalowymi wisiorkami przypina się do guzika przyszytego pod lewą

klapą kurtki za pomocą małej pętli, na wysokości górnych guzików, tak aby ułożone pionowo metalowe wisiorki znajdowały się na środku między dwoma rzędami guzików.

Rozdział 3

Dystynkcje i znaki identyfikacyjne policjantów

§ 24. Policjanci na ubiorach umundurowania oraz na nakryciach głowy noszą dystynkcje i znaki identyfikacyjne.

§ 25. 1. Dystynkcje do ubioru:

1) służbowego i ćwiczebnego są wykonane haftem mechanicznym w kolorze srebrnym na pochawkach w kolorze granatowym;

2) wyjściowego i galowego są haftowane ręcznie bajorkiem w kolorze matowosrebrnym bezpośrednio na naramiennikach lub haftem mechanicznym w kolorze srebrnym na pochawkach w kolorze granatowym.

2. Wzory dystynkcji określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 26. 1. Dystynkcje umieszcza się na:

1) naramiennikach:

a) kurtki:

— służbowej letniej,

— służbowej zimowej z podpinką i ocieplaczem z polaru,

— gabardynowej wyjściowej,

— gabardynowej galowej,

— ćwiczebnej z podpinką i kamizelką,

b) płaszcza wyjściowego całorocznego,

c) kombinezonu ochronnego letniego,

d) swetra służbowego,

e) koszuli:

— służbowej,

— służbowej letniej,

— wyjściowej letniej,

f) koszulki polo z krótkim rękawem,

g) ocieplacza z polaru;

2) taśmie otokowej czapki gabardynowej;

3) berecie noszonym przez policjanta pododdziału antyterrorystycznego i komórki minersko-pirotechnicznej.

2. Na daszku czapki gabardynowej:

1) oficerowie starsi Policji oraz generałowie Policji noszą dwa galony o szerokości 6 mm naszyte obok siebie w odległości 6 mm od krawędzi daszka, na całej długości łuku daszka;

2) oficerowie młodszy Policji noszą jeden galon o szerokości 6 mm naszyty w odległości 6 mm od krawędzi daszka, na całej długości łuku daszka.

3. Policjanci pododdziałów antyterrorystycznych Policji i komórek minersko-pirotechnicznych noszą dystynkcje na beretach w następujący sposób:

1) podoficerowie Policji i aspiranci Policji noszą takie same dystynkcje jak na taśmie otokowej czapki gabardynowej;

2) oficerowie młodszy Policji noszą jeden pasek na lewej stronie beretu, o długości 3 cm i o szerokości 5 mm, umieszczony pod kątem 45° w stosunku do dolnej krawędzi beretu, oraz odpowiednią ilość gwiazdek w zależności od posiadanego stopnia; gwiazdki rozmieszcza się w linii prostej nad środkiem paska – prostopadle do jego położenia; pierwszą gwiazdkę umieszcza się w odległości 5 mm od paska do podstawy jej ramion, drugą i następne w odległości 5 mm od wierzchołka ramienia pierwszej gwiazdki do kąta własnego ramion drugiej gwiazdki;

3) oficerowie starsi Policji noszą dwa paski o długości 3 cm i szerokości 5 mm w odstępie 4 mm oraz odpowiednią ilość gwiazdek, w zależności od posiadanego stopnia; sposób rozmieszczania pasków i gwiazdek jest taki sam jak dla oficerów młodszych Policji.

§ 27. 1. Na nakryciach głowy policjanta umieszcza się wizerunek orła policyjnego haftowany metodą mechaniczną.

2. Wzór wizerunku orła policyjnego określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 28. 1. Znakami identyfikacyjnymi policjanta są:

1) znak identyfikacji indywidualnej;

2) znak identyfikacji imiennej;

3) znak rodzaju służby Policji;

4) znak generalnego inspektora Policji i nadinspektora Policji;

5) napis „POLICJA”.

2. Znak identyfikacji indywidualnej obejmuje napis „POLICJA” i numer identyfikacyjny policjanta wyrażony cyframi arabskimi. Nosi się go na środku lewej górnej kieszeni ubioru służbowego i ćwiczebnego, z wyjątkiem okoliczności występowania w szyku zwartym.

3. Znak identyfikacji imiennej obejmujący pierwszą literę imienia oraz nazwisko policjanta nosi się na:

1) elementach ubioru służbowego: koszuli służbowej, koszuli służbowej letniej, koszulce polo z krótkim rękawem. Dopuszcza się no-

szenie oznaczenia identyfikacji imiennej na ubiorze galowym, wyjściowym lub ćwiczebnym, z wyjątkiem okoliczności występowania w szyku zwartym. Oznaczenie nosi się po prawej stronie klatki piersiowej, a na części ubioru wyposażonego w górne kieszenie – bezpośrednio nad prawą kieszenią. Znak identyfikacji imiennej jest tabliczką metalową o wymiarach 13 x 80 mm, w kolorze granatowym, z zapięciem umożliwiającym przyleganie identyfikatora do tkaniny wierzchniej, np. klipsy. Litery i ramka jest w kolorze starego srebra. Czcionka liter: Arial – 20 punktów, krój czcionki jednoelementowy, półgruby;

2) kurtce służbowej letniej, kurtce służbowej zimowej z podpinką i ocieplaczem z polaru, swetrze oraz ocieplaczu z polaru, jeśli występuje jako samodzielny element ubioru służbowego. Znak identyfikacji imiennej nosi się po prawej stronie klatki piersiowej, a na części ubioru wyposażonego w górne kieszenie – na patce prawej kieszeni. Jest wykonany w postaci prostokąta z czarnej taśmy szczepnej o wymiarach 130 x 25 mm, mocowanej do tkaniny wierzchniej za pomocą rzepa. Litery w kolorze srebrnym są wykonane metodą haftu komputerowego.

4. Policjant-kobieta nosi znaki identyfikacyjne, o których mowa w ust. 3 pkt 1, na kurtce wyjściowej na wysokości odpowiadającej położeniu kieszeni w kurtce wyjściowej policjanta.

5. Znak rodzaju służby Policji nosi się na kołnierzu kurtki wyjściowej oraz na lewym rękawie kurtki galowej, kurtki służbowej letniej i kurtki służbowej zimowej z podpinką z polaru.

6. Znak generalnego inspektora Policji i nadinspektora Policji nosi się na kołnierzu kurtki wyjściowej.

7. Znak identyfikacyjny „POLICJA” policjanci noszą na:

1) górnej części lewego rękawa płaszcza całorocznego i kurtki galowej – w kolorze granatowym z umieszczonym w łuku napisem „POLICJA” w kolorze srebrnym;

2) umundurowaniu ćwiczebnym – w kształcie prostokąta w kolorze żółtym z napisem „POLICJA” w kolorze czarnym.

8. Sposób umieszczenia na ubiorze policjanta znaków: identyfikacji indywidualnej, identyfikacji imiennej, „POLICJA” i znaku rodzajów służb Policji określa załącznik nr 7 do rozporządzenia.

9. Wzory znaków identyfikacyjnych policjanta określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

Rozdział 4 **Zasady i sposób noszenia** **umundurowania oraz orderów,** **odznaczeń, medali i odznak**

§ 29. Ubiór służbowy nosi się w czasie wykonywania obowiązków służbowych, z zastrzeżeniem § 32 ust. 1 pkt 2.

§ 30. 1. Ubiór wyjściowy nosi się:

1) podczas wystąpień w charakterze przedstawiciela Policji na oficjalnych spotkaniach lub uroczystościach, jeżeli nie zachodzi konieczność występowania w ubiorze wyjściowym ze sznurem galowym;

2) przy meldowaniu się przełożonym po przybyciu do nowej jednostki organizacyjnej Policji lub przed odejściem na inne stanowisko służbowe.

2. Policjanci mogą nosić ubiór wyjściowy bez sznura galowego w czasie pełnienia służby w:

1) Komendzie Głównej Policji;

2) Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Policji, jeżeli nie występują w szykach zwartych i na placach ćwiczeń;

3) jednostkach organizacyjnych Policji, jeżeli służbę pełnią w pomieszczeniach biurowych;

4) jednostkach policji sądowej.

§ 31. 1. Ubiór wyjściowy ze sznurem galowym lub ubiór galowy z odznaczeniami, medalami i odznakami nosi się podczas:

1) uroczystości w dniach świąt państwowych;

2) uroczystości wręczania sztandarów, orderów i odznaczeń, zaprzysiężenia, mianowania na stopień lub ślubowania policjantów;

3) innych ważnych uroczystości na polecenie Komendanta Głównego Policji, komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, Komendanta-Rektora Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, komendanta szkoły policyjnej lub dyrektora instytutu badawczego.

2. Ubiór wyjściowy ze sznurem galowym, z baretkami orderów, odznaczeń i medali, gdy nie ma obowiązku noszenia pełnych odznak, oraz z innymi odznakami policjanci mogą nosić podczas:

1) uroczystych przedstawień w teatrach, salach koncertowych i oficjalnych spotkań, jeżeli w tym zakresie nie zostały wydane inne polecenia;

2) uroczystości rodzinnych oraz w innych okolicznościach, w których w środowisku cywilnym przyjęty jest zwyczajowo strój wieczorowy, jeżeli policjant występuje w umundurowaniu;

3) uczestniczenia w uroczystościach pogrzebowych policjantów lub pracowników z udziałem policyjnych asyst honorowych.

3. Komendant Główny Policji, komendant wojewódzki (Stołeczny) Policji, Komendant-Rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, komendant szkoły policyjnej lub dyrektor instytutu badawczego mogą zarządzić noszenie ubioru wyjściowego ze sznurem galowym i ubioru galowego również w innych okolicznościach niż określone w ust. 1.

§ 32. 1. Ubiór ćwiczebny nosi się:

1) na zajęciach szkoleniowych i ćwiczebnych – w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, szkołach policyjnych i ośrodkach szkolenia Policji oraz oddziałach prewencji Policji i pododdziałach antyterrorystycznych Policji, a także w jednostkach organizacyjnych Policji podczas odbywania doskonalenia zawodowego;

2) w czasie pełnienia służby – w pododdziałach antyterrorystycznych Policji;

3) w czasie wykonywania zadań o charakterze specjalnym na polecenie kierownika jednostki organizacyjnej Policji;

4) w czasie szkolenia osób powołanych na ćwiczenia do jednostek organizacyjnych Policji.

2. Komendant Główny Policji, w przypadkach szczególnie uzasadnionych, może zezwolić na noszenie przez policjantów ubioru ćwiczebnego w czasie wykonywania obowiązków służbowych innych niż wymienione w ust. 1.

§ 33. Użytkowane przedmioty umundurowania powinny być należycie dopasowane, czyste i wyprasowane.

§ 34. 1. Przedmioty umundurowania wchodzące w skład ubiorów, o których mowa w § 3, policjanci noszą, z uwzględnieniem okresu letniego trwającego od dnia 1 maja do dnia 31 października i okresu zimowego trwającego od dnia 1 listopada do dnia 30 kwietnia, zgodnie z zestawami przedmiotów umundurowania, stanowiącymi załącznik nr 9 do rozporządzenia.

2. Dopuszcza się noszenie przedmiotów umundurowania stosownie do warunków atmosferycznych, niezależnie od okresów wymienionych w ust. 1.

3. Decyzję w sprawie noszenia przedmiotów umundurowania stosownie do warunków atmosferycznych podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej Policji w stosunku do podległych funkcjonariuszy.

§ 35. Dopuszcza się noszenie przez policjantów umundurowanych:

1) okularów przeciwsłonecznych i zdrowotnych z przyciemnionymi szklami;

2) symbolu żałoby według zasad określonych w praktykowanym przez policjanta obrządku religijnym;

3) oznaczeń specjalistycznych (specjalności zawodowych).

§ 36. Zabrania się policjantom:

1) noszenia przedmiotów umundurowania niezgodnie z obowiązującym zestawem przedmiotów umundurowania albo niezgodnie z ich przeznaczeniem;

2) noszenia przedmiotów umundurowania o nieestetycznym wyglądzie lub o znacznym stopniu ich zużycia;

3) noszenia przedmiotów umundurowania w połączeniu z przedmiotami ubioru cywilnego;

4) samowolnego dokonywania przeróbek, poprawek i zniekształcania przedmiotów umundurowania.

§ 37. Ordery, odznaczenia, medale i odznaki nosi się, z zastrzeżeniem § 39, na wstążkach na lewej stronie piersi od prawej do lewej strony, w kolejności określonej w przepisach ustanawiających order, odznaczenie, medal lub odznakę. Ordery i odznaczenia państw obcych nosi się w sposób określony przez te państwa, odpowiednio po orderach i odznaczeniach polskich.

§ 38. Ordery i odznaczenia zawieszają się na wstążkach o długości 6–6,5 cm każda. Górna krawędź wstążek wszystkich orderów i odznaczeń powinna tworzyć równą linię poziomą.

§ 39. 1. Na kurtce wyjściowej ordery i odznaczenia nosi się na wysokości 3,5 cm powyżej klapy górnej kieszeni, w następujący sposób:

1) jeden order lub odznaczenie – nad środkiem kieszeni;

2) od dwóch do czterech orderów lub odznaczeń – w jednym rzędzie bez przerw między wstążkami, z tym że przy ilości trzech i więcej – wstążkę pierwszego orderu lub odznaczenia podkłada się do odpowiedniej szerokości niezbędnej dla zachowania symetrii pod klapę kurtki;

3) od pięciu do ośmiu orderów lub odznaczeń – w jednym rzędzie, tak aby zajęły szerokość czterech wstążek umieszczonych obok siebie, przy czym wstążkę drugiego i kolejnych orderów lub odznaczeń podkłada się częściowo pod wstążkę poprzedniego orderu lub odznaczenia;

4) powyżej ośmiu orderów lub odznaczeń – umieszcza się tylko w dwóch rzędach mak-

symalnie po sześć w rzędzie, w taki sposób, aby górny rząd krył wstążki dolnego rzędu w całości, a odznaczenia dolnego rzędu – do połowy.

2. Na kurtce galowej ordery i odznaczenia nosi się na wysokości odpowiadającej miejscu powyżej górnej kieszeni w kurtce wyjściowej policjanta.

3. Policjant-kobieta nosi ordery i odznaczenia na kurtce wyjściowej na wysokości odpowiadającej miejscu powyżej górnej kieszeni w kurtce wyjściowej policjanta.

§ 40. 1. Odznaki policyjne i medale nosi się w następujący sposób:

1) „Zasłużony Policjant” – na lewej stronie piersi, po orderach, medalach i odznaczeniach nadanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz Medalu za Zasługi dla Policji;

2) „Absolwent Szkoły” – na środku prawej górnej kieszeni kurtki wyjściowej;

3) „Instruktor Wyszczolenia Policyjnego” – na prawej górnej kieszeni kurtki wyjściowej;

4) „Policyjna Odznaka Sprawności Fizycznej” – na prawym brzegu patki prawej górnej kieszeni kurtki wyjściowej;

5) odznakę zwycięzcy konkursu lub turnieju z wiedzy i sprawności zawodowej – centralnie między wyłogiem a wszyciem rękawa kurtki wyjściowej, 5 cm nad górną krawędzią lewej górnej kieszeni, w taki sposób, aby oś podłużna odznaki tworzyła z tą krawędzią kąt 60°;

6) „Pilot Lotnictwa Policji” – centralnie między wyłogiem a wszyciem rękawa kurtki wyjściowej, na wysokości wycięcia wyłogu na lewej stronie piersi, lub centralnie nad lewą kieszenią koszuli wyjściowej;

7) „Mechanik Lotnictwa Policji” – centralnie między wyłogiem a wszyciem rękawa kurtki wyjściowej, na wysokości wycięcia wyłogu na lewej stronie piersi, lub centralnie nad lewą kieszenią koszuli wyjściowej.

2. Policjant-kobieta nosi odznaki, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5, na kurtce wyjściowej na wysokości odpowiadającej położeniu kieszeni w kurtce wyjściowej policjanta.

3. Spośród odznak, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, nosi się odznakę najwyższego stopnia, a w przypadku posiadania przez policjanta więcej niż jednej odznaki, o której mowa w ust. 1 pkt 5, nosi się jedną w zależności od uznania policjanta.

4. Oznaki szkolne noszą słuchacze Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie – na naramiennikach kurtek i płaszczy. Oznaką szkolną jest

naramiennik obszyty dookoła, z wyjątkiem wszycia przy rękawie, sznurkiem plecionym koloru srebrnomatowego o średnicy 3 mm.

§ 41. Odznaki inne niż wymienione w § 40 ust. 1 nosi się w sposób określony w przepisach ustanawiających te odznaki.

§ 42. 1. Na prawej górnej kieszeni kurtki policjant może nosić, z zastrzeżeniem ust. 2, najwyżej dwie odznaki, w następujący sposób:

1) jedną odznakę – na środku między guzikiem klapy a dolną krawędzią prawej górnej kieszeni;

2) dwie odznaki – rozmieszczone na środku wysokości między guzikiem klapy a dolną krawędzią prawej kieszeni w jednej linii poziomej, w odstępach 3 cm; jeżeli jedna z odznak ma kształt wydłużony poziomo, to odznaki nosi się na środku kieszeni w linii pionowej, przy czym odznakę wydłużoną nosi się tuż pod odznaką pierwszą.

2. W zależności od uznania policjanta i okoliczności można nosić jedną wybraną odznakę organizacji społecznych, zawodowych lub sportowych na klapie prawej górnej kieszeni, na wysokości guzika, na środku lewej połowy klapy. Jeżeli wielkość odznaki organizacji społecznych przekroczy wymiary 3,5 cm x 3,5 cm, nosi się ją w sposób określony w ust. 1 pkt 1.

§ 43. 1. W przypadkach gdy nie ma obowiązku noszenia orderów, odznaczeń, medali i odznak, nosi się ich baretki wykonane ze wstążki barwy przewidzianej dla danego orderu, odznaczenia, medalu lub odznaki. Długość baretki równa się szerokości wstążki stosowanej w najniższej klasie danego orderu lub odznaczenia. Szerokość baretki wynosi 8 mm. Baretki nakłada się na podkładkę sukienną koloru czarnego. Podkładka powinna być o 2 mm dłuższa i szersza od baretki.

2. Policjanci noszą baretki wszystkich orderów i odznaczeń nadanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w kolejności określonej w przepisach ustanawiających dany order lub odznaczenie. W odniesieniu do pozostałych nosi się baretki każdego odznaczenia, medalu lub odznaki najwyższego stopnia.

3. Baretki nosi się na kurtkach galowych i wyjściowych na lewej stronie piersi od prawej do lewej strony w linii poziomej.

4. W jednym rzędzie nosi się nie więcej niż trzy baretki umieszczone obok siebie bez przerw między nimi. Dolny rząd baretek powinien być umieszczony bezpośrednio nad klapą górnej kieszeni kurtki wyjściowej, przy czym:

1) pojedynczą baretkę umieszcza się symetrycznie nad środkiem kieszeni;

2) od dwóch do trzech baretek umieszcza się w jednym rzędzie obok siebie symetrycznie nad środkiem kieszeni;

3) więcej niż trzy baretki umieszcza się w dwóch lub więcej rzędach bezpośrednio jeden pod drugim, w każdym rzędzie po trzy baretki:

a) w rzędzie dolnym mniej niż trzy baretki nosi się w taki sposób, aby znajdowały się one pod środkiem bezpośredniego rzędu górnego,

b) gdy klapa kurtki zakrywa całkowicie pierwszą baretkę najwyższego orderu lub odznaczenia górnego rzędu, wówczas nosi się w tym rzędzie tylko dwie baretki umieszczone w taki sposób, aby były one widoczne.

5. Baretki nosi się do wysokości kołnierza z wyłogiem (wycięcia), przy czym w przypadku posiadania ponad sześciu rzędów baretek – dwa dolne rzędy mogą być wykonane z czterech i więcej baretek do całkowitego wypełnienia przestrzeni nad klapą lewej górnej kieszeni a wyłogiem. Lewą krawędź zestawu baretek, składającego się z sześciu i więcej rzędów, należy umieszczać ukosem – równoległe do wszycia rękawa, przy czym każdy rząd baretek powinien być wysunięty o 1–1,5 mm w stosunku do poprzedniego.

6. Policjant-kobieta nosi baretki na kurtce wyjściowej na wysokości odpowiadającej miejscu nad klapą górnej kieszeni w kurtce wyjściowej policjanta.

Rozdział 5

Normy umundurowania

§ 44. Policjanci są obowiązani do posiadania kompletu umundurowania zapewniającego wykonywanie obowiązków służbowych.

§ 45. 1. Policjanci otrzymują umundurowanie i rozliczani są z przedmiotów umundurowania, zgodnie z normami umundurowania.

2. Normy umundurowania określa załącznik nr 10 do rozporządzenia, z tym że dla policjantów zwolnionych od obowiązku wykonywania zadań służbowych określonych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 1996 r. w sprawie trybu udzielania urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w związkach zawodowych oraz zakresu uprawnień przysługujących pracownikom w czasie urlopu bezpłatnego i zwolnień od pracy (Dz. U. Nr 71, poz. 336) okres używalności przedmiotów umundurowania w nim wskazanych wydłuża się o czas trwania zwolnienia.

§ 46. Przedmioty umundurowania ubioru służbowego, wyjściowego i galowego policjan-

tów mianowanych na stałe nie podlegają zwrotowi, z zastrzeżeniem § 50 ust. 1.

§ 47. Przedmioty umundurowania wydane policjantom mianowanym w służbie przygotowawczej i kandydackiej podlegają zwrotowi, z wyjątkiem przedmiotów wydawanych jednorazowo.

§ 48. 1. Policjantom można wydać na połowę okresu używalności używane przedmioty umundurowania, jeżeli posiadają one wartość użytkową.

2. Policjantom można wydać przedmioty umundurowania przed upływem okresu ich używalności w przypadku:

1) utraty wartości użytkowej przedmiotu lub jego utraty powstałej z przyczyn niezależnych od policjanta;

a) w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych lub wypadkiem losowym,

b) wskutek stwierdzonych wad produkcyjnych;

2) utraty wartości użytkowej przedmiotu lub jego utraty powstałej z winy policjanta;

3) innym niż określony w pkt 1 i 2 – po uiszczeniu jego wartości według cen detalicznych obowiązujących w dniu wydania nowego przedmiotu.

3. Policjantom wydaje się nowe umundurowanie lub jego część:

1) bezpłatnie, z przyjęciem okresu używalności od dnia jego wydania, na podstawie raportu policjanta zaopiniowanego przez kierownika komórki organizacyjnej, w której policjant pełni służbę, w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 1;

2) odpłatnie, w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, po wpłaceniu równowartości według ceny detalicznej obowiązującej w dniu wydania umundurowania, pomniejszonej o stopień amortyzacji wydanego uprzednio przedmiotu.

4. Policjantom, którzy na podstawie odrębnych przepisów mogą w czasie służby nosić ubranie cywilne, w przypadku utraty przedmiotu lub jego wartości użytkowej można, zgodnie z zasadą określoną w ust. 3 pkt 1, wypłacić równowartość pieniężną odpowiadającego mu przedmiotu umundurowania, obliczoną według aktualnej ceny detalicznej.

§ 49. 1. Okres używalności przedmiotów umundurowania wydawanych w naturze liczy się od dnia ich wydania policjantowi.

2. Okres używalności dystynkcji, znaków identyfikacyjnych, wizerunków orła oraz znaków rodzajów służb Policji równy jest okre-

sowi używalności przedmiotów umundurowania, do których zostały one wydane.

§ 50. 1. Policjanci mianowani na stałe w przypadku zwolnienia ze służby nie zwracają przedmiotów umundurowania, z wyjątkiem przedmiotów ubioru służbowego wydanych w naturze, których okres używalności nie upłynął, oraz przedmiotów ubioru ćwiczebnego.

2. Policjanci mianowani na okres służby przygotowawczej i kandydackiej w przypadku zwolnienia ze służby są obowiązani zwrócić przedmioty umundurowania, z wyjątkiem przedmiotów wydawanych jednorazowo.

3. Obowiązek określony w ust. 1 i 2 nie dotyczy rodzin zmarłych policjantów.

§ 51. Policjanci przenoszani do innych jednostek Policji zabierają ze sobą przedmioty umundurowania ubioru służbowego, wyjściowego, galowego i ćwiczebnego.

§ 52. Policjantom zawieszonym w czynnościach służbowych wstrzymuje się na okres tego zawieszenia wydawanie nowych przedmiotów umundurowania, które należałyby się im w związku z upływem okresu używalności przedmiotów dotychczas użytkowanych.

§ 53. 1. Policjantom w okresie urlopu bezpłatnego lub wychowawczego trwającego powyżej sześciu miesięcy nie przysługuje zaopatrzenie mundurowe.

2. Policjantom po zakończeniu urlopu bezpłatnego lub wychowawczego zalicza się na poczet należności przedmioty umundurowania, których okres używalności nie upłynął do miesiąca rozpoczęcia tego urlopu.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 54. Do dnia 31 grudnia 2014 r. dopuszcza się noszenie przez policjantów:

1) umundurowania, którego wzór określa załącznik nr 1 do rozporządzenia wymienionego w § 55 niniejszego rozporządzenia;

2) pasa głównego skórzanego, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 8 oraz § 8 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia wymienionego w § 55 niniejszego rozporządzenia, zamiast pasa głównego w kolorze czarnym, o którym mowa w § 15 ust. 1 niniejszego rozporządzenia;

3) w okresie letnim, w zestawie ubioru ćwiczebnego policjanta, koszuli służbowej letniej do spodni wchodzących w skład munduru ćwiczebnego;

4) ubioru ćwiczebnego w czasie pełnienia służby:

a) patrolowo-interwencyjnej,

- b) w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych,
- c) w komórkach interwencyjnych,
- d) w komórkach konwojowych, z wyjątkiem wykonywania konwojów do sądu lub prokuratury,
- e) przez przewodników psów służbowych,
- f) patrolowej w ramach pododdziału alarmowego przez policjantów oddziałów prewencji Policji.

§ 55. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie umundurowania policjantów (Dz. U. z 2002 r. Nr 3, poz. 29, z 2003 r. Nr 8, poz. 101 oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 544 i Nr 210, poz. 1533).

§ 56. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Załączniki do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji z dnia 20 maja 2009 r. (poz. 738)**

Załącznik nr 1

Wzory ubioru służbowego policjanta

Ubiór policjanta w koszuli służbowej

Ubiór policjanta w koszuli służbowej letniej

Ubiór policjanta w koszulce polo z krótkim rękawem

Ubiór policjanta w koszulce z krótkim rękawem T-shirt

Ubiór policjanta w kurtce służbowej letniej

Ubiór policjanta w kurtce służbowej letniej

Ubiór policjanta w kurtce służbowej zimowej z podpinką i ocieplaczem z polaru

Ubiór policjanta w kurtce służbowej zimowej z podpinką i ocieplaczem z polaru (z podniesionym kapturem)

Ubiór policjanta w swetrze służbowym

Ubiór policjanta w ocieplaczu od kurtki służbowej zimowej

Ubiór policjanta w półgolfie

Wzory ubioru wyjściowego policjanta

Ubiór policjanta-kobiety w kurtce wyjściowej

Ubiór policjanta w kurtce wyjściowej

Ubiór policjanta-kobiety w koszuli letniej wyjściowej

Ubiór policjanta w koszuli letniej wyjściowej

Ubiór policjanta w płaszczu wyjściowym

Wzór ubioru galowego policjanta

Załącznik nr 3

Ubiór policjanta w kurtce galowej

Wzory ubioru ćwiczebnego policjanta

Ubiór policjanta w kurtce ćwiczebnej

Ubiór policjanta w mundurze ćwiczebnym

Ubiór policjanta w koszulce z krótkim rękawem

Wzory dystynkcji

DYSTYNKCJE NA NARAMIENNIKACH

Korpus generałów Policji

generalny inspektor Policji

nadinspektor Policji

Korpus oficerów starszych Policji

inspektor Policji

młodszy inspektor Policji

podinspektor Policji

Korpus oficerów młodszych Policji

nadkomisarz Policji

komisarz Policji

podkomisarz Policji

Korpus aspirantów Policji

aspirant sztabowy Policji

starszy aspirant Policji

aspirant Policji

młodszy aspirant Policji

Korpus podoficerów Policji

sierżant sztabowy Policji

starszy sztabowy Policji

sierżant Policji

Korpus szeregowych Policji

starszy posterunkowy

posterunkowy

DYSTYNKCJE NA CZAPKACH

Korpus generałów Policji

generalny inspektor Policji

nadinspektor Policji

Korpus oficerów starszych Policji

inspektor Policji

młodszy inspektor Policji

podinspektor Policji

Korpus oficerów młodszych Policji

nadkomisarz Policji

komisarz Policji

podkomisarz Policji

Korpus aspirantów Policji

aspirant sztabowy Policji

starszy aspirant Policji

aspirant Policji

młodszy aspirant Policji

Korpus podoficerów Policji

sierżant sztabowy Policji

starszy sierżant Policji

sierżant Policji

Korpus szeregowych Policji

starszy posterunkowy

posterunkowy

Załącznik nr 6

Wzór wizerunku orła policyjnego

Wzór wizerunku orła na nakryciach głowy

Do czapki letniej i zimowej

Do czapki gabardynowej

Do czapki ćwiczebnej i beretu

**Sposób umieszczenia na ubiorze policjanta znaków:
identyfikacji indywidualnej, identyfikacji imiennej, „Policja”
i znaku rodzajów służb Policji**

Sposób umieszczania znaku
identyfikacji indywidualnej

Sposób umieszczania znaku
identyfikacji imiennej

Sposób umieszczania napisu
„Policja” na koszuli

Sposób umieszczania napisu „Policja”
na kołnierzyku koszuli służbowej i koszuli służbowej
letniej

Fragment klapki kurtki wyjściowej
z umieszczeniem znaku
generalnego inspektora
i nadinspektora Policji

Fragment klapki kurtki
wyjściowej z umieszczeniem
znaku rodzaju służby

Sposób umieszczenia na rękawie
kurtki galowej znaku „Policja”
oraz znaku rodzaju służby

Wzory znaków identyfikacyjnych policjanta

Wzór znaku identyfikacji indywidualnej policjanta

Wzór znaku identyfikacji imiennej
noszonej na koszuli służbowej, koszuli służbowej letniej, koszulce polo z krótkim rękawem
oraz na elementach ubioru wyjściowego, galowego lub ćwiczebnego

Wzór znaku identyfikacji imiennej
noszonej na kurtce służbowej letniej, kurtce służbowej zimowej z podpinką i ocieplaczem z polaru, swetrze
oraz ocieplaczu z polaru (jeśli występuje jako samodzielny element ubioru służbowego)

**WZORY ZNAKÓW RODZAJÓW SŁUŻB POLICJI,
ZNAKÓW GENERALNEGO INSPEKTORA I NADINSPEKTORA POLICJI
ORAZ ZNAKU „POLICJA”**

Do kurtki wyjściowej

Służba kryminalna

Służba prewencyjna
(z wyłączeniem komórek
organizacyjnych ruchu drogowego)

Służba prewencyjna
(komórki organizacyjne
ruchu drogowego)

Służba wspomagająca,
Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie,
szkoły policyjne i ośrodki szkolenia
Policji

Oddziały prewencji
i pododdziały antyterrorystyczne

Policja sądowa

**Do kurtki galowej, kurtki służbowej letniej i kurtki służbowej zimowej
z podpinką z polaru**

Służba kryminalna

Służba wspomagająca,
Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie,
szkoły policyjne i ośrodki szkolenia Policji

Służba prewencyjna,
(z wyłączeniem komórek
organizacyjnych ruchu drogowego)

Służba prewencyjna
(komórki organizacyjne
ruchu drogowego)

Oddziały prewencji
i pododdziały
antyterrorystyczne

Policja sądowa

Wzór znaku do elementów ubioru służbowego

Wzór znaku umundurowania ćwiczebnego
i do kombinezonu letniego

Znak generalnego inspektora i nadinspektora Policji

Wzór znaku do kurtki galowej i płaszcza wyjściowego całorocznego

Załącznik nr 9

Zestawy przedmiotów umundurowania

Ubiór służbowy policjanta w okresie letnim

Tabela nr 1

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru			
		1	2	3	4
1	Czapka letnia służbowa	X	X	X	X
2	Koszula letnia służbowa	X			

3	Koszula służbowa		X		
4	Koszulka polo z krótkim rękawem			X	
5	Koszulka T-shirt				X
6	Spodnie służbowe letnie do trzewików			X	X
7	Spodnie służbowe letnie do półbutów	X	X		
8	Kurtka służbowa letnia	X	X	X	X
9	Półbuty służbowe	X	X		
10	Trzewiki służbowe			X	X
11	Pas główny	X	X	X	X

Uwagi:

1. W zależności od warunków atmosferycznych do ubioru służbowego nosi się sweter, ocieplacz z polaru od kurtki służbowej zimowej lub kurtkę służbową letnią.
2. Koszulę służbową i koszulę służbową letnią można nosić w zestawie ze spodniami służbowymi letnimi do trzewików oraz z trzewikami służbowymi.
3. Koszulkę polo z krótkim rękawem i koszulkę T-shirt można nosić w zestawie ze spodniami służbowymi letnimi do półbutów oraz z półbutami służbowymi.
4. Policjanci komórek organizacyjnych ruchu drogowego zamiast czapki letniej służbowej mogą nosić czapkę gabardynową z pokrowcem w kolorze białym.

Ubiór służbowy policjanta w okresie zimowym

Tabela nr 2

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		
		1	2	3
1	Czapka zimowa służbowa	X	X	X
2	Koszula służbowa	X		
3	Półgolf		X	
4	Sweter			X
5	Spodnie zimowe do trzewików	X	X	X
6	Trzewiki służbowe	X	X	X
7	Kurtka służbowa zimowa z podpinką i ocieplaczem z polaru	X	X	X
8	Pas główny	X	X	X
9	Rękawiczki zimowe skórzane	X	X	X

Uwaga:

Policjanci komórek organizacyjnych ruchu drogowego zamiast czapki zimowej służbowej mogą nosić czapkę gabardynową z pokrowcem w kolorze białym.

Ubiór wyjściowy policjanta – bez sznura galowego

Tabela nr 3

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru			Uwagi
		w okresie zimowym	w okresie letnim		
		1	2	3	
1	Czapka gabardynowa	X	X	X	
2	Plaszcz wyjściowy całoroczny lub kurtka	X	X	—	
3	Kurtka gabardynowa wyjściowa	X	X	—	
4	Koszula wyjściowa	X	X	—	
5	Koszula wyjściowa letnia	—	—	X	
6	Spodnie wyjściowe	X	X	X	spódnica dla kobiet
7	Krawat	X	X	X	
8	Szalik	X	X	—	w zestawie 2-letni
9	Rękawiczki	X	X	—	w zestawie 2-letnie
10	Trzewiki-botki ocieplane	X	—	—	
11	Półbuty wyjściowe	—	X	X	

Uwagi:

1. Policjanci pododdziałów honorowych oraz pocztów sztandarowych noszą do kurtki wyjściowej pas główny skórzany lub pas główny skórzany z koalicijką. Na kurtce dolna krawędź pasa powinna znajdować się 5–7 cm powyżej bioder, a środek klamry na linii guzików.
2. W okresie letnim w przypadku występowania w koszuli wyjściowej letniej nosi się pas główny.
3. Dopuszcza się noszenie przez kobiety do ubioru wyjściowego spodni wyjściowych.

Ubiór wyjściowy policjanta – ze sznurem galowym

Tabela nr 4

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		Uwagi
		w okresie zimowym	w okresie letnim	
		1	2	
1	Czapka gabardynowa	X	X	
2	Kurtka gabardynowa wyjściowa	X	X	
3	Koszula wyjściowa	X	X	
4	Spodnie wyjściowe	X	X	spódnica dla kobiet
5	Krawat	X	X	

6	Rękawiczki	X	X	nie nosi się w pomieszczeniach zamkniętych
7	Półbuty	X	X	
8	Sznur galowy	X	X	

Uwagi:

1. W razie potrzeby na czas dojazdu (dojścia) do miejsca uroczystości zezwala się na noszenie w składzie ubioru płaszcza wyjściowego całorocznego.
2. Dopuszcza się noszenie przez kobiety do ubioru wyjściowego spodni wyjściowych.

Ubiór galowy policjanta

Tabela nr 5

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		Uwagi
		w okresie zimowym	w okresie letnim	
		1	2	
1	Czapka gabardynowa	X	X	
2	Kurtka gabardynowa galowa	X	X	
3	Koszula wyjściowa	X	X	
4	Spodnie wyjściowe	X	X	spódnica dla kobiet
5	Krawat	X	X	
6	Rękawiczki	X	X	nie nosi się w pomieszczeniach zamkniętych
7	Półbuty	X	X	
8	Sznur galowy	X	X	

Uwagi:

1. W razie potrzeby na czas dojazdu (dojścia) do miejsca uroczystości zezwala się na noszenie w składzie ubioru płaszcza wyjściowego całorocznego.
2. Dopuszcza się noszenie przez kobiety do ubioru galowego spodni wyjściowych.

Ubiór ćwiczebny policjanta

Tabela nr 6

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru			
		w okresie zimowym		w okresie letnim	
		1	2	3	4
1	Czapka zimowa	X	—	—	—
2	Czapka ćwiczebna	—	X	X	X

3	Kurtka ćwiczebna z podpinką i kamizelką	X	X	—	—
4	Bluza ćwiczebna	X	X	X	—
5	Spodnie ćwiczebne	X	X	X	X
6	Koszulka z krótkim rękawem i napisem „POLICJA”	—	X	X	X
7	Półgolf	X	—	—	—
8	Rękawiczki skórzane	X	X	—	—
9	Trzewiki służbowe	X	X	X	X
10	Pas główny	X	X	X	X
11	Kombinezon ochronny letni	—	—	X	X

Uwagi:

1. W celu zachowania jednolitości ubioru zezwala się na noszenie w okresie zimowym jako ocieplacza ubrania treningowego pod mundurem ćwiczebnym.
2. Kamizelka od kurtki ćwiczebnej może być używana w okresie letnim jako ocieplacz, noszona na elementach ubioru służbowego.

Załącznik nr 10

Normy umundurowania policjantów

Norma umundurowania nr 1 dotycząca ubioru służbowego, wyjściowego i galowego dla policjantów- mężczyzn mianowanych na stałe

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Ilość	Okres używalności w latach	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	Czapka gabardynowa	szt.	1	3	
2	Czapka zimowa służbowa	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
3	Czapka letnia służbowa	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
4	Plaszcz wyjściowy całoroczny	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
5	Kurtka służbowa zimowa z podpinką i ocieplaczem z polaru	kpl.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
6	Kurtka służbowa letnia	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
7	Kombinezon ochronny letni	kpl.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
8	Kurtka gabardynowa galowa	szt.	1	5	
9	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.	1	4	
10	Spodnie wyjściowe	szt.	1	3	

11	Spodnie służbowe letnie do półbutów	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
12	Spodnie służbowe letnie do trzewików	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
13	Spodnie służbowe zimowe	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
14	Spodnie letnie	szt.	1	3	
15	Sweter służbowy	szt.	1	2	
16	Półgolf	szt.	2	2	
17	Krawat	szt.	2	2	
18	Szalik letni	szt.	1	2	
19	Szalik zimowy	szt.	1	3	
20	Rękawiczki zimowe skórzane	para	1	3	
21	Rękawiczki letnie skórzane	para	1	3	
22	Ubranie treningowe (dres)	kpl.	1	3	
23	Oznaki stopnia i służby	kpl.	1		do każdego przedmiotu według zasad określonych w rozporządzeniu
24	Baretki	kpl.	1		
25	Koszula służbowa	szt.	2	2	
26	Koszula służbowa letnia	szt.	2	2	
27	Koszula wyjściowa	szt.	1	2	
28	Koszula wyjściowa letnia	szt.	1	2	
29	Koszulka polo z krótkim rękawem	szt.	2	2	
30	Koszulka z krótkim rękawem T-shirt	szt.	2	2	
31	Bielizna termoaktywna zimowa	kpl.	2	3	
32	Bielizna termoaktywna letnia	kpl.	2	3	
33	Podkoszulka (koszulka) gimnastyczna	szt.	1	2	
34	Spodenki gimnastyczne	szt.	1	2	
35	Skarpetki letnie	para	2	1	
36	Skarpetki zimowe	para	2	1	
37	Ręcznik frotte	szt.	2	2	
38	Trzewiki służbowe	para	1	3 ¹ /4/7 ²)	

39	Trzewiki-botki ocieplane	para	1	3	
40	Półbuty służbowe	para	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
41	Półbuty wyjściowe	para	1	2	
42	Pantofle gimnastyczne	para	1	2	
43	Sznur galowy	szt.	1	6	
44	Pas główny	szt.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
45	Pasek do spodni	szt.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
46	Teczka skórzana	szt.	1	6	
47	Gwizdek	szt.	1	2	
48	Spinka do krawata	szt.	1	3	

¹⁾ Dotyczy policjantów pełniących służbę w komórkach ruchu drogowego, patrolowo-interwencyjnych, konwojowych, w policji sądowej, w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, dzielnicowych, dyżurnych i przewodników psów służbowych.

²⁾ Dotyczy policjantów służby kryminalnej i wspomagającej działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym.

Uwagi:

1. Podoficer Policji i aspirant Policji mianowany na stopień oficerski Policji otrzymuje z dniem mianowania:

- sznur galowy oficera,
- daszek do czapki gabardynowej wyjściowej.

2. Szeregowy Policji i podoficer Policji mianowany na stopień aspiranta Policji otrzymuje z dniem mianowania sznur galowy aspiranta.

3. Nadkomisarz Policji mianowany na stopień podinspektora Policji otrzymuje z dniem mianowania daszek do czapki gabardynowej wyjściowej.

4. Policjanci mianowani na kolejny stopień policyjny otrzymują komplet dystynkcji do ubioru wyjściowego i służbowego.

Norma umundurowania nr 2
dotycząca ubioru służbowego, wyjściowego i galowego dla policjantów-kobiet
mianowanych na stałe

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Ilość	Okres używalności w latach	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	Czapka gabardynowa	szt.	1	3	
2	Czapka zimowa służbowa	szt.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
3	Czapka letnia służbowa	szt.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
4	Plaszcz wyjściowy całoroczny	szt.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
5	Kurtka służbowa zimowa z podpinką i ocieplaczem z polaru	kpl.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	

6	Kurtka służbowa letnia	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
7	Kombinezon ochronny letni	kpl.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
8	Kurtka gabardynowa galowa	szt.	1	5	
9	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.	1	4	
10	Spodnie wyjściowe lub spódnica	szt.	1	3	
11	Spodnie służbowe letnie do półbutów	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
12	Spodnie służbowe letnie do trzewików	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
13	Spodnie służbowe zimowe	szt.	1	3 ¹ /4/7 ²)	
14	Spodnie letnie lub spódnica	szt.	1	3	
15	Sweter służbowy	szt.	1	2	
16	Półgolf	szt.	2	2	
17	Krawat	szt.	2	2	
18	Szalik letni	szt.	1	2	
19	Szalik zimowy	szt.	1	3	
20	Rękawiczki zimowe skórzane	para	1	3	
21	Rękawiczki letnie skórzane	para	1	3	
22	Ubranie treningowe (dres)	kpl.	1	3	
23	Oznaki stopnia i służby	kpl.	1		do każdego przedmiotu według zasad określonych w rozporządzeniu
24	Baretki	kpl.	1		
25	Koszula służbowa	szt.	2	2	
26	Koszula służbowa letnia	szt.	2	2	
27	Koszula wyjściowa	szt.	1	2	
28	Koszula wyjściowa letnia	szt.	1	2	
29	Koszulka polo z krótkim rękawem	szt.	2	2	
30	Koszulka z krótkim rękawem T-shirt	szt.	2	2	
31	Bielizna termoaktywna zimowa	kpl.	2	3	
32	Bielizna termoaktywna letnia	kpl.	2	3	

33	Podkoszulka (koszulka) gimnastyczna	szt.	1	2	
34	Spodenki gimnastyczne	szt.	1	2	
35	Skarpetki letnie	para	2	1	
36	Skarpetki zimowe	para	2	1	
37	Rajstopy letnie	szt.	2	1	
38	Rajstopy zimowe	szt.	2	1	
39	Ręcznik frotte	szt.	2	2	
40	Trzewiki służbowe	para	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
41	Trzewiki-botki ocieplane	para	1	3	
42	Półbuty służbowe	para	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
43	Półbuty wyjściowe	para	1	2	
44	Pantofle gimnastyczne	para	1	2	
45	Sznur galowy	szt.	1	6	
46	Pas główny	szt.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
47	Pasek do spodni	szt.	1	3 ¹⁾ /4/7 ²⁾	
48	Teczka skórzana	szt.	1	6	
49	Gwizdek	szt.	1	2	
50	Spinka do krawata	szt.	1	3	

¹⁾ Dotyczy policjantów pełniących służbę w komórkach ruchu drogowego, patrolowo-interwencyjnych, konwojowych, w policji sądowej, w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, dzielnicowych, dyżurnych i przewodników psów służbowych.

²⁾ Dotyczy policjantów służby kryminalnej i wspomagającej działalność Policji w zakresie organizacyjnym, logistycznym i technicznym.

Uwagi:

1. Podoficer Policji i aspirant Policji mianowany na stopień oficerski Policji otrzymuje z dniem mianowania:

- sznur galowy oficera,
- daszek do czapki gabardynowej wyjściowej.

2. Nadkomisarz Policji mianowany na stopień podinspektora Policji otrzymuje z dniem mianowania daszek do czapki gabardynowej wyjściowej.

3. Szeregowy Policji i podoficer Policji mianowany na stopień aspiranta Policji otrzymuje z dniem mianowania sznur galowy aspiranta.

4. Policjanci mianowani na kolejny stopień policyjny otrzymują komplet dystynkcji do ubioru wyjściowego i służbowego.

**Norma umundurowania nr 3
dotycząca ubioru służbowego, wyjściowego i galowego dla nadinspektora Policji
i generalnego inspektora Policji**

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Ilość	Okres używalności w latach	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	Czapka gabardynowa	szt.		3	
2	Czapka zimowa służbowa	szt.		4	
3	Czapka letnia służbowa	szt.		4	
4	Plaszcz wyjściowy całoroczny	szt.		4	
5	Kurtka służbowa zimowa z podpinką i ocieplaczem z polaru	kpl.		4	
6	Kurtka służbowa letnia	szt.		4	
7	Kombinezon ochronny letni	kpl.		4	
8	Kurtka gabardynowa galowa	szt.		5	
9	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.		4	
10	Spodnie wyjściowe z lampasami	szt.		3	spódnica dla kobiet
11	Spodnie letnie z lampasami	szt.		3	spódnica dla kobiet
12	Spodnie gabardynowe do butów z lampasami (bryczesy)	szt.		3	
13	Spodnie służbowe letnie do półbutów	szt.		4	
14	Spodnie służbowe letnie do trzewików	szt.	1	4	
15	Spodnie służbowe zimowe	szt.	1	4	
16	Sweter służbowy	szt.	1	2	
17	Półgolf	szt.	2	2	
18	Krawat	szt.	2	2	
19	Szalik letni	szt.	1	2	
20	Szalik zimowy	szt.	1	3	
21	Rękawiczki skórzane letnie	para	1	3	
22	Rękawiczki skórzane zimowe	para	1	3	

23	Ubranie treningowe (dres)	kpl.	1	3	
24	Oznaki stopnia i służby, barretki	kpl.	1		do każdego przedmiotu według zasad określonych w rozporządzeniu
25	Koszula służbowa	szt.	2	2	
26	Koszula służbowa letnia	szt.	2	2	
27	Koszula wyjściowa	szt.	2	2	
28	Koszula wyjściowa letnia	szt.	2	2	
29	Koszulka polo z krótkim rękawem	szt.	2	2	
30	Koszulka z krótkim rękawem T-shirt	szt.	2	2	
31	Bielizna termoaktywna zimowa	kpl.	2	3	
32	Bielizna termoaktywna letnia	kpl.	2	3	
33	Podkoszulka (koszulka) gimnastyczna	szt.	1	2	
34	Spodenki gimnastyczne	szt.	1	2	
35	Skarpetki letnie	para	2	1	
36	Skarpetki zimowe	para	2	1	
37	Ręcznik frotte	szt.	2	2	
38	Buty z cholewami	para		2	
39	Trzewiki botki ocieplane	para		2	
40	Trzewiki służbowe	para		4	
41	Półbuty służbowe	para		4	
42	Półbuty wyjściowe	para		2	
43	Pantofle gimnastyczne	para		2	
44	Sznur galowy nadinspektora	szt.		6	
45	Pas główny	szt.		4	
46	Pasek do spodni	szt.		4	
47	Teczka skórzana	szt.		6	
48	Spinka do krawata	szt.		3	

Uwagi:

- Oficer Policji mianowany na stopień nadinspektora Policji otrzymuje jednorazowo:
 - czapkę gabardynową,
 - płaszcz całoroczny.
 - kurtkę gabardynową galową lub wyjściową,
 - kurtkę gabardynową wyjściową z tkaniny „Adria”,

- spodnie do butów z lampasami z tkaniny „Adria” (bryczesy),
- spodnie wyjściowe z lampasami z tkaniny „Adria”,
- sznur galowy nadinspektora,
- buty z cholewami.

2. Nadinspektorowi Policji i generalnemu inspektorowi Policji przysługują oznaki stopnia i służby haftowane bajorkiem.

3. Oficer Policji kobieta mianowana na stopień nadinspektora i generalnego inspektora Policji otrzymuje dodatkowo przedmioty wymienione w normie umundurowania nr 2 w lp. 37 i 38.

Norma umundurowania nr 4
dotycząca ubioru służbowego dla policjantów-mężczyzn mianowanych na okres
służby przygotowawczej

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Ilość	Okres używalności w latach	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	Czapka gabardynowa	szt.		3	
2	Czapka zimowa służbowa	szt.		4	
3	Czapka letnia służbowa	szt.		4	
4	Plaszcz wyjściowy całoroczny	szt.		4	
5	Kurtka służbowa zimowa z podpinką i ocieplaczem z polaru	kpl.		4	
6	Kurtka służbowa letnia	szt.		4	
7	Kombinezon ochronny letni	kpl.		4	
8	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.		4	
9	Spodnie wyjściowe	szt.		3	
10	Spodnie służbowe letnie do półbutów	szt.		4	
11	Spodnie służbowe letnie do trzewików	szt.		4	
12	Spodnie służbowe zimowe	szt.		4	
13	Sweter służbowy	szt.		3	
14	Półgolf	szt.	2	3	
15	Krawat	szt.		jednorazowo	
16	Szalik zimowy	szt.		jednorazowo	
17	Rękawiczki zimowe skórzane	para		jednorazowo	

18	Ubranie treningowe (dres)	kpl.		3	
19	Oznaki stopnia i służby	kpl.			do każdego przedmiotu według zasad określonych w rozporządzeniu
20	Koszula służbowa	szt.	2	jednorazowo	
21	Koszula służbowa letnia	szt.	2	jednorazowo	
22	Koszula wyjściowa	szt.	1	jednorazowo	
23	Koszulka polo z krótkim rękawem	szt.	2	jednorazowo	
24	Koszulka z krótkim rękawem T-shirt	szt.	2	jednorazowo	
25	Bielizna termoaktywna zimowa	kpl.	2	jednorazowo	
26	Bielizna termoaktywna letnia	kpl.	2	jednorazowo	
27	Podkoszulka (koszulka) gimnastyczna	szt.	2	jednorazowo	
28	Spodenki gimnastyczne	szt.	2	jednorazowo	
29	Skarpety zimowe	para	4	jednorazowo	
30	Skarpety letnie	para	4	jednorazowo	
31	Ręcznik frotte	szt.	3	3	
32	Trzewiki służbowe	para		4	
33	Trzewiki-botki ocieplane	para		3	
34	Półbuty służbowe	para		4	
35	Półbuty wyjściowe	para		3	
36	Pantofle gimnastyczne	para		jednorazowo	
37	Pas główny	szt.		6	
38	Pasek do spodni	szt.		6	
39	Gwizdek	szt.		jednorazowo	

Uwagi:

1. Policjanci przeniesieni na stałe do innej jednostki zabierają ze sobą przedmioty umundurowania określone w normie.
2. Policjanci mianowani na kolejny stopień policyjny otrzymują komplet dystynkcji do ubioru służbowego i kurtki gabardynowej wyjściowej.
3. W przypadku mianowania na stałe policjanci nie zwracają przedmiotów wymienionych w normie umundurowania oraz otrzymują przedmioty ubioru wyjściowego i galowego określone w normie umundurowania nr 1 w lp.: 8, 14, 18, 21, 28, 43, 46 – w ilości 1 szt.

Norma umundurowania nr 5
dotycząca ubioru służbowego dla policjantów-kobiet mianowanych na okres
służby przygotowawczej

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Ilość	Okres używalności w latach	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	Czapka gabardynowa	szt.	1	3	
2	Czapka zimowa służbowa	szt.	1	4	
3	Czapka letnia służbowa	szt.	1	4	
4	Płaszcz wyjściowy całoroczny	szt.	1	4	
5	Kurtka służbowa zimowa z podpinką i ocieplaczem z polaru	kpl.	1	4	
6	Kurtka służbowa letnia	szt.	1	4	
7	Kombinezon ochronny letni	kpl.	1	4	
8	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.	1	4	
9	Spodnie wyjściowe lub spódnica	szt.		3	
10	Spodnie służbowe letnie do półbutów	szt.		4	
11	Spodnie służbowe letnie do trzewików	szt.		4	
12	Spodnie służbowe zimowe	szt.		4	
13	Sweter służbowy	szt.		3	
14	Półgolf	szt.	2	3	
15	Krawat	szt.		jednorazowo	
16	Szalik zimowy	szt.		jednorazowo	
17	Rękawiczki zimowe skórzane	para		jednorazowo	
18	Ubranie treningowe (dres)	kpl.		3	
19	Oznaki stopnia i służby	kpl.			do każdego przedmiotu według zasad określonych w rozporządzeniu
20	Koszula służbowa	szt.	2	jednorazowo	
21	Koszula służbowa letnia	szt.	2	jednorazowo	
22	Koszula wyjściowa	szt.	1	jednorazowo	

23	Koszulka polo z krótkim rękawem	szt.	2	j ednorazowo	
24	Koszulka z krótkim rękawem T-shirt	szt.	2	jednorazowo	
25	Bielizna termoaktywna zimowa	kpl.	2	jednorazowo	
26	Bielizna termoaktywna letnia	kpl.	2	jednorazowo	
27	Podkoszulka (koszulka) gimnastyczna	szt.	2	jednorazowo	
28	Spodenki gimnastyczne	szt.	2	jednorazowo	
29	Skarpetki zimowe	para	4	jednorazowo	
30	Skarpetki letnie	para	4	jednorazowo	
31	Raj stopy letnie	szt.	2	jednorazowo	
32	Rajstopy zimowe	szt.	2	jednorazowo	
33	Ręcznik frotte	szt.	3	3	
34	Trzewiki służbowe	para		4	
35	Trzewiki-botki ocieplane damskie	para		3	
36	Półbuty służbowe	para		4	
37	Półbuty wyjściowe	para		3	
38	Pantofle gimnastyczne	para		jednorazowo	
39	Pas główny	szt.		6	
40	Pasek do spodni	szt.		6	
41	Gwizdek	szt.		jednorazowo	

Uwagi:

1. Policjanci przeniesieni na stałe do innej jednostki zabierają ze sobą przedmioty umundurowania określone w normie.
2. Policjanci mianowani na kolejny stopień policyjny otrzymują komplet dystynkcji do ubioru służbowego i kurtki gabardynowej wyjściowej.
3. W przypadku mianowania na stałe policjanci nie zwracają przedmiotów wymienionych w normie umundurowania oraz otrzymują przedmioty ubioru wyjściowego i galowego określone w normie umundurowania nr 2 w lp.: 8, 14, 18, 21, 28, 45, 48 – w ilości 1 szt.

Norma umundurowania nr 6
dotycząca ubioru służbowego dla policjantów-mężczyzn mianowanych na okres
służby kandydackiej

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Ilość	Okres używalności w latach	Uwagi
1	2	3	4	5	6
1	Czapka zimowa służbowa	szt.		4	
2	Kombinezon ochronny letni	kpl.		4	
3	Sweter służbowy	szt.		4	
4	Półgolf	szt.	2	jednorazowo	
5	Rękawiczki zimowe skórzane	para		jednorazowo	
6	Ubranie treningowe (dres)	kpl.		3	
7	Oznaki stopnia i służby	kpl.			do każdego przedmiotu według zasad określonych w rozporządzeniu
8	Koszulka polo z krótkim rękawem	szt.	2	jednorazowo	
9	Bielizna termoaktywna letnia	kpl.	1	jednorazowo	
10	Bielizna termoaktywna zimowa	kpl.	1	jednorazowo	
11	Podkoszulka (koszulka) gimnastyczna	szt.	2	jednorazowo	
12	Spodenki gimnastyczne	szt.	2	jednorazowo	
13	Skarpetki zimowe	para	4	jednorazowo	
14	Skarpetki letnie	para	4	jednorazowo	
15	Ręcznik frotte	szt.	3	3	
16	Trzewiki służbowe	para			na okres służby
17	Pantofle gimnastyczne	para		jednorazowo	
18	Pas główny	szt.		6	
19	Pasek do spodni	szt.		6	
20	Gwizdek	szt.		jednorazowo	

Uwagi:

1. Policjanci mianowani na kolejny stopień policyjny otrzymują komplet dystynkcji do ubioru służbowego.
2. Policjanci przeniesieni na stałe do innej jednostki zabierają ze sobą przedmioty umundurowania określone w normie.

**Norma umundurowania nr 7
dla policjantów różnych służb**

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Ilość	Okres używalności w latach	Uwagi
1	2	3	4	5	6
I. Dla policjantów członków orkiestr					
1	Czapka gabardynowa	szt.	1	2	
2	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.	1	2	
3	Spodnie wyjściowe	szt.	1	2	
4	Spodnie typu narciarskiego	szt.	1	2	
5	Płaszcz wyjściowy całoroczny	szt.	1	2	
6	Krawat	szt.	1	2	
7	Koszula wyjściowa	szt.	1	1	
8	Szalik zimowy	szt.	1	2	
9	Trzewiki służbowe nieocieplane	para	1	2	
10	Półbuty	para	1	2	
11	Pas główny skórzany	szt.	1	2	
12	Sznur galowy oficera	szt.	1	2	
13	Szelki do spodni	szt.	1	2	
14	Rękawiczki letnie białe	para	2	2	
15	Łapki na kule rękawów	para	2	2	
II. Dla policjantów motocyklowej eskorty honorowej					
1	Czapka gabardynowa	szt.		3	
2	Kask biały z osłoną twarzy	szt.		3	
3	Kombinezon skórzany	kpl.		3	
4	Buty motocyklisty	para		3	
5	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.		3	
6	Spodnie typu narciarskiego	szt.		3	
7	Spodnie bryczesy	szt.		3	
8	Koszula wyjściowa	szt.	2	2	
9	Pas biały z poprzeczką	szt.		3	
10	Rękawice motocyklisty	para		3	

III. Dla policjantów pododdziałów honorowych oraz pocztów sztandarowych					
1	Czapka gabardynowa	szt.		2	
2	Kurtka gabardynowa wyjściowa	szt.		1	
3	Spodnie wyjściowe	szt.		2	
4	Spodnie typu narciarskiego	szt.		1	
5	Spodnie do butów	szt.		3	tylko dla policjantów w służbie stałej
6	Płaszcz wyjściowy całoroczny	szt.		2	
7	Krawat	szt.		1	
8	Koszula wyjściowa	szt.	2	1	
9	Szalik zimowy	szt.	1	3	
10	Trzewiki na podeszwie skórzanej	para	1	2	
11	Buty z cholewkami	para	1	3	tylko dla policjantów w służbie stałej
12	Półbuty wyjściowe	para	1	1	
13	Pas główny skórzany	szt.	1	1	
14	Pas główny skórzany z koalicijką	szt.	1	3	tylko dla policjantów w służbie stałej
15	Sznur galowy oficera	szt.	1	3	
16	Szelki do spodni	szt.	1	1	
17	Rękawiczki skórzane zimowe	para	1	2	
18	Rękawiczki skórzane letnie	para	1	2	

**Norma umundurowania nr 8
dotycząca ubioru ćwiczebnego dla policjantów**

Lp.	Przedmiot	Jednostka miary	Pododdziały antyterrorystyczne i komórki minersko-pirotechniczne		Centralne Biuro Śledcze		Oddziały prewencji oraz Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, szkoły policyjne i ośrodki		Pozostałe jednostki organizacyjne Policji	
			ilość	okres używalności w latach	ilość	okres używalności w latach	ilość	okres używalności w latach	ilość	okres używalności w latach
1	Beret w kolorze granatowym	szt.	1	3	—	—	—	—	—	—

2	Czapka zimowa antyterrorysty	szt.	1	2	1	2	—	—	—	—
3	Czapka ćwiczebna (czarna)	szt.	1	2	1	2	1	do zużycia (3)	1	do zużycia (3)
4	Kurtka ćwiczebna z podpinką i kamizelką (czarna)	kpl.	1	do zużycia (4)	1	do zużycia (4)	1	do zużycia (3)	1	do zużycia (4)
5	Mundur ćwiczebny (czarny)	kpl.	1	do zużycia (1)	1	do zużycia (1)	1	do zużycia (1)	1	do zużycia (3)
6	Kombinezon antyterrorysty	szt.	2	2	—	—	—	—	—	—
7	Kombinezon	szt.	—	—	1	2	—	—	—	—
8	Koszulka z krótkim rękawem i napisem „POLICJA”	szt.	1	2	1	2	1	2	1	jednorazowo
9	Zasobnik osobisty	szt.	—	—	1	do zużycia (6)	1	do zużycia (6)	1	do zużycia (6)
10	Trzewiki specjalne	para	1	2	1	2	—	—	—	—
11	Oznaki stopnia i emblematy	kpl.	1	zgodnie z przepisami rozporządzenia	1	zgodnie z przepisami rozporządzenia	1	zgodnie z przepisami rozporządzenia	1	zgodnie z przepisami rozporządzenia

Uwagi:

1. Policjantom w służbie kandydackiej nie przysługuje zasobnik osobisty.
2. Policjanci przeniesieni na stałe do innej jednostki oraz policjanci kierowani na przeszkolenie do szkół Policji zabierają ze sobą posiadane przedmioty ubioru ćwiczebnego.
3. Policjantom oddziałów prewencji Policji przysługują 2 kpl. umundurowania – czapka ćwiczebna (czarna) i mundur ćwiczebny (czarny), w tym policjantom służby kandydackiej przysługuje przynajmniej 1 kpl. w kat. I
4. W podzestawie „Pozostałe jednostki organizacyjne Policji” koszulka z krótkim rękawem i napisem „POLICJA” wydawana jest jednorazowo tylko dla nowo przyjętych policjantów.
5. Policjantom nadzorującym zadania pododdziałów antyterrorystycznych i komórek minersko-pirotechnicznych przysługuje beret w kolorze granatowym – 1 szt. na 3 lata.

Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁾
z dnia 13 maja 2004 r.
w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części
(Dz. U. Nr 130, poz. 1398)

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. Nr 31, poz. 130, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Mundur policyjny składa się z kompletnych ubiorów: służbowego, wyjściowego, galowego i ćwiczebnego z oznakami policyjnymi.

2. Części munduru policyjnego – to element składowy ubiorów, o których mowa w ust. 1.

§ 2. 1. Wprowadza się zakaz używania przez osoby niebędące policjantami munduru policyjnego i jego części, o których mowa w § 1, chociażby nawet zostały one pozbawione oznak policyjnych.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, obejmuje kompletny mundur policyjny lub następujące jego części wchodzące w skład ubiorów:

1) służbowego, wyjściowego i galowego:

- a) czapkę gabardynową,
- b) czapkę zimową służbową,
- c) czapkę letnią służbową,
- d) płaszcz wyjściowy całoroczny,
- e) kurtkę 3/4 z podpinką,
- f) kombinezon ochronny letni,

g) płaszcz nieprzemakalny,

h) kurtkę gabardynową galową,

i) kurtkę gabardynową wyjściową,

j) bluzę służbową;

2) ćwiczebnego:

a) czapkę ćwiczebną typu sportowego,

b) bluzę ćwiczebną,

c) spodnie ćwiczebne,

d) kurtkę 3/4 z podpinką i kamizelką (czarną),

e) kombinezon antyterrorysty,

f) koszulkę z krótkimi rękawami i napisem „POLICJA”;

3) specjalnego:

a) kurtkę nieprzemakalną marynarza,

b) kombinezon pilota z podpinką.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 maja 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 106, poz. 1128).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 123, poz. 1353.

**Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁾
z dnia 9 stycznia 2009 r.
zmieniające rozporządzenie w sprawie zakazu używania munduru
policyjnego lub jego części
(Dz. U. Nr 11, poz. 63)**

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 21 grudnia 1978 r. o odznakach i mundurach (Dz. U. Nr 31, poz. 130, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie zakazu używania munduru policyjnego lub jego części (Dz. U. Nr 130, poz. 1398) w § 2 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zakaz używania ubioru wyjściowego ze sznurem galowym, z odznaczeniami, medalami i odznakami nie dotyczy policjantów zwolnionych ze służby, którzy mają prawo do używania posiadanego stopnia policyjnego z dodaniem określenia „w stanie spoczynku” podczas:

1) uroczystości w dniach świąt państwowych i Święta Policji;

2) uroczystości wręczania sztandarów, orderów i odznaczeń, zaprzysiężania, mianowania na stopień lub ślubowania policjantów;

3) uczestniczenia w uroczystościach pogrzebowych policjantów lub pracowników z udziałem policyjnych asyst honorowych.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
Grzegorz Schetyna**

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 216, poz. 1604).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 123, poz. 1353.

Rozporządzenie
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 10 listopada 1992 r.
w sprawie opisu, materiału, wymiarów, wzorów rysunkowych
oraz sposobu i okoliczności noszenia odznak orderów i odznaczeń
(Dz. U. Nr 90, poz. 452)

Na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. Nr 90, poz. 450) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1
Opis, materiał, wymiary i wzory
rysunkowe odznak orderów

§ 1. 1. Odznaką Orderu Orła Białego jest krzyż równoramienny, złożony, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona krzyża pokryte są czerwoną emalią z białymi brzegami w złożonym obramowaniu. Między ramionami krzyża umieszczone są pęki złoconych promieni. W środku krzyża białą emaliowany orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej, ze złocnymi żyłkami, koroną, dziobem i szponami. Na odwrotnej stronie ramiona krzyża są złożone, z białą emaliowanym obramowaniem i wypukłym napisem „ZA OJCZYZNĘ I NARÓD”. W środku krzyża na okrągłej białą emaliowanej tarczy w otoku ze złożonych liści dębowych pokrytych zieloną emalią umieszczony jest złożony monogram „RP”. Wymiar krzyża wynosi 70 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na błękitnej wielkiej wstędze szerokości 100 mm.

3. Odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzona o średnicy 80 mm z ośmiu pęków promieni. Na gwieździe umieszczony jest złożony krzyż według wzoru opisanego w ust. 1, jednakże bez orła i bez kulek na rogach ramion. Między ramionami krzyża złociste płomyki, na ramionach krzyża złożony napis „ZA OJCZYZNĘ I NARÓD”. W środku krzyża na okrągłej, białą emaliowanej tarczy w otoku ze złożonych liści dębowych pokrytych zieloną emalią umieszczony jest złożony monogram „RP”. Wymiar krzyża wynosi 50 mm.

§ 2. 1. Odznaką Orderu Wojennego Virtuti Militari jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Na ramionach poziomych krzyża umieszczony jest napis „VIRTUTI”, na ramionach pionowych napis „MILITARI”. Ramiona krzyża w klasach I, II i III pokryte są czarną emalią w złożonym obramowaniu, w klasie IV złożone z wewnętrznym czarno emaliowanym obramowaniem i w klasie V srebrzone z wewnętrznym czarno ema-

liowanym obramowaniem. Napisy w klasach I, II i III są złożone, w klasach IV i V czarno emaliowane. W środku krzyża na złożonej, okrągłej tarczy w dwudzielnym wieńcu laurowym pokrytym zieloną emalią umieszczony jest białą emaliowany orzeł w kształcie z roku 1792. Na odwrotnej stronie krzyża w środku napis „HONOR I OJCZYŻNA” oraz data „1792”. Krzyż w klasach I i II zwieńczony jest złożoną koroną królewską. Wymiar krzyża wynosi: w klasie I – 64 mm, w klasie II – 55 mm, w klasie III – 45 mm i w klasach IV i V – 38 mm.

2. W klasie I Orderu krzyż zawieszony jest na niebieskiej wielkiej wstędze szerokości 100 mm z czarnymi paskami po bokach szerokości 15 mm. W klasie II krzyż zawieszony jest na niebieskiej wstędze szerokości 45 mm z czarnymi paskami po bokach szerokości 10 mm. W klasach III, IV i V krzyże zawieszane są na niebieskiej wstędze szerokości 40 mm z czarnymi paskami po bokach szerokości 9 mm.

3. W klasie I odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzona o średnicy 97 mm z ośmiu pęków promieni. Na gwieździe umieszczony jest równoramienny krzyż według wzoru opisanego w ust. 1, jednakże bez kulek na rogach ramion. W środku krzyża, na otoku pokrytym czarną emalią umieszczony jest złożony napis „HONOR I OJCZYŻNA”. Wymiar krzyża wynosi 55 mm.

§ 3. 1. Odznaką Orderu Odrodzenia Polski jest krzyż równoramienny, złożony, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona krzyża pokryte są białą emalią w złożonym obramowaniu. W środku krzyża na okrągłej, czerwono emaliowanej tarczy umieszczony jest białą emaliowany orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Kontury, korona, dziób i szpony orła są złożone. Na otoku pokrytym szafirową emalią umieszczony jest złożony napis „POLONIA RESTITUTA”. Na odwrotnej stronie ramiona krzyża są złożone, z obramowaniem. W środku krzyża na okrągłej, czerwono emaliowanej tarczy w ornamentowanym obramo-

waniu umieszczona jest złożona data „1918”. Wymiar krzyża wynosi: w klasie I – 68 mm, w klasach II i III – 60 mm, w klasie IV – 55 mm i w klasie V – 44 mm.

2. W klasie I Orderu krzyż zawieszony jest na czerwonej wielkiej wstędze szerokości 100 mm z białymi paskami po bokach szerokości 5 mm. W klasach II i III krzyże zawieszone są na czerwonej wstędze szerokości 45 mm z białymi paskami po bokach szerokości 3 mm. W klasie IV krzyż zawieszony jest na czerwonej wstążce szerokości 36 mm z białymi paskami po bokach szerokości 2 mm z umieszczoną pośrodku wstążki rozetką o średnicy 30 mm upiętą z tejże wstążki. W klasie V krzyż zawieszony jest na takiej samej wstążce, bez rozetki.

3. W klasach I i II odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzona o średnicy 75 mm z ośmiu pęków promieni. W środku gwiazdy na okrągłej, białej emaliowanej tarczy umieszczony jest złożony monogram „RP”, na otoku pokrytym szafirową emalią złożony napis „POLONIA RESTITUTA”.

§ 3a. 1. Odznaką Orderu Krzyża Wojskowego jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion. Ramiona krzyża pokryte są granatową emalią, w klasie I ze złożonym obramowaniem, w klasie II i III w srebrzono-oksydowanym obramowaniu. W środku krzyża nałożony jest srebrzony orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 235, poz. 2000). Na odwrotnej stronie ramiona krzyża w klasie I są złożone, w klasie II i III srebrzono-oksydowane. Na ramionach pionowych krzyża umieszczony jest wypukły wizerunek Szczerbca skierowany ostrzem do dołu, na ramionach poziomych umieszczony jest wypukły dwuwierszowy napis: „MILITO PRO PATRIA”, na dolnym ramieniu data: „MMVI”, poniżej której wybity jest numer kolejny krzyża. Krzyż zwieńczony jest koroną Chrobrego, w klasie I złożoną, a w klasie II i III srebrzono-oksydowaną. Wymiar krzyża bez korony w klasie I i II wynosi 45 mm, w klasie III 38 mm.

2. W klasie I i II Orderu krzyż zawieszony jest na wstędze granatowej szerokości 45 mm z karmazynowymi paskami szerokości 10 mm wzdłuż boków w odległości 4 mm od krawędzi wstęgi. W klasie III krzyż zawieszony jest na wstążce granatowej szerokości 40 mm z karmazynowymi paskami szerokości 9 mm wzdłuż boków w odległości 3 mm od krawędzi wstążki.

3. W klasie I odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa srebrzono-oksydowana o średnicy 87 mm z ośmiu pęków promieni.

Na gwieździe nałożony jest krzyż klasy I Orderu, według wzoru określonego w ust. 1.

4. Odznaką Orderu jest także sznur orderowy z granatowego jedwabiu przerabiany karmazynem zakończony ołówkiem ze srebrzono-oksydowanego metalu. Długość sznura w całości wynosi 1510 mm, w tym: długość warkocza – 850 mm, długość sznura pojedynczego z węzłem – 580 mm, długość ołówka – 80 mm.

§ 3b. 1. Odznaką Orderu Krzyża Niepodległości jest krzyż równoramienny, złożony, o ramionach w przekroju spłaszczonym ośmioboku, poszerzonych na końcach, połączonych pośrodku prostopadłością. Ramiona krzyża pokryte są ciemnoniebieską emalią ze złożonym paskiem przez środek. Na ramionach poziomych jest wyryty dwudzielny napis „BOJOWNIKOM NIEPODLEGŁOŚCI”. W środku krzyża wyryty stylizowany wizerunek Orła Białego. Odwrotna strona Krzyża jest gładka. Na górnym ramieniu Krzyża znajduje się ruchome, ażurowe, złożone zawieszenie. W klasie I Orderu na zawieszeniu umieszczone są dwa skrzyżowane miecze złożone, z ostrzami skierowanymi ku górze. W klasie II zawieszenie jest bez mieczy. Wymiar krzyża bez zawieszenia w klasie I wynosi 52 mm, w klasie II – 42 mm.

2. W klasie I krzyż zawieszony jest na wstędze ciemnoniebieskiej szerokości 45 mm ze złotymi paskami szerokości 8 mm wzdłuż boków, w odległości 3 mm od krawędzi wstęgi; pośrodku złotych pasków czerwony prążek szerokości 2 mm. W klasie II krzyż zawieszony jest na ciemnoniebieskiej wstążce szerokości 40 mm ze złotymi paskami szerokości 8 mm wzdłuż boków, w odległości 3 mm od krawędzi wstęgi; pośrodku złotych pasków czerwony prążek szerokości 2 mm.

§ 4. 1. Odznaką Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej jest krzyż gwiazdzisty pięcioramienny. Ramiona krzyża pokryte są w środku czerwoną, a po bokach białą emalią w obramowaniu. Między ramionami krzyża jest pięć pęków promieni. W środku krzyża srebrzony orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych. Krzyż zwieńczony jest tarczą z monogramem „RP” na tle poziomych promieni. Na odwrotnej stronie ramiona krzyża są fakturowane. W klasach I – IV promienie, zwieńczenia i obramowania są złożone, a w klasie V srebrzone. Średnica krzyża gwiazdzistego wynosi: w klasie I – 68 mm, w klasach II i III – 60 mm i w klasach IV i V – 48 mm.

2. W klasie I Orderu krzyż zawieszony jest na wielkiej wstędze szerokości 100 mm. W klasach II i III krzyże zawieszone są na wstędze

szerokości 45 mm. W klasie IV krzyż zawieszony jest na wstążce szerokości 36 mm z umieszczoną pośrodku wstążki rozetką o średnicy 30 mm upiętą z tejże wstążki. W klasie V krzyż zawieszony jest na takiej samej wstążce, bez rozetki. Wielka wstęga, wstęga i wstążka są koloru ciemnego kobaltu.

3. W klasie I i II odznaką Orderu jest ponadto gwiazda orderowa o średnicy 80 mm z dziesięciu pęków promieni. Pięć pęków złożonych umieszczonych jest na tle pięciu pęków srebrzonych. W środku na okrągłej, czerwono emaliowanej tarczy w złożonym obramowaniu umieszczony jest srebrzony orzeł według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych.

§ 5. Wzory rysunkowe odznak orderów, o których mowa w:

- 1) § 1–3 i 4, zawiera załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) § 3a, zawiera załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 3) § 3b, zawiera załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 6. Odznaki orderów i ich miniaturki wykonuje się ze stopów miedzi pokrywanych galwanicznie i stosownie do opisu ich wzorów wypełnia się emaliami ceramicznymi.

Rozdział 2

Opis, materiał, wymiary i wzory rysunkowe odznak odznaczeń

§ 7. 1. Odznaką Krzyża Walecznych jest krzyż równoramienny, patynowany na brązowo. Ramiona krzyża są w obramowaniu. W środku krzyża umieszczona jest pięciokątna tarcza z wypukłym orłem według wzoru określonego w ustawie z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Na górnym i bocznych ramionach krzyża umieszczony jest wypukły napis „NA POLU CHWAŁY”, na dolnym ramieniu krzyża data „1920”. Na odwrotnej stronie krzyża umieszczony jest wypukły, dwudzielny wieniec z liści dębowych, na ramionach poziomych krzyża wypukły napis „WALECZNYM”, a na ramionach pionowych obosieczny miecz skierowany ostrzem do góry. Wymiar krzyża wynosi 44 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na pąsowej wstążce szerokości 40 mm z białymi paskami po bokach szerokości 8 mm.

3. Kolejne nadanie Krzyża Walecznych oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie patynowanej na brązowo listewki szerokości 5 mm, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębo-

wych w następujący sposób: na wstążce Krzyża nadanego powtórnie – jednego okucia, nadanego po raz trzeci – dwóch okuć i nadanego po raz czwarty – trzech okuć.

§ 7a. 1. Odznaką Krzyża Wojskowego jest krzyż równoramienny o wciętych półkołście końcach ramion, wyoblony od strony lica, patynowany na brązowo, mający pośrodku wypukły wizerunek orła według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych, a na dolnym ramieniu wypukłą datę „MMVII”. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża, na pionowych ramionach umieszczony jest wypukły wizerunek Szczerbca skierowanego ostrzem do góry, na poprzecznych ramionach wypukły napis: „MĘSTWU I ODWADZE”, na górnym ramieniu bity jest numer kolejny. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na karmazynowej wstążce szerokości 40 mm z granatowymi paskami szerokości 8 mm, wzdłuż boków, w odległości 3 mm od krawędzi wstążki.

3. Kolejne nadania Krzyża Wojskowego oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, patynowanej na brązowo, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych w następujący sposób: na wstążce Krzyża nadanego powtórnie – jednego okucia, nadanego po raz trzeci – dwóch okuć i nadanego po raz czwarty – trzech okuć.

§ 8. 1. Odznaką Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi z Mieczami pokryte są czerwoną emalią w obramowaniu. Między ramionami krzyża znajdują się pęki promieni, a w środku krzyża okrągła, biała emaliowana tarcza i na niej, odpowiedni do stopnia odznaczenia, złożony lub srebrzony monogram „RP”. Tarcza Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi z Mieczami jest w otoku pokrytym czerwoną emalią i w ornamentowanym obramowaniu. Wokół tarczy Brązowego Krzyża Zasługi z Mieczami z monogramem „RP” umieszczony jest wypukły wieniec laurowy. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Obramowanie ramion krzyża, pęki promieni, ornamentowane obramowanie tarczy i odwrotna strona krzyża są złożone lub srebrzone, w zależności od stopnia odznaczenia. Odznaka Brązowego Krzyża Zasługi z Mieczami jest w całości patynowana na brązowo. Wymiar krzyża wynosi 42 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze złożone, srebrzone lub patynowane na brązowo, w zależności od stopnia odznaczenia, z ostrzami skierowanymi ku górze. Miecze połączone są ze sobą pionową listewką.

2. Krzyż z umieszczonymi nad nim mieczami zawieszony jest na pąsowej wstążce szerokości 40 mm z niebieskimi paskami po bokach szerokości 3 mm. Kółko, przez które przeciągnięta jest wstążka Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi z Mieczami, ma kształt wieńca laurowego.

3. Drugie nadanie Złotego, Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie gładkiej, matowej listewki złożonej, srebrzonej lub patynowanej na brązowo, w zależności od stopnia odznaczenia, szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 8a. 1. Odznaką Krzyża Wolności i Solidarności jest krzyż równoramienny, srebrzony i oksydowany, o ramionach w przekroju spłaszczonym ośmioboku, poszerzonych na końcach, połączonych pośrodku prostokątnym. Ramiona krzyża pokryte są czerwoną emalią ze srebrzonym paskiem przez środek. Na ramionach poziomych jest wryty dwudzielny napis „WOLNOŚĆ I SOLIDARNOŚĆ”. W środku krzyża wryty stylizowany wizerunek Orła Białego. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Wymiar krzyża wynosi 42 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na wstążce białej szerokości 38 mm, mającej po brzegach umieszczone symetrycznie połączone prążki złote i szkarłatne szerokości 3 mm każdy.

§ 9. 1. Odznaką Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi pokryte są czerwoną emalią w obramowaniu. Między ramionami krzyża znajdują się pęki promieni, a w środku krzyża okrągła, biała emaliowana tarcza i na niej, odpowiednio do stopnia odznaczenia, złożony lub srebrzony monogram „RP”. Tarcza Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi jest w otoku pokrytym czerwoną emalią i w ornamentowanym obramowaniu. Wokół tarczy Brązowego Krzyża Zasługi z monogramem „RP” umieszczony jest wypukły wieniec laurowy. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Obramowanie ramion krzyża, pęki promieni, ornamentowane obramowanie tarczy i odwrotna strona krzyża są złożone lub srebrzone, w zależności od stopnia odznaczenia. Odznaka Brązowego Krzyża Zasługi jest w całości patynowana na brązowo. Wymiar krzyża wynosi 42 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na pąsowej wstążce szerokości 40 mm z niebieskimi paskami po bokach szerokości 3 mm. Kółko, przez które przeciągnięta jest wstążka Złotego i Srebrnego Krzyża Zasługi, ma kształt wieńca laurowego.

3. Drugie nadanie Złotego, Srebrnego i Brązowego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie gładkiej, matowej listewki złożonej, srebrzonej lub patynowanej na brązowo, w zależności od stopnia odznaczenia, szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 10. 1. Odznaką Krzyża Zasługi Za Dzielność jest krzyż równoramienny, zakończony na rogach ramion kulkami. Ramiona krzyża pokryte są czerwoną emalią w obramowaniu. Na górnym i bocznych ramionach krzyża umieszczony jest srebrzony napis „ZA DZIELNOŚĆ”. Między ramionami krzyża znajdują się pęki promieni, a w środku krzyża okrągła, biała emaliowana tarcza i na niej srebrzony monogram „RP”. Tarcza jest w otoku pokrytym czerwoną emalią i w ornamentowanym obramowaniu. Odwrotna strona krzyża jest gładka. Obramowanie ramion krzyża, pęki promieni, ornamentowane obramowanie tarczy i odwrotna strona krzyża są srebrzone. Wymiar krzyża wynosi 42 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na wstążce takiej samej jak Krzyż Zasługi z tą różnicą, że pośrodku wstążki jest pionowy niebiesko-zielony pasek szerokości 4 mm.

3. Kolejne nadanie Krzyża Zasługi Za Dzielność oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie srebrzonej, gładkiej, matowej listewki szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 10a. 1. Odznaką Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyobloniony od strony lica, patynowany na brązowo. Pośrodku krzyża umieszczony jest wypukły orzeł wojskowy według wzoru określonego w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 34, poz. 154, z 1995 r. Nr 150, poz. 731, z 2003 r. Nr 210, poz. 2036 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600), bez tarczy amazonek, siedzący na ułożonym poprzecznie mieczu z rękojeścią zwróconą w tym samym kierunku jak głowa orła. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBRONCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze patynowane na brązowo, ostrzami skierowane ku górze, umieszczone na pierścieniu połączonym z kółkiem do zawieszenia na wstążce.

2. Krzyż zawieszony jest na karmazynowej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma

wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.

3. Drugie nadanie Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, patynowanej na brązowo, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych.

§ 10b. 1. Odznaką Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany. Pośrodku krzyża na okrągłej tarczy pionowo szrafowanej umieszczone jest wypukłe zbrojne ramię według wzoru określonego w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBRONCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze, srebrzone i oksydowane, ostrzami skierowane ku górze, umieszczone na pierścieniu połączonym z kółkiem do zawieszenia na wstążce.

2. Krzyż zawieszony jest na ciemnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.

3. Drugie nadanie Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, srebrzonej i oksydowanej, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych.

§ 10c. 1. Odznaką Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany. Pośrodku krzyża umieszczona jest wypukła, szrafowana pionowo szachownica lotnicza według wzoru określonego w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBRONCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm. Ponad krzyżem umieszczone są dwa skrzyżowane miecze, srebrzone i oksydowane, ostrzami skierowane ku górze, umieszczone na pierścieniu połączonym z kółkiem do zawieszenia na wstążce.

2. Krzyż zawieszony jest na jasnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma

wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.

3. Drugie nadanie Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, srebrzonej i oksydowanej, ozdobionej wypukłymi splotami liści dębowych.

§ 10d. 1. Odznaką Wojskowego Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, patynowany na brązowo. Pośrodku krzyża umieszczony jest wypukły orzeł wojskowy według wzoru określonego w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, bez tarczy amazonek, siedzący na ułożonym poprzecznie mieczu z rękojeścią zwróconą w tym samym kierunku jak głowa orła. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBRONCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na karmazynowej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.

3. Drugie nadanie Wojskowego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, gładkiej, matowej, patynowanej na brązowo, z polerowanymi krawędziami.

§ 10e. 1. Odznaką Morskiego Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany. Pośrodku krzyża na okrągłej tarczy pionowo szrafowanej umieszczone jest wypukłe zbrojne ramię według wzoru określonego w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójwierszowy napis: „POLSKA SWEMU OBRONCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na ciemnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.

3. Drugie nadanie Morskiego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, gładkiej, matowej,

srebrzonej i oksydowanej, z polerowanymi krawędziami.

§ 10f. 1. Odznaką Lotniczego Krzyża Zasługi jest krzyż równoramienny o wciętych półkoliście końcach ramion, wyoblony od strony lica, srebrzony i oksydowany. Pośrodku krzyża umieszczona jest wypukła, szrafowana pionowo szachownica lotnicza według wzoru określonego w art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 1993 r. o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Na odwrotnej, płaskiej stronie krzyża umieszczony jest centralnie wypukły trójkątny napis: „POLSKA SWE-MU OBROŃCY”, a na poprzecznych ramionach krzyża stylizowane gałązki wawrzynu. Wymiar krzyża wynosi 40 mm.

2. Krzyż zawieszony jest na jasnoniebieskiej wstążce szerokości 38 mm, z czterema 2 mm prążkami białymi: dwoma po bokach i dwoma wzdłuż boków; odległość między prążkami wynosi 10 mm.

3. Drugie nadanie Lotniczego Krzyża Zasługi oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Krzyża okucia w kształcie listewki szerokości 5 mm, gładkiej, matowej, srebrzonej i oksydowanej, z polerowanymi krawędziami.

§ 10g. 1. Odznaką Medalu za Długoletnią Służbę jest okrągły medal o średnicy 35 mm, w I stopniu – złoty i oksydowany, w II stopniu – srebrzony i oksydowany, w III stopniu – patynowany na brązowo z umieszczonym pośrodku wypukłym wizerunkiem orła według wzoru określonego w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych, w otoku stylizowanych kłosów zboża. Dookoła wypukły napis: „ZA DŁUGOLETNIĄ SŁUŻBĘ”. Na odwrotnej stronie medalu pośrodku umieszczona jest wypukła liczba rzymska: w I stopniu – „XXX”, w II stopniu – „XX”, w III stopniu – „X”. Poniżej liczby umieszczona jest stylizowana gałązka wawrzynu.

2. Medal zawieszony jest na amarantowej wstążce szerokości 35 mm z białym paskiem szerokości 10 mm pośrodku.

§ 11. 1. Odznaką Medalu Za Ofiarność i Odwagę jest okrągły, srebrzony, oksydowany medal o średnicy 35 mm. W środku medalu wytłoczony jest trójkąt o ściętych wierzchołkach, a w nim płaskorzeźba dwóch postaci: kobiety i mężczyzny. Na odwrotnej stronie medalu wytłoczony jest trójkąt o ściętych wierzchołkach, a w nim napis „ZA OFIARNOŚĆ I ODWAGĘ W OBRONIE ŻYCIA I MIE-NIA”. Nad napisem umieszczone są trzy liście dębowe.

2. Medal zawieszony jest na zielonej wstążce szerokości 35 mm z dwoma czerwonymi paskami po bokach szerokości 4 mm.

3. Kolejne nadanie Medalu Za Ofiarność i Odwagę oznacza się przez nałożenie na wstążkę posiadanego już Medalu okucia w kształcie srebrzonej, gładkiej, matowej listewki szerokości 5 mm z polerowanymi krawędziami.

§ 12. 1. Odznaką Medalu Za Długoletnie Pożycie Małżeńskie jest medal w kształcie stylizowanej, sześciopromiennej, srebrzonej, oksydowanej gwiazdy o średnicy 35 mm z ornamentowaniami łączącymi jej promienie. W środku medalu, na okrągłej tarczy pokrytej różową emalią umieszczone są dwie srebrzone, oksydowane róże. Na odwrotnej stronie w środku umieszczony jest monogram „RP”, a w otoku napis „ZA DŁUGOLETNIĘ POŻYCIE MAŁŻEŃSKIE”.

2. Medal zawieszony jest na różowej wstążce szerokości 35 mm z pionowym białym paskiem pośrodku szerokości 4 mm.

§ 12a. 1. Odznaką odznaczenia wojskowego o charakterze pamiątkowym mającego w nazwie wyraz „Gwiazda” i nazwę państwa lub nazwę geograficzną terenu działania kontyngentu albo prowadzenia operacji wojskowej bądź określenia sposobu działania kontyngentu jest patynowany na brązowo medal w kształcie czteropromiennej gwiazdy, z dwoma skrzyżowanymi mieczami, ostrzami skierowanymi ku górze, z wypukłym monogramem z liter „RP” na górnym promieniu i wypukłym umieszczonym pośrodku napisem określającym nazwę państwa lub nazwę geograficzną terenu działania kontyngentu albo prowadzenia operacji wojskowej bądź sposób działania kontyngentu, wykonany antykwa majuskułową oraz wypukłymi stylizowanymi liśćmi wawrzynu na dolnym promieniu i między górnymi promieniami. Na odwrotnej płaskiej stronie gwiazdy umieszczony jest wypukły, dwuwierszowy napis „PACI SERVIO”, poniżej napisu jest miejsce na wygrawerowanie przez odznaczonego dat służby. Rozmiar gwiazdy 44 mm.

2. Gwiazda zawieszona jest na wstążce w barwie każdorazowo określonej dla poszczególnej Gwiazdy, szerokości 35 mm, z czerwonym paskiem szerokości 4 mm przez środek, mającym po bokach prążki białe szerokości 2 mm oraz po brzegach umieszczone symetrycznie połączone paski lub prążki w barwach flagi państwa lub terenu działania kontyngentu albo prowadzenia operacji wojskowej bądź w barwach przyjętych dla kontyngentu.

3. Każdorazowy udział w zmianie kontyngentu lub operacji wojskowej oznacza się przez nałożenie na wstążkę okucia w kształcie li-

stewki szerokości 5 mm, matowej, patynowanej na brązowo, z polerowanymi krawędziami, z umieszczoną pośrodku polerowaną cyfrą arabską, oznaczającą kolejną zmianę kontyngentu lub takie samo okucie z nazwą operacji wojskowej zamiast cyfry.

§ 13. Wzory rysunkowe odznak odznaczeń, o których mowa w:

- 1) § 7, 8–10, 11, 12, zawiera załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- 2) § 7a, 10a–10g, 12a, zawiera załącznik nr 3 do rozporządzenia,
- 3) § 8a, zawiera załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 14. Odznaki odznaczeń i ich miniaturki wykonuje się ze stopów miedzi pokrywanych galwanicznie i stosownie do opisu ich wzorów wypełnia się emaliami ceramicznymi.

Rozdział 3 **Sposób i okoliczności noszenia** **odznak orderów i odznaczeń**

§ 15. 1. Odznaki orderów nosi się w następującej kolejności wynikającej z ich starszeństwa:

Order Orła Białego (OB),

Order Wojenny Virtuti Militari klasy od I do V (VM 1–5),

Order Odrodzenia Polski klasy od I do V (PR 1–5),

Order Krzyża Wojskowego klasy od I do III (OKW 1–3),

Order Krzyża Niepodległości klasy I do II (OKN 1–2),

Order Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy od I do V (OZ 1–5).

2. Odznaki innych orderów niż określone w ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach nosi się po odznakach orderów wymienionych w ust. 1 w kolejności ich otrzymania.

§ 16. 1. Odznaki odznaczeń nosi się w następującej kolejności wynikającej z ich starszeństwa:

Krzyż Walecznych,

Krzyż Wojskowy,

Krzyż Zasługi za Dzielność,

Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami,

Krzyż Wolności i Solidarności,

Złoty Krzyż Zasługi,

Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami,

Srebrny Krzyż Zasługi,

Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami,

Brązowy Krzyż Zasługi,

Wojskowy Krzyż Zasługi z Mieczami, Wojskowy Krzyż Zasługi, Morski Krzyż Zasługi z Mieczami, Morski Krzyż Zasługi, Lotniczy Krzyż Zasługi z Mieczami, Lotniczy Krzyż Zasługi (równorzędne między sobą w stopniu z Mieczami, równorzędne między sobą w stopniu bez Miecz),

Medal za Ofiarność i Odwagę,

Medal Złoty za Długoletnią Służbę,

Medal Srebrny za Długoletnią Służbę,

Medal Brązowy za Długoletnią Służbę,

Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie,

Gwiazda ...

2. Odznaki innych odznaczeń niż określone w ustawie z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach nosi się po odznakach odznaczeń wymienionych w ust. 1 w kolejności ich otrzymania.

§ 17. 1. W przypadku posiadania tego samego orderu w dwóch lub więcej klasach, nosi się odznakę najwyższej z posiadanych klas orderu.

2. W przypadku posiadania tego samego odznaczenia w dwóch lub więcej stopniach, nosi się odznakę najwyższego z posiadanych stopni odznaczenia.

3. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do Orderu Wojennego Virtuti Militari i Orderu Krzyża Wojskowego, których odznaki wszystkich posiadanych klas można nosić jednocześnie.

§ 18. Odznaki orderów i odznaczeń nosi się głównie podczas:

1) uroczystości państwowych z udziałem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu lub Prezesa Rady Ministrów,

2) uroczystych obchodów świąt narodowych i wojskowych,

3) wręczania odznak orderów i odznaczeń,

4) innych uroczystości państwowych, stosownie do zaleceń zawartych w zaproszeniu.

§ 19. W okolicznościach, o których mowa w § 18 pkt 3, osoba, której mają zostać wręczone odznaki orderu lub odznaczenia, powinna podczas tej uroczystości nosić pełne odznaki posiadanych orderów i odznaczeń, a przynajmniej najstarszego z nich.

§ 20. 1. Odznaki orderów i odznaczeń obcych państw nosi się po odznakach polskich orde-

rów i odznaczeń w sposób określony w przepisach tych państw.

2. Podczas uroczystości z udziałem przedstawicieli obcego państwa odznaki orderów i odznaczeń tego państwa nosi się bezpośrednio po odznakach polskich orderów i odznaczeń.

3. Odznaki orderów i odznaczeń obcych państw można nosić wyjątkowo przed odznakami polskich orderów i odznaczeń w następujących okolicznościach:

1) podczas uroczystości związanych z wręczeniem odznak orderu lub odznaczenia obcego państwa można nosić odznaki orderu lub odznaczenia, które w czasie tej uroczystości zostały wręczone;

2) podczas uroczystych wystąpień wobec oficjalnych przedstawicieli obcego państwa można nosić zawieszoną na wielkiej wstędze odznakę orderu tego państwa; wówczas zamiast zawieszanej na wielkiej wstędze odznaki polskiego orderu nosi się samą gwiazdę orderową.

§ 21. 1. Odznaki orderów zawieszone na wielkich wstęgach nosi się w następujący sposób:

1) wielką wstęgę Orderu Orła Białego, z zawieszonym na niej krzyżem, zakłada się przez lewe ramię do prawego boku, tak aby kokarda utworzona ze związanych końców wstęgi znajdowała się na wysokości prawego biodra;

2) wielkie wstęgi Orderu Wojennego Virtuti Militari, Orderu Odrodzenia Polski i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej, z zawieszonymi na niej krzyżami, zakłada się przez prawe ramię do lewego boku, tak aby kokarda utworzona ze związanych końców wstęgi znajdowała się na wysokości lewego biodra.

2. Nie nosi się jednocześnie więcej niż jednej odznaki orderu zawieszanej na wielkiej wstędze; nosi się odznakę orderu starszego. Jednakże w przypadku jednoczesnego posiadania Orderu Orła Białego i Orderu Wojennego Virtuti Militari klasy I – nosi się zawieszoną na wielkiej wstędze odznakę Orderu Wojennego Virtuti Militari.

3. Gwiazdy orderowe Orderu Orła Białego, Orderu Wojennego Virtuti Militari klasy I, Orderu Odrodzenia Polski klasy I, Orderu Krzyża Wojskowego klasy I i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy I nosi się na lewej stronie piersi poniżej odznak orderów i odznaczeń zawieszonych na wstążkach. Nosi się nie więcej niż cztery gwiazdy orderowe w następujący sposób: jedną gwiazdę nosi się pośrodku piersi, dwie gwiazdy – jedna pod drugą, trzy gwiazdy – ułożone w trójkąt, cztery gwiazdy – ułożone w romb. Gwiazdę

orderu najstarszego zakłada się powyżej innych gwiazd orderowych. W przypadku noszenia trzech lub czterech gwiazd gwiazdę orderu drugiego w starszeństwie nosi się bliżej środka piersi.

4. Zamiast odznak orderów zawieszonych na wielkich wstęgach można nosić same gwiazdy orderowe.

§ 22. 1. Odznaki orderów zawieszone na wstęgach nosi się w następujący sposób:

1) wstęgę, z zawieszonym na niej krzyżem, zakłada się na szyję tak, aby na ubiorze z kołnierzem wykładanym krzyż znajdował się poniżej węzła krawata, zaś na ubiorze z kołnierzem zapinanym pod szyję krzyż znajdował się pod nasadą kołnierza;

2) na stroju damskim nosi się krzyże zawieszone na kokardzie upiętej ze wstęgi, na lewej stronie piersi, powyżej innych odznak orderów i odznaczeń zawieszonych na wstążkach.

2. Gwiazdy orderowe Orderu Odrodzenia Polski klasy II i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy II nosi się pośrodku prawej strony piersi.

3. Zamiast zawieszonych na wstęgach odznak Orderu Odrodzenia Polski klasy II i Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy II można nosić same gwiazdy orderowe.

§ 23. Odznaki orderów i odznaczeń zawieszone na wstążkach długości 55–60 mm nosi się na lewej stronie piersi z prawa na lewo w następujący sposób:

1) odznakę pojedynczego albo pierwszego orderu lub odznaczenia nosi się na ubiorze z kołnierzem wykładanym ponad górną kieszenią, przy czym wstążkę podkłada się do połowy pod klapę kołnierza; na ubiorze zapinanym pod szyję wstążkę umieszcza się w odległości około 3 cm od linii zapięcia guzików;

2) od 2 do 4 odznak orderów lub odznaczeń – w jednym rzędzie bez przerw między wstążkami;

3) od 5 do 8 odznak orderów lub odznaczeń – w jednym rzędzie, tak aby zajęły szerokość czterech wstążek umieszczonych obok siebie, przy czym wstążkę drugiej i kolejnych odznak orderów i odznaczeń podkłada się częściowo pod wstążkę poprzedniej odznaki orderu lub odznaczenia;

4) większą liczbę odznak orderów lub odznaczeń nosi się w dwóch lub więcej rzędach, tak aby w pierwszym rzędzie nie było mniej niż pięć i więcej niż osiem, a w ostatnim rzędzie nie mniej niż cztery odznaki orderów lub od-

znaczeń rozmieszczone na szerokość czterech wstążek;

5) górny skraj wstążek powinien tworzyć linię poziomą;

6) rzędy odznak orderów i odznaczeń umieszcza się w ten sposób, aby górny rząd przykrywał wstążki dolnego rzędu w całości;

7) okucia nakłada się na wstążkę poziomo.

§ 23a. Sznur orderowy Orderu Krzyża Wojskowego nosi się na lewym ramieniu munduru, zapięty pod naramiennikiem, a w przypadku występowania w mundurze galowym – w miejsce sznura galowego.

§ 24. Pełnych odznak orderów i odznaczeń oraz ich miniaturk, baret, rozetek, wstążeczek i sznura orderowego nie nosi się na ubiorach roboczych i ochronnych oraz na ubiorach o charakterze sportowym.

Rozdział 4 **Sposób i okoliczności noszenia** **miniaturek, baret, rozetek** **i wstążeczek**

§ 25. 1. We wszystkich okolicznościach, kiedy nie zakłada się pełnych odznak orderów i odznaczeń, można nosić ich miniaturki, baretki, rozetki i wstążeczki.

2. Na mundurach zamiast pełnych odznak orderów i odznaczeń nosi się tylko baretki.

§ 26. 1. W przypadku posiadania tego samego orderu w dwóch lub więcej klasach, nosi się miniaturkę, baretkę lub rozetkę najwyższej z posiadanych klas orderu.

2. W przypadku posiadania tego samego odznaczenia w dwóch lub więcej stopniach, nosi się miniaturkę, baretkę lub wstążeczkę najwyższego z posiadanych stopni odznaczenia.

3. Nie nosi się jednocześnie:

— pełnej odznaki orderu lub odznaczenia oraz jego miniaturki, baretki, rozetki ani wstążeczki,

— miniaturki, rozetki ani wstążeczki orderu tej samej klasy lub odznaczenia tego samego stopnia.

4. Przepis ust. 1 nie dotyczy Orderu Wojennego Virtuti Militari i Orderu Krzyża Wojskowego, których miniaturki lub baretki wszystkich posiadanych klas można nosić jednocześnie.

§ 27. 1. Miniaturki można nosić jednocześnie:

— z odznakami orderów zawieszonymi na wielkich wstęgach i na wstęgach,

— z gwiazdami orderowymi,

— ze wstążeczkami.

2. Nosi się jedną lub więcej miniaturek odznak orderów i odznaczeń.

3. Miniaturek nie nosi się jednocześnie z pełnymi odznakami orderów i odznaczeń zawieszonymi na wstążkach, z baretkami ani z rozetką.

4. Miniaturki odznak orderów i odznaczeń o średnicy 15–17 mm nosi się na wstążeczkach długości 25–30 mm i szerokości 11–13 mm na lewej stronie piersi lub na klapie ubioru z kołnierzem wykładanym, z prawa na lewo, w jednym rzędzie.

5. Wyższe klasy orderów oznacza się na wstążeczkach miniaturk za pomocą rozetek w kolorach wstążki orderowej. Średnica rozetki wynosi 6–8 mm. W klasach I orderów rozetki umieszcza się na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze złotym; w klasach II orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w połowie szerokości w kolorze złotym, w połowie srebrnym; w klasach III orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze srebrnym; w klasach IV orderów – bezpośrednio na wstążeczce. Podkładkę metalową lub z galonika o wymiarach 6 x 10 mm umieszcza się na wstążeczce poziomo.

6. Nie umieszcza się rozetki na miniaturkach odznaki Orderu Wojennego Virtuti Militari klasy III i IV, odznaki Orderu Krzyża Wojskowego klasy II i III, odznaki Orderu Krzyża Niepodległości klasy II oraz odznaki Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej klasy IV.

7. Okucia nakłada się na wstążeczki miniaturk poziomo.

§ 28. 1. Baretki nosi się na mundurach na lewej stronie piersi, z prawa na lewo, w następujący sposób:

1) pojedynczą baretkę nosi się na mundurze symetrycznie nad górną kieszenią;

2) od 2 do 4 baretki nosi się w jednym rzędzie obok siebie bez przerw między baretkami; jeżeli kłapa kołnierza munduru zakrywałaby całkowicie pierwszą baretkę, wówczas nosi się w tym rzędzie tylko trzy baretki;

3) powyżej 4 baretki nosi się w dwóch lub więcej rzędach bezpośrednio jeden pod drugim, w każdym rzędzie po cztery baretki, przy czym w rzędzie dolnym przy liczbie mniejszej niż cztery nosi się baretki w ten sposób, aby znajdowały się symetrycznie pod bezpośrednim rzędem górnym.

2. Łącznie z baretkami można nosić na lewej stronie piersi jedną pełną odznakę orderu lub odznaczenia. W tym przypadku odznakę orderu lub odznaczenia nosi się na wysokości pierwszej baretki przykrywając ją do połowy.

3. Baretkę sporządza się ze wstążki określonej przepisami dla danego orderu lub odznaczenia. Jej szerokość równa się szerokości tej wstążki. Szerokość barettek wyższych klas orderów, których odznaki zawieszane są na wielkich wstęgach i wstęgach, powinna być równa szerokości wstążki orderowej określonej przepisami dla odznak najniższych klas tych orderów. Można nosić również baretki o jednolitej szerokości wynoszącej 35 mm.

4. Wysokość baretki wynosi 8–10 mm. Baretkę nakłada się na podkładkę sukienną lub aksamitną koloru czarnego albo na podkładkę metalową. Podkładka pod baretkę powinna być o 2 mm szersza i wyższa od baretki.

5. Wyższe klasy orderów oznacza się na baretkach przez umieszczenie pośrodku nich rozetek w kolorach wstążki orderowej. Średnica rozetki wynosi 6–8 mm. W klasach I orderów rozetkę umieszcza się na podkładce z galonika w kolorze złotym; w klasach II orderów – na podkładce z galonika w połowie szerokości w kolorze złotym, w połowie srebrnym; w klasach III orderów – na podkładce z galonika w kolorze srebrnym; w klasach IV orderów – bezpośrednio na baretce. Podkładkę o wymiarach 6 x 20 mm umieszcza się na baretce poziomo.

5a. W klasie II Orderu Krzyża Wojskowego rozetkę umieszcza się bezpośrednio na baretce; w klasie III Orderu Krzyża Wojskowego oraz w klasie II Orderu Krzyża Niepodległości rozetki nie umieszcza się.

6. Wyższe stopnie odznaczeń oznacza się przez umieszczenie pośrodku baretki, pionowo, galonika szerokości 5 mm w kolorze złotym lub srebrnym w zależności od stopnia odznaczenia.

7. Kolejne stopnie Krzyża Zasługi z Mieczami oznacza się przez umieszczenie stosownej wielkości i odpowiedniego do stopnia odznaczenia koloru mieczy pośrodku baretki, tak aby ich ostrza skierowane były ku górze.

7a. Na baretkach Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami, Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami i Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami umieszcza się skrzyżowane miecze, skierowane ostrzami do góry; na baretce Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami patynowane na brązowo, na baretkach Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami i Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami – srebrzone.

7b. Kolejne stopnie Medalu za Długoletnią Służbę oznacza się przez umieszczenie na baretce odpowiednich liczb rzymskich:

w I stopniu – złoczonej liczby „XXX”, w II stopniu – srebrzonej liczby „XX”,

w III stopniu – patynowanej na brązowo liczby „X”.

7c. Nie nakłada się okucia na baretce odznaczeń wojskowych o charakterze pamiątkowym, mających w nazwie wyraz „Gwiazda”.

8. Okucia nakłada się na baretki pionowo. Na baretkach Krzyża Zasługi z Mieczami oraz Wojskowego Krzyża Zasługi z Mieczami, Morskiego Krzyża Zasługi z Mieczami i Lotniczego Krzyża Zasługi z Mieczami okucia nakłada się pod mieczami.

§ 29. 1. Rozetkę można nosić zamiast odznak orderów posiadających jedną klasę oraz odznak wyższych klas orderów.

2. Nosi się jedną rozetkę, najstarszego z posiadanych orderów. Rozetkę można nosić jednocześnie ze wstążeczkami.

3. Rozetki nie nosi się z pełnymi odznakami orderów i odznaczeń, z miniaturkami ani z baretkami.

4. Rozetkę o średnicy 6–8 mm w kolorach wstążki orderowej nosi się na lewej klapie ubioru z kołnierzem wykładanym.

5. Rozetkę orderu posiadającego tylko jedną klasę oraz klas I orderów umieszcza się na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze złotym; klas II orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w połowie szerokości w kolorze złotym, w połowie srebrnym; klas III orderów – na podkładce metalowej lub z galonika w kolorze srebrnym; klas IV orderów – bezpośrednio na klapie ubioru. Podkładkę o wymiarach 6 x 14 mm umieszcza się poziomo.

5a. W klasie II Orderu Krzyża Wojskowego rozetkę nosi się bezpośrednio na klapie ubioru. Klasa III Orderu Krzyża Wojskowego nie posiada rozetki.

§ 30. 1. Wstążeczki można nosić zamiast odznak najniższych klas orderów, a także zamiast odznak odznaczeń.

2. Wstążeczki można nosić jednocześnie z miniaturkami lub z rozetką.

3. Wstążeczek nie nosi się jednocześnie:

— więcej niż dwóch; wtedy wyżej zakłada się wstążeczkę orderu lub odznaczenia starszego,

— z pełnymi odznakami orderów i odznaczeń.

4. Wstążeczki o szerokości 4 mm w kolorach określonych przepisami dla danego orderu lub odznaczenia umocowuje się między dziurką lewej klapy ubioru z kołnierzem wykładanym a wewnętrzną stroną tej klapy, ukośnie w dół.

Rozdział 5

Umieszczanie odznak orderów i odznaczeń na sztandarach

§ 31. Odznaki orderów i odznaczeń umieszcza się na sztandarach w następujący sposób:

1) odznakę orderu lub odznaczenia zawiesza się na kokardzie uwiązanej ze wstążki określonej przepisami dla danego orderu lub dla odznaczenia. Kokardę z odznaką orderu lub odznaczenia umocowuje się do drzewca, pod orłem wieńczącym drzewce, od tej strony płata sztandaru, na której umieszczone jest godło państwowe lub inne godło (strona główna). Końce wstążki, zakończone frędzlą koloru złotego, zwisają wzdłuż drzewca i nie powinny być dłuższe niż szerokość płata sztandaru;

2) większą liczbę odznak orderów i odznaczeń umieszcza się wzdłuż drzewca z góry na dół według kolejności ich noszenia.

Rozdział 6

Umieszczanie odznak orderów i odznaczeń na poduszkach żałobnych

§ 32. 1. Odznaki orderów i odznaczeń umieszcza się na specjalnie do tego celu przeznaczonych poduszkach w następujących okolicznościach:

1) jeżeli osoba zmarła dekorowana jest odznakami orderu lub odznaczenia w czasie uroczystości pogrzebowych,

2) w czasie uroczystości pogrzebowych osoby posiadającej order lub odznaczenia.

2. Odznaki orderów i odznaczeń umieszcza się na poduszkach w następujący sposób:

1) odznakę orderu zawieszoną na wielkiej wstędze (krzyż, gwiazda) – na oddzielnej poduszce, przy czym wielką wstęgę z krzyżem upina się wzdłuż brzegów poduszki, tak aby tworzyła czworobok, w którego środku umieszcza się gwiazdę orderową. Krzyż umieszcza się pośrodku dolnego brzegu poduszki;

2) odznakę orderu zawieszoną na wstędze (krzyż, gwiazda) – na oddzielnej poduszce, przy czym krzyż ze wstęgą umieszcza się w rzędzie górnym, a gwiazdę orderową poniżej;

3) odznakę orderu zawieszoną na wstędze (krzyż) oraz jedną do czterech odznak orderów i odznaczeń, zawieszonych na wstążkach – na jednej poduszce, przy czym odznakę orderu zawieszoną na wstędze umieszcza się w rzędzie górnym;

4) od jednej do ośmiu odznak orderów i odznaczeń zawieszonych na wstążkach – na jednej poduszce w dwóch rzędach, według kolejności ich noszenia.

3. Odznaki orderów i odznaczeń obcych państw umieszcza się na oddzielnych poduszkach.

Rozdział 7

Przepis końcowy

§ 33. Rozporządzenie wchodzi w życie w dniu wejścia w życie ustawy o orderach i odznaczeniach.

**Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 4 lipca 2000 r.
w sprawie wzorów odznak policyjnych oraz
szczegółowych zasad i trybu ich nadawania policjantom
(Dz. U. Nr 67, poz. 804)**

Na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163 i Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 59, poz. 269 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 499, Nr 88, poz. 554, Nr 106, poz. 680, Nr 123, poz. 779 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 1999 r. Nr 110, poz. 1255) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się odznakę:

- 1) „Zasłużony Policjant”,
- 2) „Absolwent Szkoły”,
- 3) „Instruktor Wyszkożenia Policyjnego”,
- 4) „Policyjną Odznakę Sprawności Fizycznej”,
- 5) zwycięzcy konkursu lub turnieju wiedzy i sprawności zawodowej.

§ 2. 1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 1, jest wyróżnieniem i może być nadana policjantowi w uznaniu jego szczególnych zasług i osiągnięć służbowych, którymi przyczynił się do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa lub porządku publicznego.

2. Odznaka jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota.

3. Odznaka może być nadana również pośmiertnie.

4. Przy nadawaniu odznaki zachowuje się kolejność w stopniach.

5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach odznakę można nadać z pominięciem kolejności stopni.

6. Odznaka tego samego stopnia może być nadana tej samej osobie jeden raz.

7. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw wewnętrznych z własnej inicjatywy albo na wniosek Komendanta Głównego Policji.

8. Odznakę nadaje się z okazji Święta Policji lub Narodowego Święta Niepodległości.

9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach odznakę można nadać w innym niż określony w ust. 8 terminie.

§ 3. 1. Wniosek o nadanie odznaki, o której mowa w § 1 pkt 1, powinien zawierać dane osobowe policjanta oraz szczegółowy opis zasług i osiągnięć służbowych uzasadniających nadanie odznaki.

Wzór wniosku stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Wniosek o nadanie odznaki powinien być zgłoszony drogą służbową nie później niż na dwa miesiące przed planowanym przez wnioskodawcę terminem wręczenia.

3. Terminu określonego w ust. 2 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w § 2 ust. 3.

§ 4. 1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 1, ma kształt koła o średnicy 37 mm. Na awersie odznaki na obrzeżu znajduje się wieniec dębowy. W środku wieńca umieszczona jest ośmioramienna gwiazda policyjna z granatową wstęgą z białym napisem „POLICJA”. Na gwieździe umieszczony jest wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Awers i rewers, w zależności od stopnia odznaki, są złoczone, srebrzone lub patynowane na brązowo. Na rewersie umieszczony jest tłoczony napis „ZASŁUŻONY POLICJANT”.

2. Odznaka jest zawieszona na wstążce długości 70 mm i szerokości 40 mm z symetrycznymi względem podłużnej osi pionowymi paskami koloru białego i czerwonego, każdy szerokości 6 mm. Przez środek wstążki przebiega granatowy pasek szerokości 16 mm.

3. Wzór odznaki wraz ze wstążką i baretką określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. 1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 2, nadaje się absolwentowi Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz szkoleń podoficerskich i aspiranckich realizowanych w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie oraz szkołach policyjnych, zwanych dalej „szkołami Policji”.

2. Odznakę nadaje rozkazem komendant szkoły Policji.

§ 6. 1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 2, ma kształt wypukłej tarczy, lekko rozszerzonej w środku, o wymiarach: szerokość u góry 30 mm, w najszerszym miejscu 38 mm i wy-

sokość 42 mm. Tło odznaki jest granatowe. Na obrzeżu tarczy w odległości 1 mm od siebie znajdują się dwa paski koloru srebrnego szerokości odpowiednio 1 mm i 1,5 mm. Na tarczy umieszczona jest ośmioramienna gwiazda policyjna koloru srebrnego o średnicy 20 mm z wyodrębnionym kołem o średnicy 12 mm. W kole znajduje się symbol lub symbole rodzajów służb Policji zgodne ze specjalistycznym charakterem realizowanych szkoleń, a w odniesieniu do Wyższej Szkoły Policji – ustanowione w odrębnych przepisach godło szkoły. W przypadku umieszczenia jednego symbolu ma on wysokość 8 mm. U góry w obrysie gwiazdy znajduje się napis z nazwą szkoły, a u dołu na rozwiniętej wstędze – nazwa miejscowości, w której szkoła Policji ma siedzibę.

2. Wzór odznaki określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 7. 1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 3, nadaje się absolwentowi szkoleń realizowanych w szkołach Policji w ramach doskonalenia zawodowego, kończących się nadaniem uprawnień instruktorskich w specjalności:

- 1) wyszkolenie strzeleckie,
- 2) posługiwanie się pałąką typu „TONFA”,
- 3) taktyki i techniki interwencji,
- 4) doskonalenie techniki jazdy.

2. Odznaka, z zastrzeżeniem ust. 3, jest jednostopniowa.

3. Odznaka instruktora wyszkolenia policyjnego w specjalności, o której mowa w ust. 1 pkt 1, jest dwustopniowa i nadaje się ją osobie, która uzyskała uprawnienia instruktorskie pierwszego lub drugiego stopnia.

4. Odznakę nadaje rozkazem komendant szkoły Policji.

§ 8. 1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 3, ma kształt wypukłego koła o średnicy 38 mm. Na obrzeżu odznaki znajduje się obramowany granatowymi paskami pierścień szerokości 3 mm z liśćmi dębu. Pole wewnątrz pierścienia jest podzielone poziomo na dwie równe części: białą u góry, czerwoną u dołu. Na środku znajduje się granatowa tarcza o wysokości 22 mm kształtem przypominająca odznakę absolwenta szkoły. U góry w obrysie tarczy znajduje się napis „INSTRUKTOR WY-SZKOLENIA”, u dołu napis „POLICYJNEGO”. Na tarczy znajduje się symbol określający specjalność policyjną instruktora. Pierścień z liśćmi dębu ma barwę srebrną, a w przypadku odznaki nadanej osobie, która uzyskała uprawnienia instruktorskie drugiego stopnia – złotą.

2. Wzór odznaki wraz z symbolami policyjnych specjalności instruktorów określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 9. 1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 4, jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota.

2. Odznakę określonego stopnia nadaje się policjantowi wyróżniającemu się sprawnością fizyczną w zależności od wyników uzyskanych podczas prób sprawności fizycznej przeprowadzonych w ramach szkoleń doskonalenia zawodowego.

3. Przy nadawaniu odznaki może być pominięta kolejność w stopniach.

4. Odznakę nadaje rozkazem: Komendant Główny Policji, komendant wojewódzkiej Policji, Komendant Stołeczny Policji lub komendant szkoły Policji, odpowiednio do podległości służbowej policjanta.

§ 10. 1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 4, ma kształt owalu o wymiarach: szerokość 15 mm, wysokość 27 mm. W górnej części w prostokącie o wymiarach 10 mm x 7 mm na tle czerwonym znajduje się sylwetka dyskobola. W dolnej części znajduje się ośmioramienna gwiazda policyjna o średnicy 7 mm z granatową, rozwiniętą wstęgą. W środku, na tle granatowym umieszczony jest napis w dwóch wierszach po dwie litery w każdym: w górnym wierszu „PO”, w dolnym – „SF”. Całość odznaki otoczona jest wieńcem dębowym. Wieniec oraz litery mają, w zależności od stopnia odznaki, barwę złotą, srebrną lub brązową.

2. Wzór odznaki określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 11. 1. Odznakę, o której mowa w § 1 pkt 5, nadaje się zwycięzcy lub zwycięskiej drużynie ogólnokrajowego konkursu lub turnieju wiedzy i sprawności zawodowej, jeżeli regulamin konkursu lub turnieju przewiduje jej nadanie.

2. Odznaka jest trzystopniowa: brązowa, srebrna i złota.

3. Odznakę nadaje się odpowiednio zdobywcom trzeciego, drugiego i pierwszego miejsca w konkursie lub turnieju.

4. Odznaka może być nadana również zwycięskim drużynom, jeżeli w konkursie lub turnieju prowadzona jest klasyfikacja drużynowa.

5. Odznakę nadaje rozkazem Komendant Główny Policji.

§ 12. 1. Odznaka, o której mowa w § 1 pkt 5, ma kształt owalu o wymiarach: wysokość 65 mm, szerokość 45 mm. Na obrzeżu odznaki znajduje się wieniec laurowy. Pole wewnątrz wieńca ma kolor czarny. W środku

odznaki znajduje się miecz, z którego wychodzą ukośne promienie dotykające wewnątrz wieńca laurowego. Na mieczu umieszczony jest wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej o wysokości 22 mm. Pod orłem znajduje się rozwinięta wstęga koloru granatowego z napisem określającym tytuł zwycięzcy lub zwycięskiej drużyny w konkursie lub turnieju. Na mieczu pod wstęgą, na czerwonym polu w kształcie lekko wklęsłego ośmiokąta o największej przekątnej 14 mm wyodrębnione jest pole o średnicy 5 mm. W polu umieszczony jest emblemat wyróżniający rodzaj służby. Na głowni miecza tłoczony jest rok, w którym przeprowadzony został konkurs lub turniej. Wieniec laurowy, miecz oraz promienie są pokryte, w zależno-

ści od stopnia odznaki, brązem, srebrem lub złotem.

2. Wzór odznaki określa załącznik nr 6 do rozporządzenia.

§ 13. 1. Uroczystego wręczenia odznak, o których mowa w § 1 pkt 1–5, dokonują osoby uprawnione do ich nadawania lub, w ich imieniu, osoby przez nie upoważnione.

2. Osoby wyróżnione odznakami, o których mowa w § 1 pkt 1, 3 i 4, otrzymują legitymacje stwierdzające ich nadanie.

3. Wzory legitymacji określają załączniki nr 7–9 do rozporządzenia.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1

93

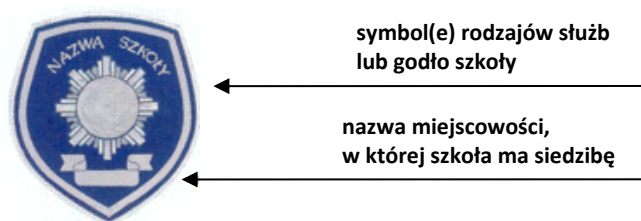
Załącznik nr 2

Wzór odznaki „Zasłużony Policjant”

Załącznik nr 3

Wzór odznaki „Absolwenta Szkoły” (skala 1:1)

Załącznik nr 4

Wzór odznaki „Instruktora Wyszkożenia Policyjnego” (skala 1:1)

symbol określający
specjalność instruktora

Symbole określające specjalność instruktora

Instruktor
wyszkożenia strzeleckiego

Instruktor
posługiwania się pałką typu „TONFA”

Instruktor
taktyk i technik interwencji

Instruktor
doskonalenia techniki jazdy

Załącznik nr 5

Wzór „Policyjnej Odznaki Sprawności Fizycznej” (skala 2:1)

Załącznik nr 6

Wzór odznaki zwycięzcy w konkursie lub turnieju wiedzy i sprawności zawodowej (skala 1:1)

rok odbycia turnieju

(cyfry białe)

tytuł zwycięzcy

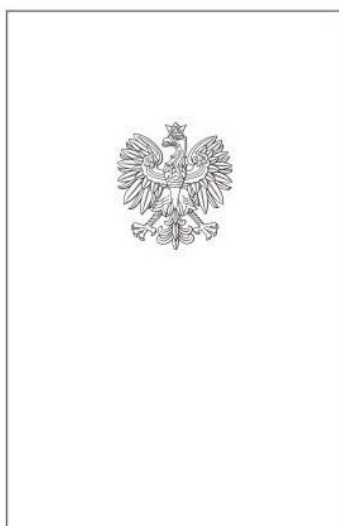
lub zwycięskiej drużyny

(litery białe)

Załącznik nr 7

Wzór legitymacji odznaki „Zasłużony Policjant”

strona 1

strona 2

RZECZPOSPOLITA POLSKA

LEGITYMACJA

Nr

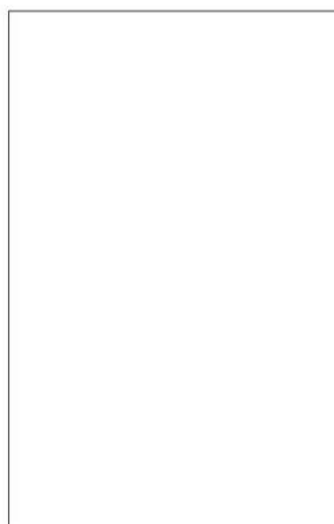
WARSZAWA

dnia

strona 3

Decyzją nr
z dnia r.
w sprawie nadania odznaki
„Zasłużony Policjant”
nadaję
.....
(nazwisko, imię, imię ojca)
.....
ODZNAKĘ
„ZASŁUŻONY POLICJANT”
mp. Minister
właściwy do spraw
wewnętrznych

strona 4

Załącznik nr 8

Wzór legitymacji odznaki instruktora wyszkolenia policyjnego

strona 1

strona 2

.....
(nazwisko i imię)

ma prawo noszenia

odznaki

**INSTRUKTORA
WYSZKOLENIA POLICYJNEGO**

.....
(specjalizacja instruktora)

.....

..... (stopień odznaki) (data nadania)

.....
(podpis i pieczęć wystawcy)

Załącznik nr 9

Wzór legitymacji policyjnej odznaki sprawności fizycznej

strona 1

strona 2

.....
(nazwisko i imię)

ma prawo noszenia

**Policyjnej Odznaki
Sprawności Fizycznej**

..... (stopień odznaki) (data nadania)

.....
(podpis i pieczęć wystawcy)

Zarządzenie nr 30
Komendanta Głównego Policji
z dnia 16 grudnia 2013 r.
w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji
(Dz. Urz. KGP z 2013 r., poz. 99)

Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 oraz art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne

§ 1. Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

- 1) przełożony – policjant lub pracownik Policji uprawniony z racji zajmowanego stanowiska albo na podstawie odrębnego przepisu lub upoważnienia do kierowania przebiegiem służby lub pracy innego policjanta lub pracownika Policji;
- 2) podwładny – policjant lub pracownik Policji zobowiązany z racji zajmowanego stanowiska albo na podstawie odrębnego przepisu lub decyzji uprawnionego organu do podporządkowania się w trakcie pełnienia służby lub wykonywania pracy zarządzeniom, rozkazom i poleceniom lub wytycznym przełożonego;
- 3) jednostka organizacyjna – jednostka organizacyjna Policji w rozumieniu przepisów regulujących szczegółowe zasady organizacji i zakres działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji;
- 4) komórka organizacyjna – wyodrębniona struktura w rozumieniu przepisów regulujących szczegółowe zasady organizacji i zakres działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji;
- 5) droga służbowa – sposób załatwiania spraw służbowych, polegający na przekazywaniu informacji lub dokumentów albo rzeczy przez podwładnych za pośrednictwem wszystkich kolejnych przełożonych aż do tego, który jest uprawniony do rozstrzygnięcia sprawy, jak również przekazywanie rozkazów, poleceń lub wytycznych od przełożonego uprawnionego do ich wydania, przez kolejnych niższych przełożonych do podwładnego;
- 6) organizacja hierarchiczna – stan wewnętrznego zorganizowania Policji w systemie podporządkowania, a także wzajemnych uprawnień i obowiązków organów Policji oraz policjantów i pracowników Policji.

§ 2. Funkcjonowanie organizacji hierarchicznej polega na:

- 1) przestrzeganiu określonej ustawami i przepisami wykonawczymi do ustaw właściwości terytorialnej i rzeczowej organów Policji;
- 2) przestrzeganiu określonych przepisami prawa zasad podejmowania decyzji i wydawania rozkazów lub poleceń, związanych z wykonywaniem zadań Policji;
- 3) stosowaniu drogi służbowej oraz określonych w niniejszym zarządzeniu sposobów i metod wykonywania czynności przez przełożonych oraz podwładnych;
- 4) stosowaniu się do określonych w niniejszym zarządzeniu zasad postępowania, wynikających ze starszeństwa stopni policyjnych.

§ 3. Organizacja hierarchiczna ma na celu zapewnienie:

- 1) jednolitości, sprawności, szybkości, ekonomiczności i efektywności czynności służbowych;
- 2) zdolności struktur organizacyjnych Policji do działań uporządkowanych;
- 3) ustalenia odpowiedzialności indywidualnej w przypadku naruszenia prawa, bezczynności pomimo obowiązku działania albo wykonania zadań służbowych w sposób wadliwy.

§ 4. 1. Policjanci i pracownicy Policji są obowiązani do zachowania drogi służbowej.

2. Uzyskane przez pełniącego służbę policjanta lub świadczącego pracę pracownika Policji informacje, mogące w jego ocenie świadczyć o popełnieniu przez innego policjanta lub pracownika Policji przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego lub przestępstwa skarbowego, niezwłocznie przekazuje się bezpośrednio przełożonemu. Policjant lub pracownik, który uzyskał takie informacje, może – pomijając drogę służbową – przekazać je wyższemu przełożonemu lub kierownikowi jednostki organizacyjnej będącemu organem Policji, albo innemu nadrzędnemu organowi

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 217, poz. 1280 i Nr 230, poz. 1371, z 2012 r. poz. 627, 664, 908, 951 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 628, 675 i 1351.

Policji lub komórce organizacyjnej Biura Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, zwanego dalej „BSW KGP”.

3. Wyższy przełożony lub organ Policji po otrzymaniu informacji, o których mowa w ust. 2, gdy świadczą one o popełnieniu przestępstwa:

1) niezwłocznie przekazuje je prokuratorowi w trybie art. 304 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.²⁾), zwanej dalej „k.p.k.” – jeżeli informacje dotyczą policjanta;

2) podejmuje czynności określone w art. 325a lub art. 304 § 3 k.p.k. – jeżeli informacje dotyczą pracownika Policji.

4. O otrzymaniu informacji, o których mowa w ust. 2, wyższy przełożony lub organ Policji powiadamia również niezwłocznie właściwą miejscowo komórkę organizacyjną BSW KGP.

5. Jeżeli na podstawie informacji, o których mowa w ust. 2, zachodzi potrzeba podjęcia czynności w trybie art. 308 § 1 k.p.k. lub 17 § 2 k.p.k., wyższy przełożony lub organ Policji określony w ust. 2 niezwłocznie zarządza ich przeprowadzenie, powiadamiając o tym właściwą miejscowo komórkę organizacyjną BSW KGP lub zwraca się do tej komórki o przeprowadzenie takich czynności.

6. Drogę służbową można pominąć również:

1) przekazując odpowiednio kolejnemu wyższemu przełożonemu informacje o:

a) naruszeniu przez bezpośredniego przełożonego dyscypliny służbowej, dyscypliny finansów publicznych albo o nieprzestrzeganiu przez niego zasad etyki zawodowej,

b) innych sprawach, niż wymienione w lit. a, w wypadkach niecierpiących zwłoki, o czym

jednak należy niezwłocznie poinformować pominętego przełożonego;

2) przekazując BSW KGP inne spostrzeżenia, niż informacje określone w ust. 2, dotyczące spraw z zakresu właściwości rzeczowej tego biura.

§ 5. W razie wystąpienia trudności związanych z ustaleniem właściwego działania lub uprawnienia przełożonego do nakazania określonego działania albo z wyborem odpowiedniego sposobu postępowania, należy zwrócić się o pomoc kolejno do: odpowiedniego przełożonego przy zachowaniu drogi służbowej, merytorycznej w danej sprawie komórki organizacyjnej, komórki organizacyjnej właściwej do obsługi prawnej.

Rozdział 2

Przełożeni

§ 6. Wykonywanie czynności przełożonego polega na:

1) kierowaniu przebiegiem służby lub pracy podwładnych przez osobiste podejmowanie decyzji rozstrzygających zasadnicze problemy, wynikię w załatwianych sprawach, albo przez stosowanie form nadzoru zapewniających bieżącą informację o stanie tych spraw, jeżeli osobisty wgląd, z uwagi na rodzaj sprawy, jest utrudniony lub niecelowy;

2) tworzeniu warunków do sprawnej, efektywnej i terminowej realizacji przez podwładnych zadań służbowych przez:

a) przydzielanie niezbędnych środków technicznych lub materiałowych,

b) umożliwianie dostępu do informacji w zakresie wynikającym z rodzaju zadania służbowego,

c) wyznaczanie terminu realizacji każdego zadania służbowego;

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645, z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426, 1447 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 480, 765, 849, 1247, 1262, 1282 i 1436.

3) rozdziale zadań służbowych między podwładnych w sposób odpowiadający indywidualnemu zróżnicowaniu w zakresie umiejętności i doświadczenia zawodowego oraz predyspozycji osobistych, a także z uwzględnieniem aktualnego obciążenia zadaniami wcześniej zleconymi.

§ 7. Przełożony jest obowiązany do:

1) planowania służby lub pracy podwładnych, a w odniesieniu do spraw charakteryzujących się niemożnością przewidywania, do koordynowania działań;

2) koordynowania, nadzorowania i kontrolowania sposobu wykonania zleconych działań i uzyskanych rezultatów, a w odniesieniu do spraw pilnych lub szczególnie ważnych zapewnienia warunków dla terminowego rozpoczęcia i zakończenia określonych działań, prac i czynności;

3) korygowania działania w razie stwierdzenia wadliwości metod lub nieskuteczności sposobu jego wykonywania;

4) reagowania na stwierdzone nieprawidłowości w pełnieniu służby lub świadczeniu pracy przez podwładnego oraz na jego niewłaściwe zachowania poza służbą lub pracą – mogące godzić w społeczny wizerunek Policji;

5) podejmowania przedsięwzięć doskonalących metody wykonywania zadań służbowych oraz motywujących podwładnych do efektywnej służby lub pracy.

§ 8. 1. W ramach planowania służby lub pracy podwładnych oraz koordynowania działań należy:

1) określać cel każdej zleconej do wykonania czynności, chyba że cel ten jest oczywisty z uwagi na rodzaj czynności;

2) ustalać kolejność wykonania poszczególnych zadań służbowych w razie zgłoszenia przez podwładnego kolizji wyznaczonych terminów;

3) określać sposób przekazywania informacji o przebiegu realizacji zadań służbowych ze szczególnym uwzględnieniem przypadków, w których wykonanie zadania wymaga podjęcia decyzji szczegółowych przez niższych przełożonych;

4) udzielać instruktażu na wniosek podwładnych lub w przypadkach działań precedensowych albo dotyczących spraw o szczególnym znaczeniu dla wykonania przez Policję ustawowych funkcji;

5) stosować formę pisemną wydawanych poleceń w sprawach wymagających działań wieloosobowych lub przedłużonych w czasie.

2. Intensywność i zakres czynności przełożonego, wymienionych w ust. 1, należy dostosować do indywidualnych predyspozycji i kwalifikacji zawodowych podwładnych.

§ 9. W ramach kontrolowania i nadzorowania służby lub pracy należy:

1) ustalać przyczyny opóźnień realizacji zadań służbowych oraz modyfikować zakres środków przeznaczonych do wykonania danego zadania w taki sposób, aby zminimalizować skutki opóźnień;

2) dokonywać oceny przebiegu realizacji zadań służbowych pod kątem realności dotrzymania ustalonego terminu ich wykonania oraz zgodności przeznaczonych do tej realizacji środków z potrzebami;

3) stosować jako podstawowe kryteria oceny działania:

a) zgodność z prawem,

b) skuteczność ochrony, do której powołana jest Policja,

c) stopień realizacji celu określonego poleceniem lub właściwego ze względu na rodzaj działania,

d) ekonomiczność i szybkość,

e) kreatywność oraz umiejętność przyjmowania przez podwładnego najprostszymi rozwiązaniami w ramach pozostawionego mu wyboru.

§ 10. W ramach korygowania działania należy:

1) okresowo aktualizować plany lub programy działań;

2) niezwłocznie podejmować decyzje usprawniające w razie uzyskania informacji o zakłóceniu zakładanego przebiegu czynności służbowej;

3) bez zwłoki rozpatrywać wnioski i problemy zgłaszane w związku z realizowanymi czynnościami służbowymi.

§ 11. 1. W ramach reagowania na nieprawidłowości lub niewłaściwe zachowania podwładnego należy:

1) ustalać charakter i przyczyny nieprawidłowości lub niewłaściwego zachowania;

2) wyjaśniać podwładnemu istotę stwierdzonej nieprawidłowości lub niewłaściwego zachowania;

3) podejmować czynności przeciwdziałające nieprawidłowościom lub niewłaściwym zachowaniom;

4) podejmować czynności w oparciu o przepisy w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej, jeżeli wymaga tego charakter stwierdzo-

nych nieprawidłowości lub niewłaściwego zachowania.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, dokumentuje się notatką służbową.

§ 12. W ramach doskonalenia metodyki działania oraz motywowania podwładnych do efektywnej służby lub pracy należy:

1) w uzasadnionych przypadkach poprzedzać wydanie polecenia wykonania czynności konsultacją z podwładnym, któremu zamierza się tę czynność powierzyć;

2) w razie potrzeby przed rozstrzygnięciem szczególnie złożonych problemów uzyskiwać opinię podwładnych, dysponujących największym doświadczeniem w danej dziedzinie;

3) podawać do wiadomości podwładnych oceny przebiegu zrealizowanych czynności służbowych oraz wdrażać wnioski wynikające z tych ocen;

4) zlecać podwładnym analizę spraw, podczas załatwiania których wystąpiły trudności we właściwym ich załatwianiu, celem identyfikacji i eliminacji przyczyn tych trudności;

5) przekazywać podwładnym informacje o przebiegu czynności zakończonych pozytywnym rezultatem;

6) przekazywać podwładnym informacje o przesłankach uwzględnionych przy podejmowaniu decyzji o wyróżnieniu lub konsekwencjach dyscyplinarnych;

7) organizować szkolenia oraz doskonalenia zawodowe obejmujące dziedziny, w których nie osiąga się zadowalającego poziomu wykonywania zadań oraz w odniesieniu do problemów niewystępujących dotychczas w praktyce.

§ 13. 1. Przełożony kierujący jednostką lub komórką organizacyjną powinien zorganizować system przekazywania poleceń w taki sposób, aby każdy policjant i pracownik Policji otrzymywał je wyłącznie od bezpośrednio przełożonego.

2. W przypadku doraźnej potrzeby wydania polecenia z pominięciem bezpośredniego przełożonego wydający takie polecenie wyższy przełożony ma obowiązek ustalić, jakie czynności podwładny już wykonuje oraz określić, czy powinny one być kontynuowane.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wyższy przełożony powiadamia bezpośredniego przełożonego o treści przekazanego poza jego wiedzę polecenia tak szybko, jak to jest w danej sytuacji możliwe, chyba że zachodzi okoliczność wskazana w § 4 ust. 2.

§ 14. 1. Przełożony jest obowiązany do takiego zorganizowania kierowanej jednostki

lub komórki organizacyjnej, aby zachować możliwość wpływu na przebieg wykonywanych działań lub załatwianych spraw, jeżeli w jego ocenie zachodzi taka potrzeba.

2. Sposób załatwienia określonej sprawy powinien być pozostawiony do samodzielnego pod względem koncepcyjnym rozstrzygnięcia przez podwładnego z wyjątkiem przypadków, gdy przełożony ocenia kwalifikacje podwładnego jako niewystarczające albo charakter sprawy wymaga dyrektywnego ustalenia sposobu postępowania.

Rozdział 3 Podwładni

§ 15. Wykonywanie czynności podwładnego w szczególności polega na:

1) terminowej, dokładnej i starannej realizacji zadań stałych, określonych w kartach opisów i opisach stanowisk pracy, oraz poleceń przełożonego;

2) niezwłocznym powiadamianiu przełożonego o okoliczności, utrudniającej lub uniemożliwiającej realizację zadania stałego albo polecenia w sposób określony w pkt 1;

3) stosowaniu metodyki rokującej w istniejących warunkach najwyższy poziom wykonywania zadań Policji, z uwzględnieniem możliwości ekonomicznego wykorzystania przydzielonych lub będących w dyspozycji środków;

4) niezwłocznym powiadamianiu przełożonego o dostrzeżonych możliwościach wykonania polecenia w sposób sprawniejszy lub skuteczniejszy, niż określony poleceniem;

5) przekazywaniu przełożonemu spostrzeżeń, sugestii lub wniosków, mających na celu usprawnienie metod wykonywania zadań służbowych;

6) zawiadamianiu przełożonego o zaistniałej w trakcie wykonywania polecenia zmianie stanu faktycznego, uzasadniającej modyfikację treści polecenia, a gdy nie jest to możliwe – wykonaniu polecenia z uwzględnieniem zmienionych warunków działania.

Rozdział 4

Szczególne uprawnienia i obowiązki niektórych przełożonych

§ 16. 1. Kierownicy jednostek organizacyjnych, stosownie do zakresu swoich uprawnień, są obowiązani do osobistego wykonywania w szczególności następujących czynności:

1) podejmowania decyzji w sprawach pozostających w ich wyłącznej kompetencji, a zwłaszcza dotyczących dyscypliny służbowej i stosowania wyróżnień oraz kar dyscyplinarnych;

2) podejmowania decyzji w sprawach osobowych, a zwłaszcza w zakresie przyjęć do lub

zwolnień ze służby lub pracy oraz opiniowania podwładnych;

3) ustalania rozkładu czasu służby lub pracy podwładnych w granicach określonych odrębnymi przepisami;

4) określania systemu gotowości jednostki organizacyjnej do działania w okresach poza normatywnym czasem służby lub pracy;

5) podejmowania w uzasadnionych sytuacjach decyzji, zezwalających podwładnym na okresową nieobecność w służbie lub pracy, udzielania zwolnienia z zajęć służbowych w trybie określonym odrębnymi przepisami, a także ustalania sposobu realizacji prawa do wypoczynku z tytułu służby lub pracy wykonywanej w wymiarze przekraczającym czas normatywny;

6) podejmowania decyzji w zakresie wydatkowania pozostających w dyspozycji jednostki organizacyjnej środków finansowych oraz rozdziału wyposażenia technicznego i innych środków rzeczowych;

7) reprezentowania jednostki organizacyjnej, zwłaszcza w przypadku udzielania informacji o prowadzonej działalności lub w okolicznościach ceremonialnych;

8) rozpatrywania problemów zgłoszonych pisemnie lub ustnie przez podwładnych.

2. W przypadku, gdy osobiste wykonywanie czynności określonych w ust. 1 jest niemożliwe lub poważnie utrudnione z powodu wielkości jednostki organizacyjnej albo innej ważnej przyczyny, kierownik jednostki organizacyjnej może upoważnić podległych przełożonych do działania w jego imieniu, jeżeli nie pozostaje to w sprzeczności z odrębnymi przepisami.

3. W sytuacji, o której mowa w ust. 2, kierownik jednostki organizacyjnej powinien sprawować nadzór nad sposobem wykonywania upoważnienia.

§ 17. Kierownicy jednostek organizacyjnych są uprawnieni do podejmowania decyzji oraz wydawania poleceń, instrukcji lub wytycznych w pełnym zakresie właściwości funkcjonalnej określonej w regulaminach organizacyjnych jednostek.

§ 18. 1. Do bezpośredniego zwracania się w sprawach służbowych do Komendanta Głównego Policji i jego zastępców są uprawnieni wyłącznie: Komendant Stołeczny Policji, komendanci wojewódzcy Policji, Komendant-rektor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, komendanci szkół policyjnych, dyrektorzy biur lub równorzędnych komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji, dyrektor instytutu badawczego oraz osoby upoważnione do tego przez Komendanta Głównego Policji.

2. W przypadkach zwracania się kierowników jednostek i komórek organizacyjnych do organów administracji rządowej i samorządowej, instytucji państwowych oraz organizacji społecznych obowiązuje zachowanie równorzędności poziomu kierowania lub właściwości terytorialnej.

3. Przełożeni inni, niż wymienieni w ust. 1, w sprawach służbowych zwracają się wyłącznie do swoich bezpośrednich przełożonych.

4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się, jeżeli z przepisów zarządzenia lub przepisów odrębnych wynika inny tryb zwracania się w sprawach służbowych.

§ 19. Do kierowników komórek organizacyjnych stosuje się odpowiednio przepisy § 16 ust. 1 pkt 1–3 i 5–8 oraz ust. 2 i 3, § 17 oraz § 18 ust. 2–4.

§ 20. 1. Zastępcy kierowników jednostek organizacyjnych lub kierowników komórek organizacyjnych wykonują czynności przewidziane dla przełożonych w zakresie określonym przepisami regulaminu organizacyjnego jednostki lub upoważnieniem udzielonym przez wyższego przełożonego.

2. Zastępcy kierowników jednostek lub komórek organizacyjnych są uprawnieni do wydawania poleceń w trybie i sytuacjach określonych w § 21 w stosunku do wszystkich policjantów i pracowników Policji pełniących służbę lub zatrudnionych w danej jednostce lub komórce organizacyjnej.

3. W okresie nieobecności kierownika jednostki lub komórki organizacyjnej w stałym miejscu pełnienia służby jego zastępca jest uprawniony do podejmowania decyzji w zakresie kompetencji kierownika, chyba że odrębne przepisy lub zakres udzielonego upoważnienia przewidują ograniczenia w tym względzie.

4. W przypadku, gdy w jednostce lub komórce organizacyjnej utworzono więcej niż jedno stanowisko zastępcy kierownika, kierownik jest obowiązany wskazać, którego z zastępców upoważnia do podejmowania decyzji, o których mowa w ust. 3, w czasie swojej nieobecności.

Rozdział 5

Funkcjonowanie organizacji hierarchicznej Policji w zakresie starszeństwa stopni policyjnych

§ 21. Każdy policjant starszy stopniem jest zobowiązany do wydania policjantowi młodszemu stopniem, chociażby nie był podwładnym, stosownego polecenia w celu:

1) przywrócenia zgodności z prawem wykonywanej czynności służbowej;

2) ochrony praw i wolności obywatelskich, jeżeli czynność służbowa może być wykonana w sposób mniej dolegliwy lub uciążliwy dla obywatela bez uszczerbku dla skuteczności działania;

3) zapobieżenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego lub naruszenia dyscypliny finansów publicznych, jeżeli postępowanie policjanta wyraźnie wskazuje na taką możliwość;

4) ochrony dobrego imienia służby;

5) zapobieżenia naruszeniu obowiązujących zasad ochrony informacji niejawnych i danych osobowych;

6) zapobieżenia naruszeniu zasad bezpieczeństwa służby;

7) niedopuszczenia do uszczerbku na majątku pozostającym w dyspozycji Policji.

§ 22. 1. Policjant młodszy stopniem jest obowiązany zmienić sposób wykonywania czynności służbowej lub innego rodzaju postępowania stosownie do treści polecenia, o którym mowa w § 21.

2. Policjant starszy stopniem w związku z wydaniem polecenia, o którym mowa w § 21, powinien:

1) wyraźnie wskazać, na czym polega niewłaściwe postępowanie policjanta młodszego stopniem;

2) niezwłocznie po wydaniu polecenia zawiadomić o tym bezpośredniego lub wyższego przełożonego policjanta, którego polecenie dotyczyło, albo dyżurnego jednostki organizacyjnej, w której policjant ten pełni służbę.

3. Dyżurny, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, jest obowiązany niezwłocznie poinformować o powziętej wiadomości właściwego przełożonego oraz wydać dodatkowe polecenia, jeżeli uzna taką potrzebę.

§ 23. Policjant jest obowiązany niezwłocznie poinformować bezpośredniego przełożonego o okolicznościach otrzymania polecenia od policjanta starszego stopniem.

§ 24. Policjant starszy stopniem przed wydaniem polecenia w trybie określonym w § 21 i 22 jest obowiązany okazać policjantowi młodszemu stopniem legitymację służbową oraz podać swój stopień policyjny i stanowisko służbowe o ile dane te nie są znane podwładnemu młodszemu stopniem.

§ 25. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się w przypadkach, gdy policjant młodszy stopniem pełni funkcję organu Policji albo jest przełożonym policjanta starszego stopniem.

Rozdział 6

Przepisy końcowe

§ 26. Problematykę objętą niniejszym zarządzeniem włącza się do programów szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów i pracowników Policji.

§ 27. Traci moc zarządzenie nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 maja 1993 r. w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji (niepublikowane).

§ 28. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Główny Policji
nadinsp. Marek Działoszyński

Wyciąg
z Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
(tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 z późn. zm.)

Rozdział 5
Służba w Policji
(...)

Art. 27. 1. Przed podjęciem służby policjant składa ślubowanie według następującej roty:
„Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet z narażeniem życia. Wykonując powierzone mi zadania, ślubuję pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzegać dys-

cypliny służbowej oraz wykonywać rozkazy i polecenia przełożonych. Ślubuję strzec tajemnic związanych ze służbą, honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej”.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, ceremoniał ślubowania, uwzględniając warunki, tryb i termin składania ślubowania przez policjantów, organy uprawnione do przyjmowania ślubowania, przebieg i sposób dokumentowania ślubowania oraz wzór formularza aktu ślubowania.

Zarządzenie nr 1
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
z dnia 4 stycznia 2002 r.
w sprawie ceremoniału ślubowania policjanta
(Dz. Urz. MSWiA Nr 1, poz. 1)

Na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2000 r. Nr 101, poz. 1092 oraz z 2001 r. Nr 41, poz. 465, Nr 81, poz. 877, Nr 100, poz. 1084, Nr 106, poz. 1149, Nr 110, poz. 1189, Nr 123, poz. 1353 i Nr 125, poz. 1367) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Mianowany policjant składa ślubowanie:

- 1) w służbie przygotowawczej – przed skierowaniem na podstawowe szkolenie zawodowe,
- 2) w służbie kandydackiej – w terminie nie przekraczającym 6 tygodni od dnia podjęcia służby,
- 3) w służbie kontraktowej – w terminie nie przekraczającym 2 tygodni od dnia podjęcia służby, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Policjant mianowany w służbie kontraktowej i ponownie przyjęty do służby w Policji składa ślubowanie tylko wówczas, gdy nie złożył go w trakcie poprzednio pełnionej służby w Policji lub gdy rota składanego wcześniej ślubowania była inna niż określona w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zwanej dalej „ustawą”.

§ 2. Do przyjmowania ślubowania uprawnieni są przełożeni określeni w art. 32 ust. 1 ustawy lub ich zastępcy zwani dalej „przyjmującymi ślubowanie”.

§ 3. 1. Ślubowanie może składać policjant lub grupa policjantów.

2. Ceremonię ślubowania policjanta lub grupy policjantów organizuje się w pomieszczeniu jednostki Policji o estetycznym wystroju, w którym jest umieszczone dobrze widoczne godło Rzeczypospolitej Polskiej, eksponowana flaga państwowa. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz sztandar jednostki Policji, jeżeli został jej nadany.

3. Ceremonię ślubowania grupy policjantów liczącej ponad 10 osób można zorganizować w innym miejscu niż wymienione w ust. 2, a w szczególności na placu zbiórek jednostki Policji, w miejscu pamięci narodowej lub na placu miejskim.

4. Ceremonia ślubowania, o której mowa w ust. 3, następuje w czasie uroczystego apelu, którego przebieg określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

5. Przebieg ceremonii ślubowania w pomieszczeniu jednostki Policji określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. 1. W ceremonii ślubowania policjanta uczestniczą:

- 1) przyjmujący ślubowanie;
- 2) policjant składający ślubowanie;
- 3) bezpośredni przełożony policjanta;
- 4) przedstawiciel związku zawodowego policjantów.

2. W ceremonii, o której mowa w ust. 1, mogą uczestniczyć:

- 1) policjanci reprezentujący komórki organizacyjne jednostki Policji;
- 2) osoby zaproszone przez przyjmującego ślubowanie;
- 3) osoba lub osoby zaproszone przez policjanta;
- 4) opiekun służbowy wyznaczony na okres od ukończenia podstawowego szkolenia zawodowego do dnia zakończenia służby przygotowawczej.

§ 5. 1. Uczestnikami ceremonii ślubowania grupy policjantów są osoby, o których mowa w § 4, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Na ceremonię ślubowania odbywającą się w czasie uroczystego apelu zaprasza się wyższych przełożonych.

3. Na ceremonię ślubowania grupy policjantów odbywającą się w czasie uroczystego apelu można zaprosić przedstawicieli: wojewody, starosty, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, a także rady powiatu lub rady gminy właściwej ze względu na terytorialny zasięg działania jednostki Policji.

§ 6. 1. Policjanci biorący udział w ceremonii ślubowania występują w ubiorze wyjściowym bez sznura galowego, a składający ślubowanie w ubiorze służbowym.

2. W przypadku, gdy ceremonia ślubowania odbywa się w jednostce Policji policjanci występują bez nakryć głowy.

§ 7. 1. W każdym przypadku przyjmujący ślubowanie wyznacza policjanta odpowie-

działnego za zorganizowanie ceremonii ślubowania zwanego dalej „organizatorem”.

2. Do obowiązków organizatora, z zastrzeżeniem ust. 3, należy w szczególności:

1) zaproszenie lub powiadomienie osób, o których mowa w § 4 i 5, o terminie i miejscu ceremonii,

2) przygotowanie pomieszczenia lub miejsca ceremonii oraz niezbędnych dokumentów (wykaz składających ślubowanie, tekst roty ślubowania, formularze aktu ślubowania),

3) ustawienie składających ślubowanie w kolejności zgodnej z wykazem składających ślubowanie w taki sposób aby byli zwrócenii przodem do godła Rzeczypospolitej Polskiej,

4) wskazanie miejsc pozostałym uczestnikom ceremonii ślubowania,

5) zawiadomienie, przyjmującego ślubowanie o gotowości do rozpoczęcia ślubowania.

3. W przypadku gdy ceremonia ślubowania odbywa się w czasie uroczystego apelu, organizator wykonuje swoje obowiązki w porozumieniu z policjantem wyznaczonym na dowódcę uroczystości.

§ 8. Złożenie ślubowania polega na odczytywaniu przez przyjmującego ślubowanie kolejnych fraz rot ślubowania oraz głośnym i wyraźnym ich powtarzaniu przez policjanta lub policjantów składających ślubowanie.

§ 9. 1. Ceremonia ślubowania, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, kończy się odczytaniem przez przyjmującego ślubowanie kolejno stopnia, imienia i nazwiska policjantów składających ślubowanie. Wywołani w ten sposób podcho-

dzą i podpisują formularz aktu ślubowania. Formularz podpisuje również przyjmujący ślubowanie, który po złożeniu podpisu podaje dłoń policjantowi składającemu ślubowanie wypowiadając formułę „Witam w szeregach Policji”.

2. Policjanci, którzy złożyli ślubowanie w czasie uroczystego apelu podpisują formularz aktu ślubowania najpóźniej w terminie 3 dni od dnia złożenia ślubowania.

3. W przypadku gdy ze względów organizacyjnych podawanie ręki wszystkim policjantom składającym ślubowanie nie jest możliwe, przyjmujący ślubowanie podchodzi do policjanta zajmującego miejsce na prawym skrzydle pododdziału złożonego z policjantów składających ślubowanie, podaje mu dłoń i wypowiada formułę „Witam wszystkich w szeregach Policji”.

4. Wzór formularza aktu ślubowania określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 10. Formularz aktu ślubowania włącza się do akt osobowych policjanta.

§ 11. Traci moc zarządzenie nr 54 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lipca 1990 r. w sprawie ceremoniału składania ślubowania policjanta (Dz. Urz. MSW Nr 2, poz. 15).

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji
Krzysztof Janik**

**Przebieg uroczystego apelu, w czasie którego policjanci
składają ślubowanie**

Pododdział złożony z policjantów składających ślubowanie staje w ugrupowaniu rozwiniętym w linii kolumn kompanii (plutonów) po kompanii honorowej, a przed pozostałymi pododdziałami uczestniczącymi w apelu.

Apel do czasu zakończenia czynności związanych z podniesieniem flagi państwowej na maszt przebiega zgodnie z Ceremoniałem policyjnym.

Część apelu, w której policjanci składają ślubowanie przebiega, według następującego porządku:

1. Przyjmujący ślubowanie wita i przedstawia osoby przybyłe na ceremonię ślubowania i objaśnia znaczenie mającego nastąpić ślubowania.

2. Po zakończeniu wystąpienia przez przyjmującego ślubowanie dowódca uroczystości podaje komendy „Pododdziały – BACZNOŚĆ! (Na ramię – BROŃ!, Prezentuj – BROŃ!), Pododdziały na prawo – PATRZ!. Poczet sztandarowy przed front szyku – MARSZ!”

Uwaga!

W trakcie występowania, a następnie wstępowania pocztu sztandarowego orkiestra gra stosowny marsz.

3. Po wystąpieniu pocztu i zajęciu przez niego wyznaczonego miejsca dowódca uroczystości podaje komendy „Pododdziały – BACZNOŚĆ! Policjanci wyróżnieni złożeniem ślubowania na sztandar, do sztandaru – MARSZ!”, po których 4 wyróżnionych policjantów w kolumnie dwójkowej podchodzi do sztandaru w ten sposób, że zatrzymują się w odległości dwóch kroków przed pocztu sztandarowym, wykonują w miejscu zwrot w taki sposób, aby stać przodem do sztandaru po pochyleniu go przez sztandarowego na czas ślubowania i przyjmują postawę zasadniczą.

4. Po zajęciu miejsc przez policjantów wyróżnionych ślubowaniem na sztandar dowódca

uroczystości podaje komendy „Pododdziały na prawo – PATRZ! Policjanci składający ślubowanie, do ślubowania!”, po której wszyscy ślubujący zdejmują prawą ręką nakrycia głowy, przekładają je do swobodnie opuszczonej ręki lewej i trzymają je zwrócone stroną wewnętrzną do siebie, z wizerunkiem orła do przodu, kciuk lewej ręki wyciągnięty do przodu, a następnie podnoszą prawą rękę w bok w taki sposób, by przedramię było skierowane pionowo do góry z dłonią na wysokości oczu zwróconą w przód i palcami ułożonymi jak do salutowania.

5. Przyjmujący ślubowanie i ślubujący policjanci wykonują czynności, o których mowa w § 8 zarządzenia.

6. Po złożeniu ślubowania dowódca uroczystości podaje komendę „Po ślubowaniu”, po której ślubujący policjanci zakładają nakrycia głowy, a następnie komendy „Pododdziały – BACZNOŚĆ! Wyróżnieni policjanci do szyku – MARSZ!”.

7. Po wstąpieniu policjantów dowódca uroczystości podaje komendy „Pododdziały na prawo – PATRZ! Poczet sztandarowy do szyku – MARSZ!”. Po wstąpieniu pocztu sztandarowego do szyku przyjmujący ślubowanie wykonuje czynność, o której mowa w § 9 zarządzenia i wraca na poprzednio zajmowane miejsce. Dowódca uroczystości podaje komendy kończące ceremonię ślubowania: „Pododdziały – BACZNOŚĆ! (Na ramię – BROŃ! Do nogi – BROŃ!) Pododdziały – SPOCZNIJ!”.

8. Po zakończeniu ceremonii ślubowania wygłaszają okolicznościowe przemówienia zaproszeni goście.

9. Dalszy przebieg apelu (defilada, zakończenie uroczystości) odbywa się zgodnie z Ceremoniałem policyjnym.

Przebieg ceremonii ślubowania w pomieszczeniu jednostki Policji

Ceremonia ślubowania rozpoczyna się w momencie przybycia przyjmującego ślubowanie i przebiega według następującego porządku:

1. Organizator podaje komendę „(Panie) Panowie – OFICEROWIE!” i składa przyjmującemu ślubowanie meldunek podając kolejno: tytuł, stopień policyjny przełożonego, swoje stanowisko, stopień, nazwisko i czynność wykonywaną przez policjantów.

Przykład:

„PANIE INSPEKTORZE – naczelnik Wydziału Prezydialnego Komendy Powiatowej Policji w ... – komisarz Kowalski melduje policjantów do Ślubowania”.

2. Po przyjęciu meldunku przyjmujący ślubowanie zajmuje miejsce obok godła Rzeczypospolitej Polskiej, staje przodem do składających ślubowanie i wita się z policjantami słowami „Czołem policjanci”, a w przypadku składania ślubowania przez jednego policjanta słowem „Czołem”. Składający ślubowanie odpowiadaj -ją) „Czołem Panie nadinspektorze (inspektorze, komisarzu)”.

3. Po powitaniu organizator podaje komendę „(Panie) Panowie – OFICEROWIE”.

4. Przyjmujący ślubowanie wita osoby zaproszone na ceremonię ślubowania i objaśnia znaczenie mającego nastąpić ślubowania.

5. Po zakończeniu wystąpienia przez przyjmującego ślubowanie organizator podaje komendę „Do ślubowania”.

6. Na komendę „Do ślubowania” wszyscy uczestnicy ceremonii przyjmują postawę zasadniczą, a składający ślubowanie podnoszą prawą rękę w bok w taki sposób, by przedra-

mię było skierowane pionowo do góry z dłońią na wysokości oczu zwróconą w przód i palcami ułożonymi jak do salutowania.

7. Przyjmujący ślubowanie i ślubujący wykonują czynności, o których mowa w § 8 zarządzenia.

8. Po złożeniu ślubowania organizator podaje komendę: „Po ślubowaniu”, po której składający ślubowanie opuszczają rękę i przyjmują, podobnie jak wszyscy uczestnicy ceremonii, postawę swobodną.

9. Przyjmujący ślubowanie przystępuje do wykonania czynności określonych w § 9 zarządzenia. Po ich zakończeniu ślubujący kolejno wracają na poprzednie miejsca.

10. Po zakończeniu ślubowania w celu wygłoszenia okolicznościowych przemówień organizator może udzielić głosu osobom zaproszonym, ślubującemu lub przedstawicielowi policjantów składających ślubowanie.

11. Uroczystość kończy podziękowanie za przybycie i uczestnictwo w ceremonii, które organizator kieruje do zaproszonych osób oraz po wydaniu komendy, jak w pkt 1, meldunek składany przyjmującemu ślubowanie.

Przykład:

„PANIE INSPEKTORZE – naczelnik Wydziału, Prezydialnego Komendy Powiatowej Policji w ... – komisarz Kowalski melduje zakończenie uroczystości ślubowania”.

12. Przyjmujący ślubowanie opuszcza pomieszczenie jednostki, w którym odbyła się ceremonia ślubowania, a po jego wyjściu organizator podaje komendę „(Panie) Panowie – OFICEROWIE”, po której pozostali uczestnicy ceremonii również je opuszczają.

Zarządzenie nr 768
Komendanta Głównego Policji
z dnia 14 sierpnia 2007 r.
w sprawie form i metod wykonywania zadań
przez policjantów pełniących służbę patrolową
oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym
(Dz. Urz. KGP Nr 15, poz. 119)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, Nr 57 poz. 390, Nr 120, poz. 818 i Nr 140, poz. 981) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne

§ 1. 1. Zarządzenie określa:

1) formy i metody wykonywania zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego przez policjantów pełniących służbę patrolową, a w szczególności: organizację służby patrolowej i sposób pełnienia służby patrolowej;

2) przedsięwzięcia i warunki współpracy służb Policji oraz podmiotów pozapolicyjnych działających w celu poprawy stanu bezpieczeństwa, warunki koordynacji ich prac – na potrzeby działań zewnętrznych – z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Zarządzenie nie narusza odrębnych uregulowań, w szczególności, w zakresie organizacji i pełnienia służby przez policjantów: na drogach, morzu terytorialnym, morskich wodach wewnętrznych i wodach śródlądowych oraz na pokładach statków powietrznych.

3. Przepisy zarządzenia dotyczące komendanta powiatowego Policji i komendy powiatowej Policji stosuje się odpowiednio do komendanta miejskiego Policji i komendy miejskiej Policji oraz komendanta rejonowego Policji i komendy rejonowej Policji.

4. Przepisy zarządzenia dotyczące oddziałów prewencji Policji stosuje się odpowiednio do samodzielnych pododdziałów prewencji Policji.

§ 2. Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

1) organizacja służby patrolowej – zespół czynności polegających w szczególności na analizowaniu i planowaniu służby, przygotowaniu policjantów do służby, w tym ich rozmieszczeniu w terenie oraz koordynacji i nadzoru wykonywania tej służby w celu realizacji zadań ustawowych Policji;

2) służba patrolowa lub patrolowanie – wykonywanie zadań służbowych przez policjanta lub grupę policjantów w patrolu pieszym lub z wykorzystaniem środka transportu służącego do przemieszczania się w określonym rejonie zagrożenia, rejonie odpowiedzialności, na wyznaczonej trasie patrolowej lub w określonym miejscu zagrożonym;

3) działania zewnętrzne – działania patrolowe, obchodowe i podstawowe czynności operacyjno-rozpoznawcze, wykonywane przez Policję lub wspólnie z podmiotami pozapolicyjnymi, na zasadach określonych w odrębnych przepisach;

4) rejon zagrożenia – określony obszar terenu, charakteryzujący się szczególnym nasileniem przestępstw, wykroczeń lub występowaniem innych zjawisk patologii społecznej;

5) trasa patrolowa – odcinek drogi łączący rejony i miejsca zagrożone, ważniejsze obiekty, posterunki lub inne punkty i miejsca wynikające z bieżących potrzeb służby;

6) miejsce zagrożone – obiekt lub niewielki obszar, które według aktualnego rozpoznania, wymagają systematycznego nadzoru i kontroli policyjnej ze względu na występowanie przestępstw, wykroczeń lub innych zjawisk patologii społecznej;

7) rejon odpowiedzialności – obszar wyznaczony w oparciu o rejony zagrożenia, miejsca zagrożone, rejony służbowe dzielnicowych oraz inne wskazane rejony, w którym w miarę możliwości służbę pełnią ci sami policjanci, którzy odpowiadają za stan bezpieczeństwa na tym obszarze;

8) posterunek – ściśle określone miejsce pełnienia służby patrolowej, w trakcie której realizowane są zadania określone w odrębnym regulaminie opracowanym przez policjanta odpowiedzialnego za organizację służby patrolowej;

9) siły wzmocnienia – policjanci skierowani lub oddelegowani do pełnienia służby patro-

lowej na co dzień realizujący inne zadania służbowe oraz policjanci służby patrolowej skierowani lub delegowani do realizacji zadań poza macierzystą jednostkę;

10) system koncentryczny – sposób organizacji służby gwarantujący możliwość doraźnego koncentrowania policjantów i kierowania ich do działań zespołowych;

11) zintegrowany system organizacji dyslokacji służby – system oparty na skoordynowanym współdziałaniu jednostek Policji i podmiotów pozapolicyjnych oraz działaniu i współdziałaniu komórek organizacyjnych jednostek Policji w celu realizacji działań zewnętrznych;

12) ceduła patrolowa – dokument mający formę graficzno-opisową służący usprawnieniu organizacji służby patrolowej, zawierający charakterystykę rejonów zagrożenia, tras patrolowych, miejsc zagrożonych, rejonów odpowiedzialności oraz zbiór podstawowych informacji wykorzystywanych w trakcie pełnienia służby;

13) zadania doraźne – polecenie podjęcia jednorazowych lub przewidzianych do realizacji w krótkim czasie określonych działań wynikających z wniosków wynikających z analizy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego lub z informacji uzyskanych od służb Policji oraz pochodzących z innych źródeł;

14) podmiot pozapolicyjny – inne niż Policja podmioty działające na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw, wykroczeń oraz zapobiegania innym zjawiskom patologii społecznej.

§ 3. Służbę patrolową pełnią policjanci:

1) komórek:

- a) patrolowych,
- b) interwencyjnych,
- c) patrolowo-interwencyjnych,
- d) wywiadowczych;

2) oddziałów prewencji Policji;

3) innych, niż wymienione w pkt 1 i 2, jednostek i komórek organizacyjnych Policji.

§ 4. 1. Podstawowym zadaniem policjantów pełniących służbę patrolową jest przeciwdziałanie popełnianiu przestępstw lub wykroczeń, a w szczególności:

1) zapobieganie wszelkim zachowaniom mogącym stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa osób i mienia lub naruszającym porządek publiczny;

2) zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń w miejscach publicznych;

3) prowadzenie niezbędnych działań profilaktycznych;

4) nawiązywanie i utrzymywanie więzi ze społecznością lokalną w celu tworzenia atmosfery poczucia bezpieczeństwa i współodpowiedzialności za zapobieganie zagrożeniom, o których mowa w pkt 1 i 2.

2. W razie zaistnienia przestępstwa lub wykroczenia policjanci, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie podejmują działania zmierzające do ujęcia sprawcy.

§ 5. Komendant powiatowy Policji i komendant komisariatu Policji odpowiada za prawidłową organizację służby patrolowej, a w szczególności za:

1) opracowywanie analiz stanu bezpieczeństwa i porządku na potrzeby dyslokacji służby i, w oparciu o wnioski, wyznaczanie miejsc zagrożonych, rejonów zagrożenia, rejonów odpowiedzialności, tras patrolowych oraz określanie celów i sposobów ich realizacji;

2) opracowywanie planów dyslokacji służby oraz określanie taktyki działania patroli policyjnych;

3) opracowanie i aktualizację ceduł patrolowych;

4) sporządzanie przez właściwych kierowników komórek prewencji grafików służby policjantów planowanych do pełnienia służby patrolowej;

5) występowanie o przydział sił wzmocnienia;

6) określenie systemu nadzoru nad realizacją zadań wykonywanych przez policjantów w służbie patrolowej;

7) określenie sposobu współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi oraz współdziałanie z nimi w podejmowaniu działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku w miejscach publicznych zgodnie z zasadami określonymi w odrębnych przepisach.

§ 6. 1. W celu zapewnienia sprawnej i efektywnej organizacji służby patrolowej oraz skutecznego nadzoru nad jej pełnieniem wyznacza się policjanta odpowiedzialnego za organizację tej służby w komendzie powiatowej Policji i, w zależności od potrzeb, w podległych komisariatach Policji.

2. Bezpośredni nadzór nad policjantem, o którym mowa w ust. 1, powierza się:

1) w komendzie powiatowej Policji – kierownikowi właściwej komórki służby prewencyjnej;

2) w komisariatach Policji – kierownikowi, o którym mowa w pkt 1, komendantowi tej jednostki lub jego zastępcy.

§ 7. Policjant odpowiedzialny za organizację służby patrolowej realizuje w szczególności następujące zadania:

1) sporządza analizę stanu bezpieczeństwa i porządku na potrzeby dyslokacji służby wykorzystując informacje przekazywane z komórek realizujących czynności operacyjno-rozpoznawcze i od kierowników komórek służby prewencyjnej, a także pochodzące z innych źródeł, w tym ze środków masowego przekazu, od władz samorządowych i społeczności lokalnej oraz podmiotów pozapolicyjnych;

2) określa rejony zagrożenia, rejony odpowiedzialności, miejsca zagrożone i trasy patrolowe w celu odpowiedniego dostosowania i rozmieszczenia sił i środków oraz podjęcia działań w zależności od przewidywanego w danym miejscu i czasie zagrożenia;

3) opracowuje i aktualizuje ceduły patrolowe;

4) wyznacza zadania doraźne w zakresie służby patrolowej;

5) inspiruje jednostki podległe i właściwe komórki organizacyjne do podejmowania przedsięwzięć mających wpływ na wzrost poczucia bezpieczeństwa obywateli;

6) na bieżąco monitoruje stan zagrożenia przestępstwami, wykroczeniami i innymi zjawiskami patologii społecznej;

7) opracowuje regulamin pełnienia służby patrolowej na posterunku;

8) sporządza plan dyslokacji służby uwzględniający rozmieszczenie wszystkich służb policyjnych oraz w miarę możliwości siły i środki podmiotów pozapolicyjnych;

9) planuje rozmieszczenie policjantów komórek interwencyjnych w taki sposób, aby w razie potrzeby można było w maksymalnie krótkim czasie skoncentrować wszystkie patrole w jednym miejscu i przenieść je w miejsce wydarzenia lub interwencji;

10) bierze udział we współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi mającej na celu wymianę informacji przydatnych do opracowania analizy stanu bezpieczeństwa i porządku na potrzeby dyslokacji służby, w tym uwzględniającej podział zadań.

Rozdział 2

Organizacja służby

§ 8. 1. Mając na uwadze efektywne wykorzystanie sił i środków służb Policji oraz rozwój współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi, w tym z samorządem terytorialnym pełnienie służby patrolowej oraz działania zewnętrzne należy realizować w oparciu o zintegrowany system organizacji i dyslokacji służby opierający się na rejonach odpowiedzialności.

2. Realizacja zadań w ramach zintegrowanego systemu organizacji i dyslokacji służby, w szczególności polega na działaniu i współdziałaniu komórek organizacyjnych jednostek Policji, w tym również wspólnie z podmiotami pozapolicyjnymi, poprzez skoordynowane:

1) realizowanie zadań przez policjantów różnych jednostek lub komórek organizacyjnych Policji;

2) pełnienie wspólnych służb patrolowych przez policjantów i przedstawicieli podmiotów wymienionych w § 12 ust. 4;

3) wyznaczanie rejonów odpowiedzialności, w których służbę pełnią odrębnie przedstawiciele poszczególnych podmiotów działających na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw, wykroczeń oraz zapobiegania innym zjawiskom patologii społecznej;

4) wyznaczanie dla poszczególnych podmiotów ścisłego zakresu kompetencji w określonych obszarach odpowiedzialności.

3. W ramach organizacji i realizacji działań zewnętrznych:

1) organizuje się systematycznie spotkania przedstawicieli Policji z przedstawicielami podmiotów pozapolicyjnych;

2) tworzy się mapy zagrożeń – w oparciu o analizy stanu bezpieczeństwa i porządku sporządzane na potrzeby dyslokacji służb wszystkich podmiotów działających na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw, wykroczeń oraz zapobiegania zachowaniom aspołecznym;

3) wspólnie planuje się przedsięwzięcia;

4) koordynuje się działania zewnętrzne;

5) dokonuje się wspólnej oceny osiągniętych efektów.

§ 9. 1. Koordynację działań zewnętrznych powierza się zastępcom komendantów, nadzorujących służbę prewencyjną w komendach wojewódzkich i Komendzie Stołecznej Policji oraz w komendach powiatowych Policji, zwanych dalej „koordynatorami”.

2. W przypadku gdy w strukturze etatowej jednostki Policji jest jeden zastępca komendanta, funkcję koordynatora pełni nadzorujący służbę prewencyjną komendant lub jego zastępca.

3. Komendant powiatowy, w zależności od potrzeb może powołać koordynatora w podległych sobie komisariatach Policji.

§ 10. 1. Do zadań koordynatora wojewódzkiego i Stołecznego należy w szczególności:

1) analizowanie stanu bezpieczeństwa i porządku oraz jego zmian na terenie województwa;

2) określanie kierunków działań zewnętrznych;

3) przydzielanie jednostkom podległym sił wzmocnienia oraz sił podmiotów pozapolicyjnych;

4) sprawowanie nadzoru nad koordynatorami powiatowymi oraz ocena efektów działań.

2. Do zadań koordynatora powiatowego należy w szczególności:

1) analizowanie stanu bezpieczeństwa i porządku oraz jego zmian;

2) kierowanie realizacją działań zewnętrznych;

3) pozyskiwanie i efektywne wykorzystanie sił przydzielonych;

4) określanie sposobu i taktyki pełnienia służby;

5) nadzór nad realizacją zadań, w tym poprzez bezpośrednie uczestniczenie;

6) określenie zasad współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi;

7) cykliczne opracowywanie analiz stanu bezpieczeństwa i porządku z udziałem podmiotów pozapolicyjnych, dla potrzeb dyslokacji służb, uwzględniającej podział zadań;

8) opracowywanie i aktualizacja zintegrowanych planów dyslokacji służb;

9) tworzenie atmosfery współodpowiedzialności za zapobieganie zagrożeniom i poczucie bezpieczeństwa społeczności lokalnej;

10) sprawowanie nadzoru nad koordynatorami w komisariatach Policji, o ile zostali powołani, oraz ocena efektów działań.

3. Przepisy ust. 2 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do koordynatora komisariatu Policji.

4. Koordynator realizuje swoje zadania przy pomocy zespołu zadaniowego, zwanego dalej „zespołem”, w skład którego wchodzi policjanci, w szczególności zajmujący stanowiska kierownicze w służbie prewencyjnej i kryminalnej oraz policjant odpowiedzialny za organizację służby patrolowej.

5. Zastępca komendanta jednostki nadzorujący służbę kryminalną, na wniosek koordynatora, zapewnia odpowiednią ilość podległych sił i środków w celu skutecznej realizacji działań zewnętrznych.

§ 11. 1. Do głównych zadań zespołu należy:

1) uzyskiwanie informacji od podmiotów pozapolicyjnych, w ramach bezpośrednich kontaktów, na potrzeby realizowanych zadań;

2) przekazywanie koordynatorowi informacji o stanie bezpieczeństwa i oczekiwaniach społecznych;

3) organizacja spotkań przedstawicieli komórek organizacyjnych służby prewencyjnej i kryminalnej w celu wymiany informacji oraz określania kierunków działania;

4) informowanie koordynatora o stanie realizacji zadań;

5) analiza efektów i jakości prowadzonych działań;

6) prowadzenie wspólnych szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego w celu wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy służbami;

7) kreowanie postaw prospołecznych wśród policjantów.

2. Do zadań zespołu w komendzie powiatowej Policji należą zadania, o których mowa w ust. 1 oraz:

1) przygotowywanie analiz stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na potrzeby tworzenia zintegrowanych planów dyslokacji służby;

2) tworzenie planów dyslokacji służby;

3) określenie taktyki pełnienia służby i podziału zadań;

4) bieżący nadzór nad realizacją zadań w terenie, w tym udzielanie pomocy i instruktażu;

5) udział w odprawach policjantów przewidzianych do działań zewnętrznych;

6) zmiana dyslokacji służby w zależności od bieżących potrzeb;

3. Przepisy ust. 2 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do zespołu w komisariacie Policji.

§ 12. 1. W granicach właściwości terytorialnej komendy powiatowej Policji można organizować wspólne patrole przemieszczające się pojazdami służbowymi przez rejony służbowe kilku komisariatów lub posterunków Policji.

2. W uzasadnionych sytuacjach, można organizować wspólne patrole, w tym przemieszczające się pojazdami służbowymi przez rejony służbowe kilku komisariatów lub posterunków Policji znajdujących się w granicach właściwości terytorialnej różnych komend powiatowych Policji.

3. W sytuacji określonej w ust. 2 komendanci powiatowi Policji pisemnie uzgadniają warunki współpracy.

4. Służbę patrolową policjanci pełnią samodzielnie lub wspólnie ze strażnikami straży gminnej lub miejskiej, z żołnierzami Żandar-

merii Wojskowej, funkcjonariuszami Straży Granicznej, funkcjonariuszami Straży Ochrony Kolei, przedstawicielami instytucji i organizacji społecznych działających na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz innych podmiotów realizujących zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku w określonych miejscach – na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

5. Służba patrolowa w strefie nadgranicznej może być pełniona przez patrole w składzie międzynarodowym na zasadach określonych w umowach międzynarodowych.

§ 13. Służbę patrolową można organizować w formie posterunków stałych lub doraźnych:

- 1) w miejscach lub przy obiektach podlegających szczególnej ochronie, np. ambasady, konsulaty;
- 2) w rejonach odległych od jednostek Policji, które zagrożone są przestępczością lub wykroczeniami;
- 3) gdy jest to uzasadnione potrzebami służby.

§ 14. 1. Służba patrolowa pełniona jest w oparciu o plan dyslokacji służby.

2. Plan dyslokacji służby sporządza się uwzględniając wszystkie komórki komendy powiatowej Policji a także jednostki podległe, których policjanci pełnią służbę obchodową i patrolową, w tym komórki ruchu drogowego.

3. W planie dyslokacji służby w miarę możliwości należy uwzględnić siły podmiotów popolicyjnych oraz siły wzmocnienia.

§ 15. 1. Analiza stanu bezpieczeństwa i porządku na potrzeby dyslokacji służby patrolowej, zwana dalej „analizą”, powinna opierać się na ocenie i monitorowaniu poszczególnych czynników mających wpływ na ten stan, w tym w szczególności:

- 1) ilości oraz rodzaju popełnionych przestępstw i wykroczeń;
- 2) miejsca i czasu popełnionych przestępstw i wykroczeń oraz zgłaszanych interwencji;
- 3) sposobu działania sprawców;
- 4) okoliczności i warunków sprzyjających dokonywaniu przestępstw i wykroczeń;
- 5) rozpoznania dokonanego przez służby Policji;
- 6) prawidłowości dotychczasowego rozmieszczenia sił i środków oraz ich efektywności;
- 7) rozpoznania obiektów strzeżonych, istotnych ze względu na ważny interes społeczny oraz bezpieczeństwo publiczne;

8) bieżących i okresowych informacji na temat poziomu poczucia bezpieczeństwa, opartych na opiniach społeczności lokalnej.

2. Analiza powinna zawierać wnioski wraz z opisem przewidywanych zagrożeń, wskazywać cel, jaki należy uzyskać pełniąc służbę i określać taktykę działania patroli policyjnych w wyznaczonym rejonie.

3. Analizę należy sporządzać nie rzadziej niż raz w miesiącu.

§ 16. 1. Komendant powiatowy Policji w celu zapewnienia gotowości służb jednostki Policji do natychmiastowych działań na rzecz ochrony bezpieczeństwa i porządku może tworzyć komórki interwencyjne.

2. Policjanci komórek interwencyjnych, pozostają w stałej dyspozycji dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby, która dysponuje nimi stosownie do potrzeb.

3. Policjanci komórek interwencyjnych patrolują określony rejon zagrożony lub przebywają w określonym miejscu zagrożonym, chyba że osoba wymieniona w ust. 2 wydała im inne polecenia.

§ 17. Do zadań policjantów komórek interwencyjnych należy w szczególności:

- 1) przybycie na miejsce wydarzenia w możliwie najkrótszym czasie od momentu przyjęcia zgłoszenia;
- 2) prowadzenie działań zmierzających do ustalenia i zatrzymania osób podejrzewanych o popełnienie czynu zabronionego i zabezpieczenie miejsca wydarzenia;
- 3) podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zdarzeniom naruszającym bezpieczeństwo i porządek publiczny, a w przypadku ich wystąpienia podjęcie natychmiastowych działań zmierzających do jego przywrócenia;
- 4) podejmowanie działań porządkowych oraz innych określonych w odrębnych przepisach w czasie pożarów, katastrof komunikacyjnych i budowlanych, powodzi i innych klęsk żywiołowych;
- 5) podejmowanie działań pościgowych, określonych odrębnymi przepisami, za sprawcami przestępstw i wykroczeń zbiegłymi z miejsca wydarzenia;
- 6) udzielanie w razie potrzeby natychmiastowej pomocy innym policjantom oraz osobom również przy udziale innych powołanych do tego celu podmiotów.

§ 18. Komendant powiatowy Policji w oparciu o wnioski z analiz, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, może tworzyć komórki wywiadowcze lub organizować

służbę policjantów komórek patrolowych bez umundurowania.

§ 19. Do zadań policjantów, o których mowa w § 18, należy w szczególności:

- 1) rozpoznanie środowisk przestępczych i metod ich działania;
- 2) zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń;
- 3) ujawnianie przestępstw i wykroczeń oraz zatrzymywanie ich sprawców na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu.

§ 20. Policjanci komórek wywiadowczych z zasady pełnią służbę patrolową bez umundurowania, wykorzystując w trakcie jej trwania podstawowe metody pracy operacyjno-rozpoznawczej.

§ 21. 1. Policjanci oddziałów prewencji Policji za zgodą komendanta wojewódzkiego lub Stołecznego Policji pełnią służbę patrolową na terenie działania komend powiatowych Policji, jako siły wzmocnienia.

2. Służbę patrolową pełnioną przez policjantów oddziałów prewencji Policji organizuje się według następujących zasad:

- 1) dowódca oddziału prewencji Policji wyznacza policjantów do pełnienia służby patrolowej;
- 2) jednostka terenowa wspierana przez oddział prewencji Policji zobowiązana jest przygotować ceduły patrolowe oraz w uzgodnieniu z dowódcą określić taktykę pełnienia służby umożliwiającą efektywne jej wykonanie;
- 3) odprawę do służby patrolowej i rozliczanie ze służby przeprowadza się na terenie działania tej jednostki Policji, gdzie policjanci mają pełnić służbę. Za prawidłowy przebieg odprawy i rozliczenie ze służby odpowiedzialny jest kierownik tej jednostki Policji;
- 4) za sposób pełnienia służby patrolowej przez policjantów oddziałów prewencji Policji w rejonie wyznaczonego działania oraz realizację zleconych zadań, odpowiedzialny jest ich bezpośredni przełożony lub kierownik jednostki Policji, na terenie której pełniona jest służba;
- 5) pododdziały prewencji Policji kierowane do służby patrolowej mogą posiadać na swoim wyposażeniu dodatkowo sprzęt do działań przywracających naruszony porządek publiczny, bez środków wzmocnienia, o których mowa w odrębnych przepisach.

3. Policjanci pododdziałów alarmowych pełnią służbę patrolową wyłącznie na terenie miasta będącego siedzibą oddziału prewencji Policji lub miejscowości pobliskiej. Służba pełniona jest w systemie koncentrycznym.

4. Najmniejszą komórką organizacyjną samodzielnie kierowaną do służby patrolowej, w skład której wchodzi policjanci służby kandydackiej jest etatowa drużyna pod nadzorem bezpośrednich przełożonych.

§ 22. 1. Komendant powiatowy Policji organizację pełnienia służby patrolowej może opierać o: rejon zagrożenia, rejon odpowiedzialności, miejsca zagrożone, rejon dzielnicowych lub inne wskazane rejon.

2. Ceduły patrolowe opracowuje się odrębnie dla patroli pieszych i patroli wykorzystujących środki transportu.

3. Ceduła patrolowa składa się z:

1) części stałej zawierającej:

- a) oznaczenie dokumentu,
 - b) szkic graficzny rejonu z naniesionymi obiektami podlegającymi obowiązkowej ochronie, posterunkami stałymi, punktami blokadowymi, trasą patrolowania,
 - c) wykaz podstawowych aktów prawnych normujących użycie broni palnej, środków przymusu bezpośredniego oraz uprawnienia policjanta,
 - d) dane dotyczące utrzymania łączności radiowej,
 - e) wykaz danych teleadresowych ważniejszych instytucji,
 - f) informacji o dzielnicowym obsługującym dany rejon;
- 2) części wymiennej zawierającej:
- a) wykaz miejsc i rejonów zagrożonych, uwzględniający czas i rodzaj występujących zagrożeń,
 - b) zadania doraźne do służby np. wynikające z prowadzonych programów, akcji, operacji,
 - c) wykaz osób poszukiwanych w trybie nadzwyczajnym wraz z dokumentacją fotograficzną,
 - d) inne istotne dane niezbędne do właściwej realizacji zadań jednostki.

§ 23. Organizacja pełnienia służby patrolowej w oparciu o rejon i miejsca, o których mowa w § 22 ust. 1, polega w szczególności na:

- 1) obejmowaniu patroloowaniem wybranych rejonów i miejsc oraz dostosowaniu do nich form i taktyki pełnienia służby;
- 2) koordynowaniu i dostosowywaniu liczby policjantów kierowanych do służby patrolowej do istniejącego stanu zagrożenia w określonym czasie i wskazanych miejscach;

3) kierowaniu do poszczególnych miejsc i rejonów, w miarę możliwości, tych samych policjantów;

4) współpracy ze strażami miejskimi lub gminnymi, Żandarmerią Wojskową, Strażą Graniczną, Strażą Ochrony Kolei i innymi podmiotami powołanymi do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku, w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych przepisach oraz porozumieniach.

Rozdział 3

Pełnienie służby patrolowej

§ 24. 1. Kierownik komórki właściwej do spraw służby patrolowej lub inny uprawniony policjant, dokonuje bieżącego rozmieszczenia sił policyjnych na podległym terenie dokumentując ten fakt w książce służby.

2. Dopuszcza się dokumentowanie informacji wymienionych w ust. 1 w innej formie, spełniającej wymogi kancelaryjne, przy czym zastosowane rozwiązania muszą zapewnić czytelność i kompletność informacji.

§ 25. 1. Przygotowanie policjantów do służby patrolowej sprawdza się na odprawach lub indywidualnie.

2. Odprawę przeprowadza bezpośredni przełożony policjanta lub inny policjant wyznaczony przez kierownika jednostki Policji posiadający odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe, szczególnie z zakresu służby prewencyjnej.

3. Odprawa powinna mieć charakter krótkiego przekazu informacji, w miarę możliwości z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, dotyczącego konkretnych informacji o bieżącej sytuacji związanej ze stanem bezpieczeństwa w rejonie.

4. Odprawa powinna wpływać na wzrost poziomu wiedzy i umiejętności policjantów.

5. W odprawie powinien uczestniczyć policjant służby kryminalnej, który udziela informacji niezbędnych do realizacji działań zewnętrznych, w tym dotyczących współpracy w celu wykrycia sprawców przestępstw i wykroczeń.

6. W sytuacjach szczególnie uzasadnionych dopuszcza się przekazanie informacji, o których mowa w ust. 5, przez prowadzącego odprawę.

7. W sytuacjach szczególnie uzasadnionych, bez odprawy mogą rozpoczynać służbę patrolową tylko policjanci posiadający odpowiednie doświadczenie zawodowe w zakresie służby prewencyjnej, którzy uzyskali w tym zakresie zgodę bezpośredniego przełożonego.

8. W sytuacji wymienionej w ust. 7 policjant ma obowiązek zgłoszenia rozpoczęcia i zakoń-

czenia pełnienia służby policjantowi odpowiedzialnemu za nadzór nad przebiegiem służby w jednostce nadrzędnej lub dyżurnemu tej jednostki, w zależności od przyjętych rozwiązań organizacyjnych. Fakt ten musi znaleźć odzwierciedlenie w notatniku służbowym policjanta jak i prowadzonej dokumentacji dotyczącej organizacji służby. Zapis zawiera w szczególności: wskazanie stopnia, imienia, nazwiska oraz funkcji przyjmującego informację, uzyskane informacje oraz zadania doraźne.

9. Przebieg służby patrolowej policjanci dokumentują w notatnikach służbowych lub przy pomocy nośników elektronicznych.

§ 26. 1. Obowiązkiem prowadzącego odprawę policjantów do służby patrolowej jest:

1) zapoznanie policjantów z aktualnymi wydarzeniami zaistniałymi w rejonie jednostki i poleceniami kierownictwa, a także przekazanie zadań doraźnych oraz określenie sposobu ich wykonania i taktyki działania;

2) wskazanie rejonów i czasu pełnienia w nich służby oraz miejsc i czasu przerw w służbie;

3) przydzielenie cedułów patrolowych;

4) określenie składu patrolu oraz wyznaczenie dowódcy w przypadku patroli wieloosobowych;

5) przekazanie informacji dotyczących dyslokacji sił policyjnych oraz, w miarę możliwości, sił podmiotów pozapolicyjnych realizujących zadania w rejonie pełnienia służby i bezpośrednio przyległym;

6) określenie i sprawdzenie wyposażenia i uzbrojenia indywidualnego policjantów stosownego do charakteru, czasu i sposobu wykonywanej służby oraz jednolitego umundurowania, zgodnego z obowiązującymi przepisami;

7) przypomnienie o zasadach zachowania bezpieczeństwa przez policjantów podczas wykonywania zadań;

8) zwrócenie uwagi na stan psychofizyczny policjantów;

9) określenie sposobu utrzymywania łączności z dyżurnym jednostki Policji.

2. Prowadzący odprawę dokonuje sprawdzenia znajomości przez policjantów zasad użycia środków przymusu bezpośredniego, broni służbowej oraz podstawowych uprawnień, a także zasad pełnienia służby patrolowej.

3. Przebieg odprawy, treść przekazanych zadań doraźnych oraz sposób ich realizacji, prowadzący odprawę wpisuje do książki odpraw.

4. Dopuszcza się dokumentowanie informacji wymienionych w ust. 3 w innej formie, spełniającej wymogi kancelaryjne, w szczególności w przypadku niewielkich etatowo jednostek prowadzenie jednej książki służby i odpraw do służby, przy czym zastosowane rozwiązania muszą zapewnić czytelność i kompletność informacji.

5. Policjanci odnotowują w notatnikach służbowych lub przy pomocy nośników elektronicznych zadania doraźne i istotne informacje przekazane przez odprawiającego do służby, jeżeli nie zostały one zawarte w cedułach patrolowych.

§ 27. 1. Prowadzący odprawę określając taktykę pełnienia służby patrolowej powinien kierować się w szczególności następującymi zasadami:

1) rozmieszczenie patroli powinno być proporcjonalne i adekwatne do potrzeb i przewidywanego zagrożenia;

2) zastosowane formy pełnienia służby patrolowej powinny gwarantować bezpieczeństwo działania policjanta, a także pozytywnie wpływać na skuteczność i efektywność tej służby.

2. Wykonywanie zadań w patrolu jednoosobowym może być realizowane wyłącznie:

1) przez policjantów posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe, a zwłaszcza pozostających w służbie stałej;

2) w porze dziennej, od świtu do zmroku;

3) przy zapewnieniu w rejonie służby stałej obecności patrolu wspierającego;

4) przy ograniczeniu możliwości samodzielnego podejmowania interwencji domowych, w pomieszczeniach zamkniętych oraz w stosunku do więcej niż dwóch osób.

§ 28. 1. Policjant kierujący pojazdem służbowym przed odprawą do służby patrolowej ma obowiązek sprawdzić wyposażenie pojazdu, jego stan techniczny oraz działanie środków łączności.

2. O stwierdzonych usterkach technicznych pojazdu służbowego, których nie można natychmiast usunąć lub brakach w jego wyposażeniu, policjant natychmiast melduje prowadzącemu odprawę.

§ 29. 1. Policjanci pełniący służbę patrolową mają obowiązek utrzymywania bieżącego kontaktu przy pomocy środków łączności z dyżurnym jednostki Policji.

2. Opuszczenie rejonu pełnienia służby patrolowej może nastąpić wyłącznie na polecenie lub za uprzednią zgodą dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby.

3. Zasady utrzymywania łączności pomiędzy policjantami pełniącymi służbę patrolową a dyżurnym jednostki Policji ustala prowadzący odprawę.

§ 30. Podczas patrolowania policjanci powinni:

1) być widoczni w rejonie pełnienia służby, o ile nie określono innej taktyki;

2) w każdym przypadku reagować na wezwanie do udzielenia pomocy;

3) systematycznie kontrolować wszystkie miejsca zagrożone znajdujące się na trasie patrolu lub w rejonie pełnienia służby;

4) pozyskiwać i przyjmować wszystkie informacje na temat występujących zagrożeń w danym rejonie.

§ 31. 1. Policjanci podczas patrolowania miejsc o ograniczonej widoczności, przy wejściu do pomieszczeń i podejmowaniu interwencji, obowiązani są zachować szczególne środki ostrożności i być przygotowanymi na odparcie zamachu.

2. Policjanci, w razie potrzeby, powinni za pośrednictwem dyżurnego jednostki Policji zwrócić się o zapewnienie im wsparcia innego patrolu, o ile sytuacja umożliwia im takie działanie.

§ 32. Policjanci w czasie patrolowania przy użyciu samochodu służbowego powinni:

1) wykorzystywać pojazd wyłącznie do przemieszczania się pomiędzy rejonami zagrożenia oraz miejscami zagrożonymi, zachowując prędkość umożliwiającą obserwację terenu i osób;

2) po opuszczeniu pojazdu pieszo patrolować miejsca zagrożone oraz dokonywać sprawdzeń miejsc i obiektów w rejonach zagrożonych;

3) fakt wyjścia i powrotu do pojazdu zgłosić dyżurnemu jednostki Policji, w której pełnią służbę, o ile mogą zaistnieć trudności w utrzymaniu z nim łączności.

§ 33. 1. Policjanci pełnią służbę patrolową w umundurowaniu określonym w odrębnych przepisach, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W razie potrzeby wynikającej z charakteru wykonywanych zadań służbowych, przełożony policjantów, o których mowa w ust. 1, zwalnia ich z obowiązku noszenia umundurowania na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

3. Policjanci zobowiązani są posiadać wyposażenie i uzbrojenie zgodne z obowiązującymi przepisami oraz stosowne do charakteru, czasu i sposobu wykonywanej służby, o czym decyduje odprawiający do służby.

4. Dowódca oddziału prewencji Policji, uzgodnienia z kierownikiem jednostki Policji, w której pełniona będzie służba patrolowa, z odpowiednim wyprzedzeniem umundurowanie, uzbrojenie i wyposażenie do służby podległych mu policjantów.

§ 34. 1. Dowódca patrolu zwraca się do dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby o wyrażenie zgody na przerwę w służbie oraz informuje o rozpoczęciu i zakończeniu przerwy.

2. Za zgodą dyżurnego jednostki Policji lub innej uprawnionej osoby policjanci mogą w czasie przerwy opuścić rejon pełnienia służby.

3. W czasie przerwy policjanci pozostają w stałej gotowości do odbioru łączności radiowej.

§ 35. 1. W razie otrzymania informacji o przestępstwie lub wykroczeniu w rejonie pełnienia służby, policjanci meldują o tym fakcie dyżurnemu jednostki Policji, a następnie bezzwłocznie udają się na miejsce wydarzenia.

2. Na hasło „policjant wzywa pomocy” policjanci, w uzgodnieniu z dyżurnym jednostki Policji, udają się do miejsca zagrożenia. Hasła „policjant wzywa pomocy”, używa się tylko w sytuacji, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie albo wolność policjanta.

§ 36. Na miejscu wydarzenia policjanci powinni w szczególności:

1) udzielić lub spowodować udzielenie pomocy przedlekarskiej osobom, których życiu lub zdrowiu zagraża niebezpieczeństwo;

2) uniemożliwić sprawcy kontynuowanie działań naruszających porządek prawny i w miarę możliwości zatrzymać sprawcę;

3) podjąć pościg za sprawcą wydarzenia jeżeli istnieją ku temu warunki;

4) zabezpieczyć miejsce wydarzenia przed zatarciem śladów i innych dowodów;

5) zebrać możliwie najwięcej informacji o wydarzeniu i jego sprawcach oraz ustalić świadków.

§ 37. 1. Policjanci każdorazowo po zakończeniu służby patrolowej:

1) meldują bezpośrednio przełożonemu, a w razie jego nieobecności, wyznaczonemu przez kierownika jednostki Policji innemu policjantowi odpowiedzialnemu za służbę patrolową, o jej przebiegu oraz wynikach;

2) przekazują osobie, o której mowa w pkt 1, niezbędne dokumenty z wykonanych czynności, w tym informacje o zagrożeniach wskazanych przez mieszkańców oraz o stwierdzo-

nych nieprawidłowościach w zabezpieczeniu infrastruktury w rejonie służbowym;

3) sporządzają i przekazują, zgodnie z obowiązującymi zasadami, informacje uzyskane w drodze realizacji podstawowych metod pracy operacyjnej;

2. Każdorazowo, po zakończeniu służby, policjant lub inna wyznaczona przez kierownika jednostki Policji osoba wypełnia kartę pracy i efektywności policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym.

3. Wzór karty pracy i efektywności policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym określa załącznik do zarządzenia.

§ 38. 1. Bezpośredni przełożony policjanta, lub inna wyznaczona przez kierownika jednostki Policji osoba sprawuje nadzór nad realizacją czynności, o których mowa w § 37 ust. 2, potwierdzając ten fakt własnoręcznym podpisem w karcie pracy i efektywności policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym.

2. Dane zawarte w karcie pracy i efektywności policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym mogą być wprowadzane bezpośrednio do systemów informatycznych.

3. Oceny realizacji zadań przez policjanta i efektów służby dokonuje się bezpośrednio po jej zakończeniu.

4. Przyjęcie dokumentacji służbowej kwituje się w notatniku służbowym policjanta, jeżeli odrębne przepisy nie stanowią inaczej.

5. Jeżeli rozliczenie ze służby nie może być dokonane przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1, dyżurny jednostki Policji za zgodą kierownika jednostki Policji potwierdza w notatniku służbowym policjanta fakt zakończenia służby oraz realizację czynności wymienionych w § 37 ust. 1 pkt 2.

6. W przypadku wymienionym w ust. 5 bezpośredni przełożony policjanta dokonuje niezwłocznie oceny realizacji zadań przez policjanta i efektów służby.

Rozdział 4 **Nadzór nad pełnieniem służby** **patrolowej**

§ 39. 1. Komendant wojewódzki i Stołeczny Policji w szczególności odpowiedzialny jest za nadzór nad funkcjonowaniem systemów nadzoru w komendzie wojewódzkiej i Stołecznej Policji, komendach powiatowych Policji i komisariatach Policji.

2. Komendant powiatowy Policji i komendant komisariatu Policji odpowiedzialni są odpowiednio za nadzór nad funkcjonowaniem systemów nadzoru w komendzie powiatowej

Policji i komisariacie Policji na terenie objętym swoją właściwością.

3. W celu zapewnienia właściwego poziomu nadzoru, poza bezpośrednimi przełożonymi policjantów realizujących służbę patrolową, Komendanci wymienieni w ust. 1 i 2 wyznaczają policjantów upoważnionych do wykonywania czynności nadzorczych.

§ 40. Celem nadzoru nad pełnieniem służby patrolowej jest:

1) identyfikacja trudności w realizacji zadań służbowych w celu podejmowania działań zapobiegawczych;

2) dokonywanie oceny, czy taktyka pełnienia służby patrolowej ma wpływ na stan bezpieczeństwa i porządku w rejonie służbowym;

3) sprawdzanie znajomości oraz stopnia realizacji zleconych zadań służbowych, a także uzyskiwanych w tej mierze efektów;

4) badanie zasadności, warunków i sposobu stosowania środków przymusu bezpośredniego, przede wszystkim broni palnej, przez policjantów;

5) sprawdzanie stanu i prawidłowości wyposażenia, uzbrojenia i umundurowania obowiązującego w trakcie wykonywania służby, a także wyglądu zewnętrznego policjantów;

6) sprawdzenie inicjatywy i aktywności policjantów w czasie służby;

7) reagowanie na stwierdzone w trakcie nadzoru uchybienia, poprzez wydawanie wiążących poleceń w celu natychmiastowego ich wyeliminowania.

§ 41. Czynności wykonywane w ramach nadzoru nad pełnieniem służby patrolowej, polegają w szczególności na:

1) obecności nadzorującego przy pełnieniu służby przez policjantów i obserwowaniu wykonywania przez nich czynności, a także na bezpośrednim wskazaniu sposobu ich wykonania;

2) obserwowaniu czynności wykonywanych przez policjantów z pewnej odległości;

3) samodzielnym przejściu lub objeździe określonego rejonu pełnienia służby przez policjantów celem sprawdzenia stanu porządku i bezpieczeństwa publicznego, a także obecności policjantów w określonym miejscu i czasie.

§ 42.1. Każda czynność wykonana w ramach nadzoru nad służbą patrolową dokumentowana jest w:

1) notatnikach służbowych policjantów, w stosunku do których podejmowane są czynności nadzorcze;

2) książce nadzoru nad służbą przechowywanej przez dyżurnego jednostki Policji.

2. Książka nadzoru nad służbą może być prowadzona dla wszystkich służb jednostki.

3. Zapisy z czynności nadzoru powinny zawierać:

1) datę, czas, miejsce, stopień, imię i nazwisko policjantów;

2) ewentualne uwagi dotyczące pełnienia służby;

3) wydane zalecenia;

4) stopień, imię, nazwisko oraz podpis osoby wykonującej czynności w ramach nadzoru.

4. Uwagi dotyczące pełnienia służby patrolowej, stwierdzone podczas czynności wykonywanych w ramach nadzoru powinny być:

1) wykorzystywane przy ocenie pracy poszczególnych policjantów, a także ich bezpośrednich przełożonych;

2) okresowo analizowane i omawiane na nadradach z częścią lub całym stanem osobowym jednostki;

3) wykorzystywane podczas opracowywania planów doskonalenia zawodowego.

§ 43. Komendant jednostki Policji i dowódca oddziału prewencji Policji określa częstotliwość i formy nadzoru nad wykonywaniem zadań przez poszczególnych policjantów w zależności od ich zdyscyplinowania w służbie, rzetelności, aktywności i umiejętności realizacji zadań i poleceń służbowych, stażu i doświadczenia zawodowego, stopnia zagrożenia, miejsca, w którym pełnią służbę, charakteru przydzielonych zadań oraz spostrzeżeń z poprzednio przeprowadzonych sprawdzeń.

Rozdział 5 Przepisy końcowe

§ 44. Traci moc zarządzenie nr 494 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową (Dz. Urz. KGP Nr 8, poz. 33) oraz decyzja nr 152 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 marca 2006 r. w sprawie wprowadzenia zintegrowanego systemu organizacji i dyslokacji służby oraz koordynacji działań zewnętrznych o charakterze prewencyjnym (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 36 i Nr 10, poz. 64).

§ 45. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2007 roku.

**Komendant Główny Policji
insp. Tadeusz Budzik**

UZASADNIENIE

Zarządzenie jest aktem wykonawczym do art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Określa zasady organizacji i sposób pełnienia służby patrolowej przez policjantów oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym.

Projektowane zarządzenie zastąpi obowiązujące obecnie zarządzenie nr 494 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie *metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową* (Dz. Urz. KGP Nr 8, poz. 33).

Na przestrzeni kilku ostatnich lat zaistniało wiele istotnych czynników, które doprowadziły do potrzeby dokonania zmian organizacyjnych w Policji. Ze względu na zakres niezbędnych zmian, a także przejrzystość podstawowego aktu prawnego regulującego pełnienie podstawowej służby, jaką jest służba patrolowa, zdecydowano się na opracowanie nowego zarządzenia.

Zarządzenie określa zasady organizacji i pełnienia służby patrolowej oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym, które muszą być realizowane celem efektywnego wykorzystania posiadanych sił i środków, zapewniając bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Podstawowym założeniem zarządzenia jest wprowadzenie takich uregulowań, które przez swoją elastyczność pozwolą wykazać kreatywność i inicjatywę kierowników jednostek wykonawczych Policji w kształtowaniu rozwiązań organizacyjnych, optymalnych w określonych warunkach funkcjonowania jednostki, przy jednoczesnym zapewnieniu standardów realizacji zadań na właściwym poziomie.

Zarządzenie w większym niż dotychczas stopniu kładzie nacisk na szeroko pojętą współpracę z podmiotami działającymi na rzecz zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zapobieganiu innym zjawiskom patologii społecznej, przy jednoczesnym zachowaniu integralności poszczególnych podmiotów funkcjonujących w tym obszarze. Doprecyzowuje szereg obszarów i pojęć, które wykształciły się w policyjnej praktyce, a do chwili obecnej nie posiadały jednolitego nazewnictwa w skali kraju, czego przykładem są pojęcia, takie jak: działania zewnętrzne, rejon odpowiedzialności, mapa zagrożenia, zintegrowany system organizacji i dyslokacji służby.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom jednostek bezpośrednio wykonawczych, dokonano zmian zapisów dopuszczających stosowanie innych niż książka służby oraz książka odpraw do służby form dokumentowania orga-

nizacji i przebiegu służby. Uelastyczniono również zapisy dotyczące umundurowania oraz wyposażenia do służby patrolowej, pozostawiając pewną swobodę w tym zakresie kierownikom jednostek terenowych, co bez wątplenia pozwoli optymalnie dostosować je do realizacji zadań w specyficznych warunkach konkretnej jednostki.

Powrócono do sprawdzonego narzędzia, jakim jest ceduła patrolowa, która w nowej formie, przy powszechnym stosowaniu wspomaganie informatycznego, pozwoli na podniesienie jakości przekazu informacji przy jednoczesnym skróceniu czasu odpraw do służby, eliminując konieczność ręcznego powielania przekazywanych treści.

Podobnie w celu usystematyzowania i ujednolicenia dokumentacji powrócono do sprawdzonego rozwiązania w zakresie gromadzenia niezbędnych danych statystycznych oraz oceny policjanta, jakim jest karta pracy i efektywności policjanta realizującego zadania o charakterze prewencyjnym, w tym również prowadzona w formie elektronicznej.

W celu zapewnienia właściwego poziomu nadzoru nad realizacją zadań oraz zapewnienia właściwego poziomu odpraw do służby oraz bezpieczeństwa policjantów dokonano doprecyzowania szeregu zapisów dotyczących tych elementów organizacji służby.

W celu kształtowania postaw prospołecznych uzupełniono również katalog podstawowych zadań policjantów o „nawiązywanie i utrzymywanie więzi ze społecznością lokalną w celu tworzenia atmosfery poczucia bezpieczeństwa i współodpowiedzialności za zapobieganie zagrożeniom”.

Mając na uwadze fakt, iż zarządzenie daje komendantom powiatowym, miejskim i rejonowym Policji znaczną swobodę w kształtowaniu modelu organizacji i funkcjonowania służby patrolowej w celu eliminacji tworzenia szeregu odrębnych dokumentów zawierających regulacje dotyczące tego obszaru funkcjonowania Policji, pomimo rezygnacji ze wstępnie postulowanego obowiązku opracowania instrukcji określającej ramowe zasady organizacji i pełnienia służby patrolowej w konkretnej jednostce, zaleca się tworzenie takiego dokumentu.

W przedstawionych rozwiązaniach zostały w dużej mierze uwzględnione uwagi i propozycje wynikające z prowadzonych w szerokim zakresie konsultacji. W wyniku wprowadzenia tych zmian nastąpiło przeniesienie istoty regulacji zawartych w decyzji nr 152 Komendanta Głównego Policji z dnia 17 marca 2006 r. w sprawie *wprowadzenia zintegrowa-*

nego systemu organizacji i dyslokacji służby oraz koordynacji działań zewnętrznych o charakterze prewencyjnym (Dz. Urz. KGP Nr 6, poz. 36 i Nr 10, poz. 64), co pozwoli na wycofanie jej z obiegu prawnego.

Zaproponowane zapisy nie stoją w sprzeczności z innymi uregulowaniami prawnymi

odnoszącymi się do tego rodzaju służby, a jednocześnie regulują sytuacje nie objęte innymi przepisami.

Wdrożenie zarządzenia w życie nie spowoduje skutków finansowych dla Policji.

Zarządzenie nr 805
Komendanta Głównego Policji
z dnia 31 grudnia 2003 r.
w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta”
(Dz. Urz. KGP Nr 1, poz. 3)

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 7, poz. 58 z późn. zm.¹) zarządza się, co następuje:

§ 1. Mając na uwadze znaczenie problematyki moralnej w wykonywaniu zawodu policjanta i jego służebną wobec społeczeństwa rolę, a także konieczność wzmocnienia oraz uzupełnienia obowiązków i praw policjanta wynikających z demokratycznie stanowionego prawa, wprowadza się „Zasady etyki zawodowej policjanta” stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

Komendant Główny Policji
nadinsp. Leszek Szreder

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 19, poz. 185, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 113, poz. 984, Nr 115, poz. 996, Nr 153, poz. 1271, Nr 176, poz. 1457 i Nr 200, poz. 1688 oraz z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188 i 1190, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1609, Nr 192, poz. 1873 i Nr 210, poz. 2036.

**Załącznik do zarządzenia nr 805
Komendanta Głównego Policji
z dnia 31 grudnia 2003 r. (poz. 3)**

Zasady etyki zawodowej policjanta

§ 1. 1. Zasady etyki zawodowej policjanta wynikają z ogólnych wartości i norm moralnych uwzględniających specyfikę zawodu policjanta.

2. Obowiązkiem policjanta jest przestrzeganie zasad etyki zawodowej.

§ 2. W sytuacjach nieuregulowanych przepisami prawa lub nieujętych w niniejszych zasadach etyki zawodowej policjant powinien kierować się zasadami współżycia społecznego i postępować tak, aby jego działania mogły być przykładem praworządności i prowadziły do pogłębiania społecznego zaufania do Policji.

§ 3. Policjant powinien wykonywać czynności służbowe według najlepszej woli i wiedzy, z należytą uczciwością, rzetelnością, wykazując się odpowiedzialnością, odwagą i ofiarnością.

§ 4. Policjant we wszystkich swoich działaniach ma obowiązek poszanowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka, w szczególności wyrażający się w:

1) respektowaniu prawa każdego człowieka do życia;

2) zakazie inicjowania, stosowania i tolerowania tortur bądź niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania.

§ 5. Policjant, podejmując decyzję o użyciu broni palnej lub zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego, powinien zachować szczególną rozważę i stale mieć na uwadze charakter tych środków.

§ 6. Postępowanie policjanta w kontaktach z ludźmi powinna cechować życzliwość oraz bezstronność wykluczająca uprzedzenia rasowe, narodowościowe, wyznaniowe, polityczne, światopoglądowe lub wynikające z innych przyczyn.

§ 7. Policjant powinien przestrzegać zasad poprawnego zachowania, kultury osobistej i dbać o schludny wygląd.

§ 8. Wykonując zadania służbowe, policjant powinien dostosowywać swoje zachowanie do sytuacji i cech osób uczestniczących w zdarzeniu, w szczególności wieku, płci, narodowości i wyznania, a także uwzględniać uzasadnione potrzeby tych osób.

§ 9. W trakcie wykonywania czynności służbowych policjant powinien zachować szczególną wrażliwość i takt w stosunku do ofiar przestępstwa lub innego zdarzenia, udzielając

im możliwie wszechstronnej pomocy, a także dbać o zachowanie dyskrecji.

§ 10. Zawiadamiając osobę o zamachu na jej dobra lub przekazując najbliższej rodzinie wiadomość dotyczącą osoby bliskiej, która stała się ofiarą przestępstwa lub innego zdarzenia, policjant powinien zachować takt.

§ 11. Policjant jako funkcjonariusz publiczny powinien wystrzegać się korupcji w każdej postaci oraz zwalczać wszelkie jej przejawy.

§ 12. Policjant nie może wykorzystywać swojego zawodu do celów prywatnych, a w szczególności nie może wykorzystywać informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych ani uzyskiwać informacji do tych celów przy użyciu służbowych metod.

§ 13. Policjant powinien zachować dyskrecję w odniesieniu do informacji mogących zaszkodzić społecznie pojętemu dobru służby lub dobremu imieniu osób uczestniczących w czynnościach podejmowanych przez policjanta.

§ 14. Stosunek policjanta do innych policjantów powinien być oparty na przestrzeganiu zasad poprawnego zachowania, poszanowania godności, a także tolerancji w zakresie nienaruszającym porządku prawnego.

§ 15. Policjant powinien w miarę możliwości udzielać pomocy innym policjantom w realizacji zadań służbowych oraz wspierać w rozwiązywaniu ich problemów osobistych.

§ 16. Przełożony powinien dawać podwładnym przykład nienagannego zachowania, w szczególności nie powinien nadużywać stanowiska, funkcji, stopnia policyjnego w celu poniżenia podległego policjanta.

§ 17. Przełożony powinien zapewnić podległym policjantom właściwe warunki wykonywania zadań i rozwoju zawodowego oraz dbać o atmosferę pracy i dobre stosunki międzyludzkie.

§ 18. Kierując działaniami podległych policjantów, przełożony powinien wydawać jasne i zrozumiałe polecenia oraz inspirować i motywować ich do działania.

§ 19. Przełożony, oceniając podległych policjantów, jest zobowiązany kierować się jasno określonymi i znanymi im kryteriami oraz sprawiedliwością i obiektywizmem.

§ 20. Przełożony powinien wysłuchać podwładnego w sprawach zawodowych i osobistych oraz udzielić mu wsparcia bądź pomocy, z zachowaniem dyskrecji.

§ 21. Policjant powinien rzetelnie wykonywać polecenia przełożonego oraz odnosić się do niego z szacunkiem.

§ 22. Policjant powinien stale doskonalić i uzupełniać swoją wiedzę oraz umiejętności zawodowe, a także dbać o sprawność fizyczną.

§ 23. Policjant powinien dbać o społeczny wizerunek Policji jako formacji, w której służy i podejmować działania służące budowaniu zaufania do niej.

§ 24. Policjant nie powinien akceptować, tolerować ani lekceważyć zachowań policjantów naruszających prawo lub zasady etyki zawodowej.